የፌደራል የገቢ ግብር አዋጅ

፪ሺ፰ ዓ.ም.

የፌደራል ነጋሪት ጋዜጣ ልዩ ዕትም
በአዋጅ ቁጥር ፱፻፹፫/፪ሺ፰ የወጣ

የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ፌደራል ነጋሪት ጋዜጣ

FEDERAL NEGARIT GAZETTE

OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ሃያ ሁለተኛ ዓመት ቁጥር ፩፻፬
አዲስ አበባ ነሐሴ ፲፪ ቀን ፪ሺ፰ ዓ.ም

በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጠባቂነትየወጣ

ማውጫ

አዋጅ ቁጥር ፱፻፷፱/፪ሺ፰

ማውጫ

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

አንቀፅ	ርዕስ	ገፅ
፩.	አጭር ርዕስ	፩
፪.	ትርጉም	፩
፫.	የግብር ከፋይ ደረጃዎች	፯
፬.	በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት	፯
፭.	ነዋሪነት	፱
፮.	የገቢ ምንጭ	፲
፯.	የተፈፃሚነት ወሰን	፲፪
፰.	የገቢ ሠንጠረዦች	፲፪
፱.	የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ	፲፫

ክፍል ሁለት

ሠንጠረዥ "ሀ"፣ ከመቀጠር የሚገኝ ገቢ

አንቀፅ	ርዕስ	ገፅ
፲.	ከመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ ግብር ስለመጣል	፲፫
፲፩.	በመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ ተፈፃሚ የሚሆኑ መጣኔዎች	፲፬
፲፪.	ከመቀጠር የሚገኝ ገቢ	፲፬

ክፍል ሦስት

ሠንጠረዥ "ለ" ከቤት ኪራይ የሚገኝ ገቢ

አንቀፅ	ርዕስ	ገፅ
፲፫.	በቤት ኪራይ ገቢ ላይ ግብር ስለመጣል	፲፭
፲፬.	የኪራይ ገቢ ግብር መጣኔዎች	፲፮
፲፭.	ግብር የሚከፈልበት የኪራይ ገቢ	፲፮
፲፮.	የተከራይ አከራዮች	፲፰
፲፯.	የሚከራይ አዲስ ቤትን ስለማሳወቅ	፲፰

ክፍል አራት
ሠንጠረዥ "ሐ"፣ ከንግድ ሥራ የሚገኝ ገቢ
ምዕራፍ አንድ

ከንግድ ሥራዎች በሚገኝ ገቢ ላይ ግብርን ስለመጣል

አንቀፅ	ርዕስ	ገፅ
፲፰.	በንግድ ሥራ ገቢ ላይ ግብርን ስለመጣል	፲፱
፲፱.	በንግድ ሥራ ገቢ ላይ ተፈፃሚ የሚሆኑ መጣኔዎች	፲፱
፳.	ግብር የሚከፈልበት የንግድ ሥራ ገቢ	፳
፳፩.	የንግድ ሥራ ገቢ	፳፩
፳፪.	ተቀናሽ የሚደረጉ ወጪዎች	፳፪
፳፫.	የወለድ ወጪ	፳፫
፳፬.	ለበጎ አድራጎት ዓላማ የሚደረጉ ስጦታዎች	፳፫
፳፭.	የእርጅና ቅናሽ	፳፬
፳፮.	ኪሳራን ስለማሸጋገር	፳፮
፳፯.	ተቀናሽ የማይደረጉ ወጪዎች እና ኪሳራዎች	፳፰

ምዕራፍ ሁለት

የታክስ ሂሳብ አያያዝ

አንቀፅ	ርዕስ	ገፅ
፳፰.	የሂሳብ ዓመት	፳፱
፳፱.	የታክስ ሂሳብ አያያዝ ዘዴን ስለመለወጥ	፴
፴.	የማይሰበሰቡ ዕዳዎች	፴፩
፴፩.	የፋይናንስ ተቋማት እና የኢንሹራንስ ኩባንያዎች	፴፩
፴፪.	ለረጅም ጊዜ የሚቆዩ ውሎች	፴፪
፴፫.	ለደረጃ "ለ" ግብር ከፋዮች ቀላል የታክስ ሥርዓት	፴፫

ምዕራፍ ሦስት

ድርጅቶች

አንቀፅ ርዕስ ገፅ

፲፬. አንድን ድርጅት በመቆጣጠር ረገድ የሚደረግ ለውጥ............፲፬

፲፭. የኩባንያ እንደገና መደራጀት ....፲፭

ምዕራፍ አራት

የማዕድን እና የነዳጅ ሥራዎች

አንቀፅ ርዕስ ገፅ

፲፮. ትርጓሜ ....፲፮

፲፯. ፈቃድ በተሰጠው ሰው እና ሥራ ተቋራጭ ላይ ግብር ስለመጣል ....፳

፲፰. በማዕድን ወይም በነዳጅ ሥራዎች ተቀናሽ የሚደረጉ ወጪዎች ገደብ...፳

፲፱. የፍለጋ ወጪ..፳፩

፳. የማልሚያ ወጪ ....፳፩

፳፩. የመልሶ ማቋቋሚያ ወጪ ....፳፫

፳፪. ስለ ኢንቨስትመንት ተቀናሽ...፳፬

፳፫. መብትን ስለማስተላለፍ..፳፭

፳፬. የማዕድን ወይም የነዳጅ መብትን በተዘዋዋሪ መንገድ ስለማስተላለፍ ....፳፮

ምዕራፍ አምስት

ዓለም ዓቀፍ ግብር

አንቀፅ ርዕስ ገፅ

፳፭. በውጭ ሀገር የተከፈለን የንግድ ሥራ ግብር ስለማካካስ........፳፯

፳፮. የውጭ ሀገር የንግድ ሥራ ኪሳራዎች..................................፳፱

፳፯. ለኩባንያ ካፒታል የሚወሰድ ብድር .... ፴

፳፰. ግብርን በሚመለከት የሚደረጉ ስምምነቶች ....፴፫

ምዕራፍ ስድስት

<u>በግምት ላይ የተመሠረተ የንግድ ሥራ ግብር</u>

<u>አንቀፅ</u> ርዕስ ገፅ

፵፱. የደረጃ "ሐ" ግብርከፋዮችስለሚከፍሉትየገቢግብር ....፶፭

፶. በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆኑ ዓለም አቀፍ የአየር
ትራንስፖርት ንግድ የሚሰሩ ሰዎችን ግብር ስለማስከፈል.........፶፭

<u>ክፍል ሰባት</u>

<u>ሠንጠረዥ "መ" - ሌሎች ገቢዎች</u>

<u>አንቀፅ</u> ርዕስ ገፅ

፶፩. በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆኑ ሰዎች ገቢ...................................፶፭

፶፪. እንዲተካ በተጠየቀ የቴክኒክ አገልግሎት ክፍያ እና
ሮያልቲ ላይ ስለሚከፈል ግብር..፶፮

፶፫. በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆኑ የመዝናኛ አገልግሎት
ሰጪዎች ግብር.. ፶፯

፶፬. ሮያሊቲ...፶፰

፶፭. የትርፍ ድርሻ..፶፰

፶፮. ወለድ..፶፰

፶፯. ከዕድል ሙከራ የሚገኝ ገቢ.. ፶፱

፶፰. ንብረትን አልፎ አልፎ በማከራየት የሚገኝ ገቢ .... ፶፱

፶፱. የካፒታል ንብረቶችን በማስተላለፍ የሚገኝ ጥቅም ....፷

፷. ንፋስ አመጣሽ ትርፍ ....፷፩

፷፩. ያልተከፋፈለ ትርፍ ....፷፪

፷፪. በቋሚነት በሚሠራ ድርጅት የሚላክ ትርፍ ....፷፪

፷፫. ሌሎች ገቢዎች ....፷፪

፷፬. ከሠንጠረዥ "መ" ጋር የተያያዙ ጠቅላላ ድንጋጌዎች ....፷፪

ክፍል ስድስት

ሠንጠረዥ "ሠ" - ከገቢ ግብር ነፃ የሆነ ገቢ

አንቀፅ ርዕስ ገፅ

፷፭. ከገቢ ግብር ነፃ የሆነ ገቢ..፷፫

ክፍል ሰባት

የወል ድንጋጌዎች

ምዕራፍ አንድ

ሀብት

አንቀፅ ርዕስ ገፅ

፷፮. ሀብት ስለማግኘት...፷፮

፷፯. ሀብትን ስለማስተላለፍ...፷፮

፷፰. ለሀብት የሚደረግ ወጪ..፷፯

፷፱. የንግድ ሀብት የተጣራ የመዝገብ ዋጋ ....፷፱

፸. ሀብትን በማስተላለፍ የሚገኝ ገቢ..፷፱

፸፩. ጥቅምን ወይም ኪሳራን ስለ ማስተላለፍ ....፸

፸፪. የተላለፉ ሀብቶችን ስለመመዝገብ...፸፪

ምዕራፍ ሁለት

ሌሎች የወል ድንጋጌዎች

አንቀፅ ርዕስ ገፅ

፸፫. የተመለሰ ወጪ ....፸፫

፸፬. ገቢ የሚያስገኝ ሥራ ስለማቆም ....፸፫

፸፭. በዓይነት የተገኘ የገንዘብ መጠን ....፸፫

፸፮. ወጪዎችን ስለማከፋፈል ....፸፬

፸፯. የገንዘብ ምንዛሪ...፸፬

ክፍል ስምንት

ከግብር ለመሸሽ የሚደረገውን ጥረት ስለመከላከል

አንቀፅ ርዕስ ገፅ

፸፰. ገቢን መከፋፈል... ፸፭

፸፱. ስለ ማሸጋገሪያ ዋጋ.. ፸፭

፹. ከግብር ለመሸሽ የሚደረጉ ዕቅዶች ....፸፮

ክፍል ዘጠኝ

አስተዳደራዊና የሥነ-ሥርዓት ድንጋጌዎች

አንቀፅ ርዕስ ገፅ

፹፩. የታክስ አስተዳደር አዋጅ ተፈፃሚነት................................ ፸፰
፹፪. መዝገብ ስለመያዝ .... ፸፰
፹፫. ግብርን ስለማሳወቅ .... ፹
፹፬. ግብርን ስለመክፈል .... ፹፩
፹፭. ዕቃዎች ወደ ሀገር በሚገቡበት ጊዜ በቅድሚያ
ስለሚከፈል ግብር.. ፹፪
፹፮. ግብርን በየጊዜው መክፈል .... ፹፪
፹፯. ከዓለም ዐቀፍ የአየር ትራንስፖርት ከሚገኝ ገቢ ግብር
ስለመሰብሰብ .... ፹፬

ክፍል አሥር

ከተከፋይ ሂሳብ ላይ ግብርን ቀንሶ ስለማስቀረት

አንቀፅ ርዕስ ገፅ

፹፰. ከመቀጠር ከሚገኝ ገቢ ላይ ግብርን ቀንሶ ማስቀረት........... ፹፬
፹፱. በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆኑ ሰዎች ከሚፈፀሙ ክፍያዎች ላይ
ግብርን ቀንሶ ማስቀረት .... ፹፭
፺. ከትርፍ ድርሻ፣ ካልተከፋፈለ ትርፍ፣ ከወለድ እና ከሮያሊቲ
ክፍያዎች ላይ ግብር ቀንሶ ማስቀረት .... ፹፮
፺፩. ከዕድል ሙከራ ከሚገኝ ገቢ ላይ ግብርን ቀንሶ ማስቀረት ...... ፹፮
፺፪. በሀገር ውስጥ ከሚፈፀሙ ክፍያዎች ላይ ግብር ቀንሶ
ስለማስቀረት .... ፹፮
፺፫. ከራስ ገቢ ላይ ግብር ቀንሶ ስለመያዝ.................................. ፹፰
፺፬. ከግብር ነፃ በሆኑ ገቢዎች ላይ ግብር ተቀንሶ የማይያዝ
ስለመሆኑ .... ፹፰
፺፭. ግብር ተቀናሽ የሚደረግበት ገቢ ተከፈለ ስለሚባልበት ጊዜ..፹፱
፺፮. ግብር ተቀንሶ መያዙን የሚያረጋግጥ ደረሰኝ ስለመስጠት....... ፹፱
፺፯. ተቀንሶ የተያዘውን ግብር ስለመክፈል .... ፹፱
፺፰. ተቀንሶ ለተያዘ ግብር የሚሰጥ የግብር ማካካሻ .... ፺

ክፍል አሥራ አንድ

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ	ርዕስ	ገፅ
፺፱.	ደንብና መመሪያዎችን የማውጣት ሥልጣን	፺
፻.	የተሻሩ እና ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች	፺፩
፩፻፩.	የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች	፺፩
፩፻፪.	አዋጁ የሚፀናበት ቀን	፺፪

አዋጅ ቁጥር፱፻፸፱/፪ሺ፰

የፌደራል የገቢ ግብር አዋጅ

የአገራችን የኢኮኖሚ ዕድገት ከደረሰበት ደረጃ ጋር የተጣጣመ እና የኢኮኖሚውን ዕድገት የሚያግዝ ዘመናዊና ቀልጣፋ የግብር ሥርዓት መዘርጋት በማስፈለጉ፤

የግብር አከፋፈሉ ሥርዓት ፍትሃዊነት ያለው እንዲሆን እና ግብር የማይከፈልባቸው ገቢዎች በግብር መረብ ውስጥ እንዲገቡ ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፤

በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግስት አንቀጽ ፶፭(፩) እና (፲፩) መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

ክፍልአንድ

ጠቅላላ

፩. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "የፌደራል የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር፱፻፸፱/፪ሺ፰"ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

፪. ትርጉም

በታክስ አስተዳደር አዋጅትርጉም የተሰጠው ቃል በዚህ አዋጅ ውስጥ ጥቅም ላይ የዋለ እንደሆነ ለዚህ አዋጅ የተለየ ትርጉም ካልተሰጠው በስተቀር በታክስ አስተዳደር አዋጁ የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፡፡ ከዚህም በተጨማሪ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም፡-

፩/ "የገንዘብ መጠን" በዓይነት የተገለፀ መጠንንም ይጨምራል፤

፪/ "የንግድ ሥራ" ማለት፡-

ሀ) በተከታታይ ወይም ለአጭር ጊዜ ለትርፍ የሚከናወን ማንኛውምየኢንዱስትሪ፣ የንግድ፣የሙያ ወይም ቮኬሽናል ሥራ ሲሆን ተቀጣሪ ለቀጣሪው የሚሰጠውን አገልግሎት ወይም ቤት ማከራየትን አይጨምርም፣

ለ) በንግድ ሕግ መሠረት የንግድ ሥራነው ተብሎ እውቅናየተሰጠው ሌላማንኛውም ሥራ፣ ወይም

ሐ) ሕንፃ ማከራየትን ሳይጨምር የኩባንያው ዓላማ ምንም ቢሆንማንኛውም የአክሲዮን ማህበር ወይም ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የሚሠራው ማንኛውም ሥራ፤

፫/ "የንግድ ሥራ ሀብት" ማለት የንግድ ሥራ በማከናወን ሂደት በሙሉ ወይም በከፊል የንግድ ሥራ ገቢ ለማግኘት የተያዘ ወይም ጥቅም ላይ የዋለ ሀብት ነው፤

፬/ "የንግድ ሥራ ገቢ" በዚህ አዋጅ በአንቀጽ ፳፩ የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፤

፭/ "ማግኘት" ማለት፡-

ሀ) ለንግድ ሥራ እና ለኪራይ ገቢ ግብር፤

(፩) በአክሩዋል የሒሣብ አያያዝ ዘዴ ሒሳቡን ለሚይዝ ግብር ከፋይ፣ለመቀበል የሚያስችል መብት ማግኘት፣

(፪) ሒሳቡን በጥሬ ገንዘብ እንቅስቃሴ ላይ በተመሠረተ የሒሳብ አያያዝ ዘዴ ለሚይዝ ግብር ከፋይ፣መቀበል፣ ወይም

ለ) በዚህ አዋጅ መሠረት ለተጣለ ማንኛውም ሌላ ግብር፣መቀበል ነው፤

፮/ "የትርፍ ድርሻ" ማለት አንድ ድርጅት ለአባላቱ የሚያከፋፍለው ትርፍ ሲሆን የሚከተሉትን ይጨምራል፡-

ሀ) የድርጅቱ ካፒታል በከፊል ሲቀንስ ለአባሉ በአባልነቱ ተመላሽ የሚደረግለት ከካፒታሉ ውስጥ ከተቀነሰው በስሙ ከተመዘገበየአባልነት ጥቅም ዋጋ በላይ የሆነው የገንዘብ መጠን፤

ለ) ድርጅቱ መልሶ በመሸጡ ወይም በመዘጋቱ ወይም ኩባንያው በመፍረሱ ወይም ሽርክና በመቋረጡ ምክንያት የአባልነት ጥቅም ሲሰረዝ ለአባሉ ተመላሽ የተደረገለት በካፒታሉ ውስጥ ከነበረው በስሙ ከተመዘገበ የአባልነት ጥቅም ዋጋ በላይ የሆነው የገንዘብ መጠን፤

ሐ) ድርጅቱ ለአንድ የድርጅት አባል ወይም ከአባሉ ጋር ግንኙነት ላለው ሰው ትርፍ የማከፋፈል ውጤት በሚያስከትል ግብይት ያበደረው ማንኛውም የገንዘብ መጠን፣ለአንድ ሀብት ወይም አገልግሎት የፈፀመው ክፍያ፣የቀረበ ማንኛውም ሀብት ወይም የአገልግሎት ዋጋ፣ ወይም የተተወ የብድር ዕዳ፤

፯/ "ተቀጣሪ" ማለት ራሱን ችሎ የሚሠራንየሥራ ተቋራጭሳይጨምር በሌላ ሰው መሪነትና ቁጥጥር ሥር ሆኖ አገልግሎት ለመስጠት በቋሚነት ወይም በጊዜያዊነት የተቀጠረ ግለሰብ ሲሆን የድርጅት ዳይሬክተርን ወይም በድርጅቱ አመራር ውስጥ ኃላፊነት የተሰጠውን ሌላ ሰው እንዲሁም ተሿሚንና የሕዝብ ተመራጭን ጨምሮ የመንግሥት ሥራ ኃላፊን ያጠቃልላል፤

፰/ "ቀጣሪ" ማለት ተቀጣሪን የቀጠረ ወይም ለተቀጣሪው ደመወዝ የሚከፍል ሰው ነው፤

፱/ "ከመቀጠር የሚገኝ ገቢ" በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፪ የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፤

፲/ "ከግብር ነፃ የሆነ ገቢ"ማለት በዚህ አዋጅ ሠንጠረዥ "ሠ" ከግብር ነፃ የሆነ ገቢ ነው፤

፲፩/ "የፋይናንስ ሪፖርት አቀራረብ ደረጃዎች" ማለት በፋይናንስ ሪፖርት አዘገጃጀትና አቀራረብ አዋጅ የተደነገጉት የፋይናንስ ሪፖርት አቀራረብ ደረጃዎች ናቸው፤

፲፪/ "ጠቅላላገቢ"ማለትወጪዎችተቀናሽከመደረጋቸውበፊት አንድ ሰው ያገኘው በሠንጠረዥ "ለ" ወይም"ሐ" ሥር የሚወድቅ ጠቅላላ ገቢ ነው፤

፲፫/ "የማይንቀሳቀስ ሀብት" በአንቀጽ ፴፯ በተደነገገው መሠረትበማዕድን ወይም በነዳጅሀብት ላይ ያለን መብት ወይም የማዕድን ወይም የነዳጅ መረጃን ይጨምራል፤

፲፬/ "ገቢ" ማለት መደበኛ ያልሆነ ገቢን ጨምሮ ከማንኛውም ምንጭ በጥሬ ገንዘብ ወይም በዓይነትየተገኘ ወይም በማንኛውም መንገድ ለግብር ከፋዩ የተከፈለው፣በስሙ

የተያዘለት ወይም የተቀበለውማንኛውም የኢኮኖሚ ጥቅም ነው፤

፲፫/ "ራሱን የቻለ ሥራ ተቋራጭ" ማለት ሥራውን በአመዛኙ በራሱ የመምራትና የመቆጣጠር በቂ ሥልጣን በሚሰጠው ውል መሠረት አገልግሎት የሚሰጥ ግለሰብ ነው፤

፲፮/ "ወለድ" ማለት ገንዘብን ለመጠቀም ወይም የክፍያ ጊዜን ለማራዘም በየጊዜው ወይም በአንድ ጊዜ የሚከፈል የገንዘብ መጠንሲሆን ቅናሽን፣ ፕሪሚየምን ወይም ሌሎች ተመሳሳይ ክፍያዎችንም ይጨምራል፤

፲፯/ "የሥራ አመራር ክፍያ" ማለት ለሥራ አመራር ወይም አስተዳደራዊ አገልግሎት የሚከፈል የገንዘብ መጠንሲሆን ከመቀጠር የሚገኝ ገቢን አይጨምርም፤

፲፰/ "ሚኒስቴር"ወይም "ሚኒስትር" ማለት እንደቅደም ተከተሉ የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስቴር ወይም የገንዘብና ኢኮኖሚ ትብብር ሚኒስትር ነው፤

፲፱/ "መቀበል" የሚከተሉትን ያጠቃልላል፡-

ሀ) ግብር ከፋዩ በሚያቀርበው ጥያቄ ወይም በሕግ መሠረትገንዘቡበግብርከፋዩስምጥቅምላይ ሲውል፤

ለ) ለግብር ከፋዩ ጥቅም ተብሎ ገንዘቡ መልሶ ሥራ ላይ ሲውል ወይም ሲጠራቀም ወይም ደግሞ ለካፒታል ማሳደጊያ ሲውል፤

ሐ) ለግብር ከፋዩ ጥቅም ወደ ባንክ ሂሳብ ውስጥ ሲገባ ወይም ወደ መጠባበቂያ ገንዘብ ሲዘዋወር፤ ወይም

መ) በሌላ በማናቸውም መልኩ ለግብር ከፋዩ የተያዘለት ሲሆን፤

፳. "ሮያሊቲ" ማለት ከዚህ በታች ከተመለከቱት ለማንኛውም ጉዳይ በአንድ ጊዜ ወይም በየጊዜው የሚከፈል የገንዘብ መጠን ነው፡-

ሀ) ማንኛውንም የሥነ-ጽሑፍ፣ የሥነ-ጥበብ፣ወይም የሳይንሳዊ ሥራ የቅጂ መብት ሲሆን፣የሲኒማቶግራፊ ፊልሞችና ለሬድዮ፣ለቴሌቪዥን ወይም

ለኢንተርኔት ሥርጭት የሚውሉ ፊልሞችና፣ ቴፖችን መጠቀም ወይም ለመጠቀም መብት ማግኘትን ይጨምራል፤

ለ) ከቴሌቪዥን ወይም ከሬድዮ ወይም ከኢንተርኔት ሥርጭት ጋር ተያይዞ በሳተላይት፣በኬብል፣በኦፕቲክ ፋይበር፣ ወይም በሌላ ተመሳሳይ ቴክኖሎጂ የሚተላለፉ ወይም የሚታዩ ምስሎችን፣ ወይም ድምፆችን ወይም ሁለቱንም መቀበል ወይም ለመቀበል የሚያስችል መብት ማግኘት፤

ሐ) ማንኛውንም የፈጠራ ባለቤትነት መብት፣ ፈጠራ፣ የንግድ ምልክት፣ ንድፍ ወይም ሞዴል፣ ፕላን፣ የሚስጥር ቀመር ወይም ሂደት ወይም ሌላ ተመሳሳይ ሀብት ወይም መብት መጠቀም ወይም የመጠቀም መብት ማግኘት፤

መ) ማንኛውንም ኢንዱስትሪያዊ፣ የንግድ ወይም ሳይንሳዊ መሣሪያ መጠቀም ወይም ለመጠቀም መብት ማግኘት፤

ሠ) ማንኛውንም ኢንዱስትሪያዊ፣የንግድ ወይም ሳይንሳዊ ተሞክሮ የሚመለከት መረጃ መጠቀም ወይም የመጠቀም መብት ማግኘት፤

ረ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ከፊደል ተራ (ሀ-ሠ) የተዘረዘሩትን ሀብቶች ወይም መብቶች መጠቀም እንዲቻል በተጨማሪነትና በተቀጽላነት የሚሰጥ ድጋፍ፤

፳፩/ "የግብር ዓመት" ማለት፡-

ሀ) ለግለሰብ ሲሆን፣ ባለሥልጣኑ በጽሁፍ ማስታወቂያ ፈቃድ ካልሰጠ እና በጽሁፍ ማስታወቂያው የተወሰኑትን ቅድመ-ሁኔታዎች በማሟላት ግለሰቡ የራሱን የሂሳብ ዓመት ካልተጠቀመ በስተቀር፣ ከሐምሌ ፩ ቀን እስከ ሰኔ ፴ ቀን ያለው የአንድ ዓመት ጊዜ ነው፤

ለ) ለድርጅት ሲሆን የድርጅቱ የሂሳብ ዓመት፤ወይም

ሐ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፰ የተወሰነውየመሸጋገሪያ የሂሳብ ዓመት ነው፤

፳፪/ "ግብር ከፋይ" ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት ግብር የመክፈል ግዴታ የተጣለበት ሰው ነው፤

፳፫/ "የቴክኒክ ክፍያ" ማለት ለቴክኒካዊ፣ ሙያዊ፣ ወይም ለማማከር አገልግሎት የሚከፈል ክፍያ ሲሆን፣ የቴክኒክ ወይም ሌሎች ባለሙያዎችን ለመጠቀም የሚከፈል ክፍያን ይጨምራል፤

፳፬/ "የንግድ ዕቃ" የሚከተሉትንም ይጨምራል፡-

ሀ) ማንኛውም የተመረተ፣ የተፈበረከ፣ የተገዛ ወይም ለማምረት፣ ለመሸጥ ወይም ለመለወጥ በማናቸውም ሁኔታ የተገኘ ዕቃ፤

ለ) በማምረት ወይም በመፈብረክ ሂደት ውስጥ ጥቅም ላይ የሚውል ማንኛውም ጥሬ ዕቃ ወይም አላቂ ዕቃ፤ ወይም

ሐ) ለጭነት ወይም ለሥራ የሚያገለግሉ እንስሳትን ሳይጨምር ማንኛውም እንስሳ፤

፳፭/ "ዋና ባለቤትነት" ማለት በድርጅት ውስጥ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ ግንኙነት ባለው ድርጅት ወይም ድርጅቶች ወይም በግለሰቦችአማካኝነት ወይም በግለሰብ ባለቤትነት ሥር ባልሆነ ተቋም አማካኝነት የተያዘ የባለቤትነት ጥቅም ነው፤

፳፮/ "ግብር ቀንሶ ገቢ የማድረግ ኃላፊነት የተጣለበት ሰው" ማለት ከሚከፍለው ክፍያ ላይ በዚህ አዋጅ ክፍል አሥር መሠረት ግብር ቀንሶ የማስቀረት ኃላፊነት ያለበት ሰው ሲሆን፣ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፺፫መሠረት ከሚቀበለውክፍያ ላይ ግብር ራሱ ቀንሶ የማስቀረት ኃላፊነት ያለበትንም ሰው ይጨምራል፤

፳፯/ "ግብር ተቀናሽ የሚደረግበት ገቢ" ማለት በዚህ አዋጅ ክፍል አሥር መሠረት ግብር ተቀንሶ የሚያዝበት ገቢ ማለት ነው።

፫. <u>የግብር ከፋይ ደረጃዎች</u>

፩/ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ሲባል የሚከተሉት የግብር ከፋይ ደረጃዎች ይኖራሉ፡-

ሀ) የደረጃ "ሀ" ግብር ከፋይ፣

(፩) ድርጅት፣ ወይም

(፪)ጠቅላላ ዓመታዊ ገቢው ብር ፩ ሚሊዮን (አንድ ሚሊዮን ብር)ወይም ከዚህ በላይ የሆነ ማንኛውም ሌላ ሰው፣

ለ) የደረጃ "ለ" ግብር ከፋይ የሚባለው ድርጅትን ሳይጨምር ዓመታዊ ጠቅላላ ገቢው ከብር ፩ ሚሊዮን (አንድ ሚሊዮን ብር)የሚያንስ ነገር ግን ብር ፭፻ሺ (አምስት መቶ ሺ ብር) እና ከዚያ በላይ የሆነ፤

ሐ) ደረጃ "ሐ" ግብር ከፋይ የሚባለው ድርጅትን ሳይጨምር ዓመታዊ ጠቅላላ ገቢው ከብር፭፻ሺ (አምስት መቶ ሺ ብር) የሚያንስ ሰው ነው፡፡

፪/ የታክስ ባለሥልጣኑ ታክስ ከፋዩ የሚያሳውቀውን ግብር ወይም የሚያገኘውን ሌላ መረጃ መሠረት በማድረግ ለግብር ዓመቱ የግብር ከፋዩ ደረጃ የተለወጠ መሆን አለመሆኑን ይወስናል፡፡

፫/ ሚኒስትሩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(፩) የተመለከተውንና ግብር ከፋዮችን የደረጃ "ሀ"፣ የደረጃ "ለ" ወይም የደረጃ "ሐ" ግብር ከፋይ ብሎ ለመመደብ የሚያስችለውን ዓመታዊ ጠቅላላ የገቢ መጠን በኢኮኖሚ ጥናት ላይ በመመስረት ቢያንስ በአምስት ዓመት ጊዜ ውስጥ ማሻሻል አለበት፡፡

፬. <u>በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት</u>

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪)፣(፫)፣(፬) እና (፭) ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ "በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት" የሚባለው ማናቸውም ሰው የንግድ ሥራውን በሙሉ ወይም በከፊል የሚያከናውንበት ቋሚ የንግድ ሥራ ቦታ ነው፡፡

፪/ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት ተደርገው ይወሰዳሉ፡-

ሀ) ዋነኛ ተግባሩ የድርጅቱ አገናኝ ሆኖ ከሚያገለግለው ጽሕፈት ቤት በስተቀር የአስተዳደር ሥራ የሚከናወንበት ቦታ፣ ቢሮ፣ ፋብሪካ፣ መጋዘን ወይም ወርክሾፕ፤

ለ) የማዕድን ማምረቻ ሥፍራ፣ የነዳጅ ወይም የጋዝ ጉድጓድ፣ የግንባታ ጠጠር ማምረቻ፣ ወይም ሌላ ማናቸውም የተፈጥሮ ሀብት ፍለጋ፣ ወይም ማምረት ሥራ የሚከናወንበት ቦታ፤

ሐ) ለአንድ ወይም ለተያያዙ ፕሮጀክቶች በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ከ፩፻፹፫ (አንድ መቶ ሰማንያ ሦስት) ቀናት በላይ ለሆነ ጊዜ ተቀጣሪዎችን ወይም ሌሎች ሠራተኞችን በመመደብ የምክር አገልግሎትን ጨምሮ ሌሎች ማናቸውም አገልግሎቶች የሚሰጡበት ቦታ፤

፫/ የግንባታው ሥራ፣ ፕሮጀክቱ ወይም የሥራ እንቅስቀሴው ከ፩፻፹፫ (አንድ መቶ ሰማንያ ሦስት) ቀናት በላይ የሚቆይ እስከሆነ ድረስ የህንፃ ግንባታ ሥራ የሚከናወንበት ሥፍራ፣ የግንባታ፣ የመገጣጠም ወይም የተከላ ፕሮጀክት ወይም ከእነዚህ ጋር የተገናኙ የቁጥጥር ሥራዎች በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት ተደርገው ይወሰዳሉ፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተደነገገው ቢኖርም ራሱን ችሎ የሚሠራ ወኪል በመደበኛ የንግድ ሥራ አካሄድ ከሚያከናውነው ተግባር በስተቀር ማናቸውም ሰው"ወካይ" ተብሎ ለሚጠራ ሌላ ሰው ወኪል በመሆን በሌላ ሰው ስም የሚሰራ በሚሆንበት ጊዜ ወኪሉ የወካዩ በቋሚነት የሚሠራድርጅት ነው የሚባለው፡-

ሀ) በወካዩስምበቋሚነትውሎችንየሚደራደር፤ ወይም

ለ) በወካዩስምየንግድ ዕቃዎችንለማስረከብአከማችቶየሚይዝከሆነ ነው፡፡

፭/ በዚህ አንቀጽ "ራሱን ችሎ የሚሠራ ወኪል" ማለት በሚወክለው ሰው ቁጥጥር ስር ሳይሆን ራሱን ችሎ የሚሠራ ደላላ፣ የኮሚሽን ወኪል ወይም ሌላ ወኪል

ሲሆን፣ የንግድ ወይም የፋይናንስ ግንኙነታቸው ራሳቸውን ችለው ከሚሠሩ ሰዎች የተለየ የሆነውን በብቸኝነት ወይም በዋነኛነት ለአንድ ሰው ወኪል በመሆን የሚሠሩትን አይጨምርም፡፡

፭. <u>ነዋሪነት</u>

፩/ የሚከተሉት የኢትዮጵያ ነዋሪዎች ናቸው፡-

ሀ) ነዋሪየሆነ ግለሰብ፤

ለ) ነዋሪ የሆነ ድርጅት፤

ሐ) የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥትእንዲሁምማናቸውምየክልልመንግሥትወይምየ ከተማአስተዳደር፤

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) እና (፬) እንደተጠበቁ ሆነው፤ አንድ ግለሰብ በኢትዮጵያ ነዋሪ ነው የሚባለው፡-

ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥ ቋሚ የመኖሪያ አድራሻ ያለው፤

ለ) የኢትዮጵያ ዜግነት ያለውና ከኢትዮጵያ ውጭ በኮንሱላር፣ በዲፕሎማቲክ ወይም በተመሳሳይ ሥራ ተመድቦ የሚሰራ፤

ሐ) በኢትዮጵያ ውስጥ በአንድዓመት ጊዜ ውስጥ ሳያቋርጥ ወይም በመመላለስ ከ፩፻፹፫ (አንድ መቶ ሰማንያ ሶስት) ቀናት በላይ የኖረ ግለሰብ፤

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት "የተያዘው የግብር ዓመት" ተብሎ ለሚጠቀሰው ለአንድ የግብር ዓመት ነዋሪ የሆነግለሰብ ባለፈው የግብር ዓመት ነዋሪ ያልሆነ እንደሆነ በተያዘው የግብር ዓመት እንደነዋሪ ሆኖ የሚቆጠረው ለመጀመሪያ ጊዜ ኢትዮጵያ ውስጥ መኖር ከጀመረበት ቀን አንስቶ ነው፡፡

፬/ አንድ ግለሰብ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት በተያዘው የግብር ዓመት ነዋሪ ሆኖ፤ ነገር ግን በሚቀጥለው የግብር ዓመት ነዋሪ ያልሆነ እንደሆነ፤ በተያዘው የግብር ዓመት እንደ ነዋሪ ሆኖ የሚቆጠረው ግለሰቡ ለመጨረሻ ጊዜ ኢትዮጵያ ውስጥ ከኖረበት ቀን በፊት ላለው ጊዜ ነው፡፡

፫/ አንድ ድርጅት በኢትዮጵያ ነዋሪ ነው የሚባለው፡-

ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥ የተቋቋመ ወይም የተመሠረተእንደሆነ፤

ለ) ወሳኝ የሆነ አመራር የሚያካሂድበት ሥፍራ በኢትዮጵያ ውስጥ ያለው እንደሆነ፤ነው፡፡

፬/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ድርጅት ነው፡፡

፭/ ነዋሪ ያልሆነ ሰው የሚባለው ማንኛውም በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው ነው፡፡

፮. <u>የገቢ ምንጭ</u>

፩/ አንድ ተቀጣሪ ከመቀጠር የሚያገኘው ገቢ በኢትዮጵያ የመነጨ ነው የሚባለው፡-

ሀ) ክፍያው የሚፈጸምበት ሥፍራ ግምት ውስጥ ሳይገባ ኢትዮጵያ ውስጥ ከሚከናወን የቅጥር አገልግሎት የተገኘ ገቢ፤ ወይም

ለ) የቅጥር አገልግሎቱ የትም ቢከናወን በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥት ወይም በኢትዮጵያፌደራላዊዲሞክራሲያዊሪፐብሊክ መንግሥት ስም ክፍያው ለተቀጣሪው ከተፈፀመ፤ ነው፡፡

፪/ በቋሚነት በሚሠራ ድርጅቱ አማካኝነት ከኢትዮጵያ ውጪ የሚያገኘውን ገቢ ሳይጨምር፤ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ የሚያፈራው የንግድ ሥራ ገቢ ከኢትዮጵያ ውስጥ የተገኘ ገቢ ይሆናል፡፡

፫/ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው የንግድ ሥራገቢ ኢትዮጵያ ውስጥ የተገኘ ነው የሚባለው፡-

ሀ) ነዋሪ ያልሆነ ሰው በቋሚነት በሚሰራ ድርጅት አማካኝነት ኢትዮጵያ ውስጥ ከሚያካሂደው የንግድ ሥራ የተገኘ ገቢ ሲሆን፤

ለ) በኢትዮጵያ ውስጥ ነዋሪ ያልሆነው ሰው በቋሚነት በሚሰራድርጅትአማካኝነትከሚያስተላልፋቸው ዕቃዎች ወይም ሸቀጦች ጋር አንድ ዓይነት ወይም

ተመሳሳይየሆኑ እቃዎችን ወይም ሸቀጦችንኢትዮጵያ ውስጥ በማስተላለፍ የሚያገኘው ገቢ፤

ሐ) በኢትዮጵያ ውስጥ ነዋሪ ያልሆነው ሰው በቋሚነት የሚሰራ ድርጅትከሚያከናውናቸው ማናቸውም የንግድ ሥራዎች ጋር አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ የሆኑ ሌሎች የንግድ ሥራ እንቅስቃሴዎችን ኢትዮጵያ ውስጥ በማከናወን የሚያገኘው ገቢ፤

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)፣(፪) እና (፫) የተመለከተው ቢኖርም፣ የሚከተሉት ገቢዎች ኢትዮጵያ ውስጥ የመነጩ ገቢዎች ናቸው፦

ሀ) በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ድርጅት ለአንድ ሰው የሚከፍለው የትርፍ ድርሻ፤

ለ) የሚከተሉትን ሀብቶች በማከራየት የሚገኝ ገቢ፦

(፩) በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝ የማይንቀሳቀስ ሀብት፤ ወይም

(፪) በአንቀጽ ፶፰ መሠረት ግብር የሚከፈልበት በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝ የሚንቀሳቀስ ሀብት፤

ሐ) የሚከተሉትን ሀብቶች በማስተላለፍ የሚገኝ ገቢ፦

(፩) በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝ የማይንቀሳቀስ ሀብት፤

(፪) ከ፶% (ሃምሳ በመቶ) በላይ በሚሆነው በሀብቱ ዋጋ ላይ ያለው ጥቅም በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ የተዛመዱ ድርጅቶች የተያዘ በሚሆንበት ጊዜ በኢትዮጵያ ውስጥ በሚገኝ የማይንቀሳቀስ ሀብት ላይ ያለ ጥቅም፤

(፫) በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ ያወጣው አክሲዮን ወይም ቦንድ፤

መ) በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝ መድን ለተገባለት አደጋ (ስጋት) የሚከፈል የመድን አረቦን፤

ሠ) በኢትዮጵያ ውስጥ ከሚከናወን የመዝናኛ ወይም ስፖርታዊ እንቅስቃሴ የሚገኝ ገቢ፤

ረ) በኢትዮጵያ ውስጥ የሚካሄዱ የዕድል ሙከራዎችን በማሸነፍ የሚገኝ ገቢ፤

ሰ) በዚህ አዋጅ መሠረት ግብር የሚከፈልበትን ወለድ፣ሮያሊቲ፣ የሥራ አመራር ክፍያ ወይም የቴክኒክ አገልግሎት ክፍያ በሚመለከት፡-

(፩) በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነው ሰው በቋሚነት በሚሠራ ድርጅትአማካይነት ውጭ ሀገር ለሚያካሂደው የንግድ ሥራ ያወጣውን ወጪ ሳይጨምር፣ በኢትዮጵያ ነዋሪ ለሆነ ሰው የሚፈፅመው ክፍያ፤

(፪) በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው ኢትዮጵያ ውስጥ ባለው በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት አማካኝነት በኢትዮጵያ ውስጥ ለሚያካሂደው የንግድ ሥራ የሚፈፅመው ክፍያ፤

፫/ ከኢትዮጵያ ውስጥ ያልመነጨ ማንኛውም ገቢ የውጭ ሀገር ገቢ ነው፡፡

፤. <u>የተፈፃሚነት ወሰን</u>

፩/ ይህ አዋጅ በኢትዮጵያ ውስጥ ነዋሪ የሆኑ ሰዎች በኢትዮጵያ ውስጥ እና በማናቸውም ሌላ የዓለም ክፍል በሚያገኙት ገቢ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፪/ በኢትዮጵያ ውስጥ ነዋሪ ያልሆኑ ሰዎችን በተመለከተ አዋጁ ተፈፃሚ የሚሆነው በኢትዮጵያ ውስጥ በሚያገኙት ገቢ ላይ ነው፡፡

፰. <u>የገቢ ሠንጠረዦች</u>

፩/ በዚህ አዋጅ የተደነገገው የገቢ ግብር በሚከተሉት ሠንጠረዦች መሠረት ይከፈላል፡-

ሀ) ሠንጠረዥ "ሀ" ከመቀጠርየሚገኝገቢ፤

ለ) ሠንጠረዥ "ለ" ከቤት ኪራይየሚገኝገቢ፤

ሐ) ሠንጠረዥ "ሐ" ከንግድሥራየሚገኝገቢ፤

መ) ሠንጠረዥ"መ"ሌሎችገቢዎች፤

ሠ) ሠንጠረዥ "ሠ" ከገቢግብርነፃየሆኑገቢዎች፤

፪/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፰፬(፪) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ግብር ከፋዩ በግብር ዓመቱ በአንድ ሠንጠረዥ ውስጥ ከሚወድቁከተለያዩ የገቢ ምንጮች ገቢ ያገኘእንደሆነ ሁሉም ገቢዎች ተጣምረው በዚያው ሠንጠረዥ ሥር የዓመቱን ግብር ይከፍላል።

፱. <u>የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ</u>

ማንኛውም ገቢ የሚያገኝ ሰው በዚህ አዋጅና በታክስ አስተዳደር አዋጅ መሠረት ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት።

<u>ክፍልሁለት</u>

<u>ሠንጠረዥ "ሀ"ከመቀጠርየሚገኝገቢ</u>

፲. <u>ከመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ ግብር ስለመጣል</u>

፩/ በዚህ አዋጅ በአንቀጽ ፹፩የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ማናቸውም ተቀጣሪ በአንድ ወር ውስጥ ከመቀጠር ከሚያገኘው ጠቅላላ የወር ወይም የወሩ ከፊል ገቢ ላይ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፩ በተወሰኑት መጣኔዎች መሠረት በእያንዳንዱ ወር ግብር ይከፍላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ከመቀጠር በሚገኝ ወርሀዊ ገቢ ላይ የሚጣለው የገቢ ግብር ተቀጣሪው በአንድ ወር ውስጥ በተቀበለውጠቅላላ ወርሃዊ ገቢ ላይ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፩ መሠረት ተፈፃሚ የሚሆነውን መጣኔ መሠረት በማድረግ ይሰላል።

፫/ ተቀጣሪው በመቀጠር የሚገኘውን ገቢ ለማግኘት የሚያወጣው ማንኛውም ወጪ በተቀናሽ ሊያዝለት አይችልም።

፬/ ለዚህ ሠንጠረዥና ለዚህ አዋጅ አንቀጽ ፹፰ አፈፃፀም ሲባል፤ በነሐሴና በጳጉሜ ወራት የሚከፈለው የቅጥር ገቢ ተደምሮ እንደ የአንድ ወር ደመወዝ ግብር ይከፈልበታል።

፫/ በአንድ ተቀጣሪ ላይ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፹፫(፩) ድንጋጌ ተፈፃሚ የተደረገ እንደሆነ በመቀጠር በተገኘው ገቢ ላይ ተቀጣሪው የከፈለው ታክስ የመጨረሻ ይሆናል፡፡ ቀጣሪው በአንቀጽ ፹፰ መሠረት ከተቀጣሪው የሚፈለገውን የገቢግብር ቀንሶ ያስቀረ እንደሆነ ግብሩ እንደተከፈለ ይቆጠራል፡፡

፲፩. በመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ ተፈፃሚ የሚሆኑ መጣኔዎች

ከመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ ለሚጣለው ግብር ተፈፃሚ የሚሆኑት መጣኔዎች የሚከተሉት ናቸው፡-

በየወሩ ከመቀጠር የሚገኝ ገቢ በብር	ከመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ ተፈፃሚ የሚሆን መጣኔ
0-600	0%
601-1,650	10%
1,651-3,200	15%
3,201-5,250	20%
5,251-7,800	25%
7,801-10,900	30%
ከ10,900 በላይ	35%

፲፪. ከመቀጠር የሚገኝ ገቢ

፩/ የዚህአንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (፫) ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ከመቀጠር የሚገኙ ገቢዎች ናቸው የሚባሉት የሚከተሉት ናቸው፡-

ሀ) ሠራተኛው ካለፈው፣ አሁን ካለው ወይም ወደፊት ከሚመጣው ቅጥር ጋር በተያያዘ የተቀበለውደመወዝ፣ ምንዳ፣ አበል፣ ጉርሻ፣ ኮሚሽን፣ የመልካም ሥራ አፈፃፀም ማበረታቻ ስጦታ ወይም ሌላ የአገልግሎት ዋጋ ክፍያ፤

ለ) ያለፈን፣ የአሁኑን ወይም የወደፊትን ቅጥር አስመልክቶ ሠራተኛው የሚቀበለውየዓይነት ጥቅማ ጥቅም ዋጋ፤

ሐ) ተቀጣሪው ከሥራ ሲቀነስ፣ ሥራውን ሲለቅ ወይም ሥራውን እንዲለቅ ለማግባባት የሚከፈል ገንዘብንጨምሮ የሥራ ውል በመቋረጡ ምክንያት በፈቃደኝነት፣ በስምምነት ወይም በዳኝነት ውሳኔ መሠረት የተቀበለው ማንኛውም የገንዘብ መጠን፤

፪/ በመቀጠር የሚገኝ ገቢ ከግብር ነፃ የተደረገን ገቢ አይጨምርም፡፡

፫/ ማንኛውም ቀጣሪ ተቀጣሪው መክፈል የሚኖርበትን ግብር ከተቀጣሪው ገቢ ላይ ሳይቀንስ ራሱ ለተቀጣሪው በሙሉ ወይም በከፊል የከፈለለት እንደሆነ፣ በቀጣሪው የተከፈለው የግብር መጠን ተቀጣሪው ከመቀጠር ከሚያገኘው ግብር በሚከፈልበት የገንዘብ መጠን ላይ ተደምሮ ግብሩ ይሰላል፡፡

፬/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ከደመወዝ ሌላ በዓይነት የሚሰጡ ጥቅማጥቅሞች ዋጋ የሚወሰንበትንና ግብር የሚከፈልበትን ሁኔታ አስመልክቶ ደንብ ያወጣል፡፡

ክፍልሦስት

ሠንጠረዥ "ለ" ከቤትኪራይየሚገኝገቢ

፲፫. በቤት ኪራይ ገቢ ላይ ግብር ስለመጣል

፩/ ቤትበማከራየት ገቢ የሚያገኝ ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፬በተመለከተው መጣኔ ወይም መጣኔዎች መሠረት በእያንዳንዱ የግብር ዓመት የቤት ኪራይ ገቢ ግብር ይከፍላል፡፡

፪/ በግብር ዓመቱ አንድ ግብር ከፋይ ከቤት ኪራይ በሚያገኘው ገቢ ላይ የሚከፈለው ግብር በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፬ ሥር የተመለከቱትን መጣኔዎች ግብር በሚከፈልበት ዓመታዊ ገቢ ላይ ተፈፃሚበማድረግ ይሰላል፡፡

፫/ ይህ ሠንጠረዥ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፰ መሠረት የኪራይ ገቢ ግብር ለሚከፈልበት ገቢ ተፈፃሚነት አይኖረውም፡፡

፲፬. <u>የኪራይ ገቢ ግብር መጣኔዎች</u>

፩/ በድርጅቶችየኪራይገቢላይተፈፃሚየሚሆነውየግብርመጣኔ፴% (ሰላሳ በመቶ)ነው፡፡

፪/

በግለሰቦችየኪራይገቢላይተፈፃሚየሚሆኑትመጣኔዎችየሚከተሉትናቸው፡፡

ግብር የሚከፈልበት የኪራይ ገቢ በዓመት	የኪራይ ገቢ ግብር መጣኔ
0-7,200	0%
7,201-19,800	10%
19,801-38,400	15%
38,401-63,000	20%
63,001-93,600	25%
93,601-130,800	30%
ከ130,800 በላይ	35%

፲፭. <u>ግብር የሚከፈልበት የኪራይ ገቢ</u>

፩/ የአንድ ግብር ከፋይ ግብር የሚከፈልበት የግብር ዓመቱየኪራይ ገቢ ነው የሚባለው ግብር ከፋዩ በግብር ዓመቱ ውስጥ ቤት በማከራየት ካገኘው ጠቅላላ ዓመታዊ ገቢ ላይለግብር ከፋዩ የተፈቀደውጠቅላላ ወጪ ተቀናሽ ተደርጎ የሚቀረው ገቢ ነው፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) እና (፬) እንደተጠበቁ ሆነው፣ አንድ ግብር ከፋይ በግብር ዓመቱ ቤት በማከራየት የሚያገኘውጠቅላላ ገቢ የሚከተሉትን ይጨምራል፡፡

ሀ) የኪራይ ዋጋ ጭማሪን ወይም ተመሳሳይ ክፍያዎችን ጨምሮ፣ በኪራይ ውሉ መሠረት ግብርከፋዩ በዓመቱ የሚያገኘውማናቸውም የገንዘብ መጠን፤

ለ) በኪራይ ውሉ መሠረት ተከራዩ አከራዩን በመወከል በግብር ዓመቱ ለሌሎች የሚከፍላቸው ክፍያዎች፤

ሐ) ግብር ከፋዩ ጉዳቱን ለማስተካከል ያልተጠቀመበት እና በቤቱ ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ማስተካከያ ይሆን ዘንድ

የያዘው እና በግብር ዓመቱ ለግብር ከፋዩ ገቢ የተደረገው ማንኛውም ቦንድ፣ ዋስትና ወይም ተመሳሳይ የገንዘብ መጠን፤

መ) ለታክስ ከፋዩ ከሚከፈለው ኪራይ በተጨማሪ በኪራዩ ውል መሠረት ተከራዩ ራሱ ለቤቱ እድሳት ወይም ማሻሻያ የሚያወጣው ገንዘብ፤

፫/ ግብር ከፋዩ ቤቱን ያከራየው ከዕቃዎች ጋር በሚሆንበት ጊዜ፣ ያገኘው ጠቅላላ ገቢ ከዕቃዎቹ የተገኘውን የኪራይ ገቢም ያጠቃልላል።

፬/ ግብር ከፋዩ ቤት በማከራየት የሚያገኘው ጠቅላላ ገቢ ከገቢ ግብር ነፃ የሆነን ገቢ አይጨምርም።

፭/ በአንድ የግብር ዓመት የሂሳብ መዝገብ የመያዝ ግዴታ የሌለበት ግብር ከፋይ ግብር የሚከፈልበት ገቢ በሚሰላበት ጊዜ የሚከተሉት ወጪዎችበተቀናሽ ይያዛሉ፡-

ሀ) ታክስን ሳይጨምር ለመሬቱ ወይም ከተከራየው ቤት ጋር በተገናኘ ግብር ከፋዩለመንግሥት ወይም ለከተማ አስተዳደር በግብር ዓመቱ ውስጥ የከፈላቸው ክፍያዎች፤

ለ) ለቤቶች፣ ለቤት ዕቃና መሣሪያ ማደሻ፣መጠገኛና ለእርጅና መተኪያ የሚሆን ከቤት፣ ከቤት ዕቃ እና ከመሳሪያ ኪራይ ከሚገኘው ጠቅላላ ገንዘብ ላይ ሃምሳ በመቶ፤

፮/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፭) ድንጋጌ በማናቸውም ምክንያት በዚህ አዋጅ መሠረት የሂሣብ መዝገብ የመያዝ ግዴታ ላለባቸው ግብር ከፋዮች ተፈፃሚ ሊሆን አይችልም፡፡

፯/ የሂሳብ መዝገብ የሚይዝ ግብር ከፋይ በግብር ዓመቱግብር የሚከፈልበት ገቢ በሚሰላበት ጊዜ ገቢውን ለማግኘት የወጣና በግብርከፋዩ የተከፈለ አስፈላጊ የሆነ ወጪተቀናሽ የሚደረግ ሲሆን፣ ይህም ወጪየሚከተሉትን ይጨምራል፡-

ሀ) ቤቱ ያረፈበት መሬት ኪራይ፤

ለ) የጥገና ወጪ፤

ሐ) የቤቱ፣ የቤት ዕቃዎችናየመሣሪያዎች የእርጅና ቅናሽ፤

መ) ወለድና የመድን አረቦን፤

ሠ) ታክስን ሳይጨምርለመሬቱ ወይም ከተከራየው ቤት ጋር በተገናኘ ግብር ከፋዩለመንግሥት ወይም ለከተማ አስተዳደር የከፈላቸው ክፍያዎች፤

፲፮. <u>የተከራይ አከራዮች</u>

፩/ የተከራይ አከራይ በግብር ዓመቱ ያገኘው ግብር የሚከፈልበት ገቢ ነው የሚባለው የተከራይ አከራዩ በግብር ዓመቱ ከተቀበለውጠቅላላ የኪራይ ገቢ ላይ ለዋናው አከራይየሚከፍለው ኪራይ እንዲሁም ገቢውን ለማግኘት ያወጣቸው ሌሎች አስፈላጊ ወጪዎች ከተቀነሱበኋላ የሚቀረው ገንዘብ ነው፡፡

፪/ ተከራይ የተከራየውን ቤት መልሶ እንዲያከራይ የሚፈቅድ የቤት ባለቤት ተከራዩ ግብሩን ሳይከፍል ቢቀር ስለእርሱ ሆኖ ግብሩን የመክፈል ኃላፊነት ይኖርበታል፡፡

፲፯. <u>የሚከራይ አዲስ ቤትን ስለማሳወቅ</u>

፩/ ለኪራይ የሚሰራ ቤት ተሰርቶ እንዳለቀ ወይም ቤቱ እንደተከራየ፣ ከሁለቱ በሚቀድመው ጊዜ የቤቱ ባለቤትና የቤቱ ሥራ ተቋራጭ የቤቱ ግንባታ የተጠናቀቀወይም

የተከራየ መሆኑን ከቤቱ ኪራይ በሚገኘው ገቢ ላይ የሚፈለገውን ግብር መክፈል ያለበትን ሰው ስም፣ አድራሻና የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር፣ ቤቱ ለሚገኝበት የቀበሌ አስተዳደር ወይም የአካባቢ አስተዳደር ማስታወቅ አለባቸው፡፡

፪/ የቀበሌው አስተዳደር እና የአካባቢው አስተዳደር በማስታወቂያው መሠረት የተገኘውን መረጃ ለባለሥልጣኑ መግለጽ አለባቸው፡፡

ክፍልአራት

ሠንጠረዥ "ሐ"ከንግድሥራየሚገኝገቢ

ምዕራፍአንድ

ከንግድ ሥራዎች በሚገኝገቢላይግብርንስለመጣል

፲፰. በንግድ ሥራ ገቢ ላይ ግብርን ስለመጣል

፩/ በዚህ ክፍል የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ በግብር ዓመቱ ግብር የሚከፈልበት ገቢ ያለው ሰውበእያንዳንዱ የግብር ዓመት በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፱ በተመለከተው መጣኔ ወይም መጣኔዎች መሠረት የንግድ ሥራ ገቢ ግብር ይከፍላል፡፡

፪/ አንድ ግብር ከፋይ በአንድ የግብር ዓመት የሚከፍለው የንግድ ሥራ ገቢ ግብር የሚሰላው በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፱ የተመለከተው መጣኔ ወይም መጣኔዎችበግብር ከፋዩ የግብር ዓመትግብር የሚከፈልበት ገቢ ላይ ተፈፃሚ እንዲሆኑ በማድረግ ነው፡፡

፲፱. በንግድ ሥራ ገቢ ላይ ተፈፃሚ የሚሆኑ መጣኔዎች

፩/ በድርጅት ላይ ተፈፃሚ የሚሆነው የንግድ ሥራ ገቢ የግብር መጣኔ ሰላሳ በመቶ (፴%) ነው፡፡

፪/ በግለሰብላይ ተፈፃሚ የሚሆኑት የንግድ ሥራ ገቢ ግብር መጣኔዎች የሚከተሉት ናቸው፡፡

ከንግድ ሥራ የሚገኝ ግብር የሚከፈልበት ገቢ በዓመት	የንግድ ሥራ ገቢ ግብር መጣኔ
0-7,200	0%
7,201-19,800	10%
19,801-38,400	15%
38,401-63,000	20%
63,001-93,600	25%
93,601-130,800	30%
ከ130,800 በላይ	35%

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ጥቃቅን ኢንተርፕራይዞች ግብር የሚከፍሉት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር በተመለከቱት መጣኔዎች መሠረት ይሆናል፡፡

፬/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም"ጥቃቅን ኢንተርፕራይዞች" የሚለው የፌደራል ከተሞች የሥራ ዕድል ፈጠራና የምግብ ዋስትና ኤጀንሲንለማቋቋምበወጣው የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር፫፻፸፬/፪ሺ፰የተሰጠውን ትርጉም ይይዛል፡፡

፳. <u>ግብር የሚከፈልበት የንግድ ሥራ ገቢ</u>

፩/ የአንድ ግብር ከፋይ ግብር የሚከፈልበት ዓመታዊ የንግድ ሥራ ገቢ ነው የሚባለው ከንግድ ሥራ ከተገኘ ጠቅላላ የግብር ዓመቱገቢ ላይ ለግብር ከፋዩ የተፈቀዱት ወጪዎችተቀናሽ ከተደረጉ በኋላ የሚገኘው የገቢ መጠን ነው፡፡

፪/ በዚህ አዋጅ ሌሎች ድንጋጌዎች፣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣቸው ደንቦች እና ሚኒስትሩ በሚያወጣቸው መመሪያዎችየተመለከቱት እንደተጠበቁ ሆነው፣ የአንድ ግብር ከፋይግብር የሚከፈልበት የግብር ዓመቱገቢ የሚወሰነው ግብር ከፋዩ በፋይናንስ ሪፖርት አቀራረብ ደረጃዎች መሠረት በሚያዘጋጀው የትርፍና ኪሳራ ወይም የገቢ መግለጫ ላይ በመመስረት ይሆናል፡፡

፳፩. <u>የንግድ ሥራገቢ</u>

፩/ የዚህ አዋጅ ሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁሆነው፤ በአንድ የግብር ዓመት የአንድ የንግድ ሥራ ገቢ ግብር ከፋይ የንግድ ሥራ ገቢ የሚከተሉትን ይጨምራል፡-

ሀ) ከመቀጠር የሚገኝ ገቢን ሳይጨምር ግብር ከፋዩ ዕቃዎችን በማስተላለፍ እንዲሁም አገልግሎቶችን በመስጠት የሚያገኘውን የገንዘብ መጠንጨምሮ በግብር ዓመቱ ከንግድ ሥራ ያገኘው ጠቅላላ ገንዘብ መጠን፤

ለ) ለንግድ የሚውል ዕቃን ሳይጨምርበግብር ዓመቱ የንግድ ሥራ ሀብትንበማስተላለፍ የሚገኝ የገንዘብ መጠን፤

ሐ) በዚህ አዋጅ መሠረት ለግብር ዓመቱ የግብር ከፋዩ ገቢ ተደርጎ የሚወሰድ ሌላ ማንኛውም የገንዘብ መጠን፤

፪/ ከንግድ ሥራ የሚገኝ ገቢ ከገቢ ግብር ነፃ የተደረገን ገቢ አይጨምርም፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)(ለ) መሠረት በንግድ ሥራ ገቢ ውስጥ የሚካተተው የንግድ ሥራ ሀብትን በማስተላለፍ የሚገኝ ገቢ ከንግድ ሥራ ሀብቱ የመዝገብ ዋጋ በላይ የሆነው የንግድ ሥራ ሀብቱ በሚተላለፍበት ጊዜ ከተላለፈው ሀብት የተገኘው ገቢ ነው፡፡

፬/ አንድ የንግድ ሥራ ሀብት በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፱ መሠረት ግብር የሚከፈልበት ከሆነ፡-

ሀ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)(ለ) መሠረት በንግድ ሥራ ገቢ ውስጥ የሚካተተውን የንግድ ሥራ ሀብትን በማስተላለፍ የሚገኘውን ገቢለንግድ ሥራውሀብት የተደረገውወጪ ከንግድ ሥራውሀብትየተጣራ የመዝገብ ዋጋ የሚበልጠው የገንዘብ መጠን ሲሆን፤

ለ) ከወጪው በላይ በሚገኘው ጥቅም ላይ በአንቀጽ ፶፱ መሠረት ግብር ይከፈልበታል፡፡

፳፪. ተቀናሽ የሚደረጉ ወጪዎች

፩/ የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁሆነው፣ በግብር ዓመቱ የግብር ከፋዩን ግብር የሚከፈልበትገቢ ለመወሰን በተቀናሽ የሚያዙት ወጪዎች የሚከተሉትን ይጨምራሉ፡-

ሀ) በንግድ ሥራው ገቢው ውስጥ የተካተቱትን ገቢዎች ለማግኘት፣ ለንግዱ ሥራ ዋስትና ለመስጠትና የንግድ ሥራውን ለማስቀጠል በግብር ከፋዩ በግብር ዓመቱ ውስጥ የተደረጉ አስፈላጊየሆኑወጪዎች፤

ለ) በፋይናንስ ሪፖርት አቀራረብ ደረጃዎች በተመለከተው መሠረት የተሠላ በግብር ዓመቱ በግብር ከፋዩ ለተሸጠ የንግድ ዕቃ የወጣ ወጪ፤

ሐ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፭ በሚወሰነው መሠረት የንግድ ሥራ ገቢን ለማግኘት ሥራ ላይ የዋሉ ዋጋቸው የሚቀንስ ሀብቶችእና ግዙፋዊ ሀልዎት ለሌላቸው የንግድ ሥራ ሀብቶች በግብር ዓመቱ የሚታሰበው ጠቅላላ የእርጅና ቅናሽ፣

መ) ግብር ከፋዩ የንግድ ዕቃን ሳይጨምር በግብር ዓመቱ የንግድ ሥራ ሀብትን ሲያስተላልፍ የሚገጥመው ኪሳራ፣

ሠ) ለግብር ዓመቱ በዚህ አዋጅ መሠረት ለግብር ከፋዩ በተቀናሽነት የሚፈቀድ ሌላ ማናቸውም ወጪ፣

፪/ ግብር የሚከፈልበት ሀብት ዋጋው የሚቀንስ ሀብት ካልሆነ በስተቀር፣ ግብር የሚከፈልበት ሀብት በሚተላለፍበት ጊዜ ለሚደርስ ኪሳራ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፱ተፈፃሚ የሚሆን ሲሆን፣ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(፩)(መ) ግን ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

፫/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)(መ) አፈፃፀም፤ የንግድ ሥራ ሀብትን በማስተላለፍየሚደርስ ኪሳራ የሚባለው ሀብቱ በተላለፈበት ጊዜ የሀብቱ የተጣራ የመዝገብ ዋጋ ሀብቱ ከተላለፈበት ዋጋ በሚበልጠው የገንዘብ ልክ ነው፡፡

፳፫. የወለድ ወጪ

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፵፯ እንደተጠበቁ ሆነው፤ ግብር ከፋዩ የወሰደውን ብድር ወይም ሌላ ዕዳ ወይም ያደረገውን ስምምነት የንግድ ሥራ ገቢውን ለማግኘት ተግባር ያዋለው እስከሆነ ድረስከዚህ ጋር በተያያዘ የተከፈለው ወለድ የግብር ከፋዩ የግብር ዓመቱግብር የሚከፈልበት ገቢ በሚወሰንበት ጊዜ እንደወጪ ይያዝለታል፡፡

፪/ ለሚከተሉት ወጪዎችተቀናሽ አይፈቀድም፡-

ሀ) ወለዱ በብሔራዊ ባንክ እና በንግድ ባንኮች መካከል በተደረገ ብድር ከሚታሰብ የወለድ መጣኔ ፪% (ሁለት በመቶ) የሚበልጥ ከሆነ በተቀናሽ አይያዝም፤ ነገር ግን ወለዱ፤

(፩) በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ዕውቅና ለተሰጠው የፋይናንስተቋም ፣ ወይም

(፪) በኢትዮጵያ ለሚገኙ ሰዎች ብድር እንዲሰጥ ለተፈቀደለት የውጭሀገርባንክ፣

የተከፈለ ወይም የሚከፈል ከሆነ በተቀናሽ ይያዛል፡፡

ለ) የወለዱ ገቢ ግንኙነት ባለው ሰው የሰንጠረዥ “መ” ሥራ ገቢ ውስጥ ካልተካተተ በስተቀር፣ አንድ ግብር ከፋይ በኢትዮጵያ ነዋሪ ለሆነ ግንኙነት ላለው ሰው የከፈለው ወይም የሚከፍለው ወለድ፣

፳፬. ለበጎ አድራጎት ዓላማ የሚደረጉ ስጦታዎች

፩/ የግብር ከፋዩ ግብር የሚከፈልበት የግብር ዓመቱገቢ በሚወሰንበት ጊዜ ግብር ከፋዩ ያደረገው ስጦታ ተቀናሽ የሚደረገው ስጦታው ለሚከተሉት የተደረገ ሲሆን ነው፡-

ሀ) በዚህ አንቀጽንዑስ አንቀጽ(፫)ለተመለከተውየኢትዮጵያ የበጎ አድራጎትድርጅትወይም የኢትዮጵያ ማኅበር፤ወይም

ለ) መንግሥት ባደረገው ጥሪ መሠረት ለልማት፣ የሀገሪቱን ሉዓላዊነትና የግዛት አንድነት ለማስከበር፣ ሰው ሰራሽ ወይም የተፈጥሮ አደጋ ወይም ወረርሽኝ ለመከላከል ወይም ለተመሳሳይ ጥሪዎች ምላሽ ለመስጠት የተደረገ ከሆነ፤ ነው፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ለግብር ከፋዩ የሚፈቀደው ጠቅላላ ተቀናሽ ከግብር ከፋዩ ግብር የሚከፈልበት የግብር ዓመቱገቢ ፲% (አሥር በመቶ) መብለጥ የለበትም፡፡

፫/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም“የኢትዮጵያ የበጎ አድራጎት ድርጅት”ወይም “የኢትዮጵያ ማኅበር” በበጎ አድራጎት ድርጅቶችና ማህበራት አዋጅ ቁጥር ፮፻፳፩/፪ሺ፩ የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፡፡

፳፭. <u>የእርጅና ቅናሽ</u>

፩/ የግብር ከፋዩን በግብር ዓመቱግብር የሚከፈልበትንገቢ ለመወሰን ግብር ከፋዩ ገቢውን ለማስገኘት በግብር ዓመቱ ጥቅም ላይ ላዋላቸው እና ዋጋቸው ለሚቀንስ ሀብቶች እና ግዙፋዊ ሀልዎት ለሌላቸው የንግድ ሥራ ሀብቶች ዋጋቸው በቀነሰው የገንዘብ መጠን ልክ የእርጅና ቅናሽ ለማድረግ ይፈቀድለታል፡፡

፪/ የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፣ ዋጋቸው ለሚቀንስ ሀብቶችእና ግዙፋዊ ሀልዎት ለሌላቸው የንግድ ሥራ ሀብቶች በየግብር ዓመቱየሚደረገው የእርጅና ቅናሽ የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል፡፡

፫/ አንድ ግብር ከፋይ በግብር ዓመቱ በሙሉ የንግድ ሥራ ገቢውን ለማግኘት ዋጋቸው የሚቀንስ ሀብቶችን ወይም ግዙፋዊ ሀልዎት የሌላቸውን ሀብቶች ያልተጠቀመ እንደሆነ

በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚደረገው የእርጅና ቅናሽ የሚሰላው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ሆኖ፣ የንግድ ሀብቱ ጥቅም ላይ ያልዋለበት ዓመት ሂሣብ ተመጣጣኝ በሆነ መልኩ ከተቀነሰ በኋላ ነው፡፡

፬/ አንድ ግብር ከፋይ በአንድ የግብር ዓመት ውስጥ ዋጋው የሚቀንስ ሀብት እና ግዙፋዊ ሀልዎት የሌለው ሀብት በከፊል የገቢ ግብር የሚከፈልበትን ገቢ ለማግኘት በከፊል ደግሞ ለሌላ አገልግሎትየተጠቀመበት እንደሆነ በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚደረገው የእርጅና ቅናሽ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የሚደረገው ማስተካከያ ከግምት ውስጥ ገብቶ በንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የንግድ ሥራ ገቢውን ለማግኘት በዋለው መጠን የሚሰላ ይሆናል፡፡

፭/ አንድ ግብር ከፋይ በአንድ የግብር ዓመት ውስጥ ዋጋው የሚቀንስንሀብት እና ግዙፋዊ ሀልዎት የሌለው የንግድ ሥራ ሀብት በከፊል የገቢ ግብር የሚከፈልበትን ገቢ ለማስገኘት በከፊል ደግሞ ለሌላ አገልግሎት ከተጠቀመበት በኋላ ይህንን ሀብት በዚያው የግብር ዓመት ውስጥ ያስተላለፈው እንደሆነ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፪(፩)(ሐ) ወይም ፳፪ (፩)(መ) የተደነገገው የትርፍ ወይም የኪሳራ መጠንየሚሠላው የንግድ ሥራው ያጋጠመው የትርፍ ወይም የኪሳራ መጠን ለንግድ ሥራው ገቢ በነበረው

አስተዋጽኦመጠንሚዛናዊ በሆነ መንገድ እየተከፋፈለ ይሆናል፡፡

፮/ ዋጋቸው የሚቀንስ ሀብቶች ወይም ግዙፋዊ ሀልዎት የሌላቸው የንግድ ሥራ ሀብቶች የእርጅና ቅናሽ መታሰብ የሚጀምረው ሀብቱ የንግድ ሥራ ገቢውን ለማስገኘት ለአገልግሎት ዝግጁ ከሆነበትና አገልግሎት መስጠት ከጀመረበት ቀን አንስቶ ሲሆን፣ በግብር ከፋዩ የተገነባ ህንፃ በሚሆንበት ጊዜተቆጣጣሪው ባለስልጣን ለግብር ከፋዩ የህንፃው ግንባታ መጠናቀቁን የሚያረጋግጥ የምስክር ወረቀት ከሰጠበት ቀን በፊት ሊሆን አይችልም፡፡

፯/ በዚህ አንቀጽ ውስጥ፣

ሀ) “ግዙፋዊ ሀልዎት የሌላቸው የንግድ ሥራ ሃብቶች” ማለት በሙሉ ወይም በከፊል የንግድ ሥራ ገቢን ለማስገኘት የሚውሉ የሚከተሉት ሀብቶች ናቸው፡-

(፩) የቅጅ መብት፣ ፓተንት፣ ዲዛይን ወይም ሞዴል፣ ፕላን፣ ምስጢራዊ ቀመር ወይም የአሠራር ሂደት፣ የንግድ ምልክት፣ ወይም ለተወሰነ ዘመን ብቻ የሚያገለግል ሌላ ተመሳሳይ ሀብት፤

(፪) የደንበኞች ዝርዝር፣ የሥርጭት መስመር ወይም የተለየ ስም፣ ምልክት ወይም ስዕል ወይም ለተወሰነ ዘመን ብቻ የሚያገለግል ሌላ ግዙፋዊ ሀልዎት የሌለው የንግድ ዘይቤ፤

(፫) ከአንድ ዓመት በላይ ሆኖ ለተወሰነ ጊዜ የሚያገለግል ከውል የሚመነጭ መብት (ወጪውአስቀድሞ የተከፈለንም ጨምሮ)፤

(፬)ማንኛውንም ግዙፋዊ ሀልዎት ያለውን የሚንቀሳቀስም ሆነ የማይንቀሳቀስ ሀብትለማግኘት የወጣን ወጪሳይጨምር፣ ከአንድ ዓመት በላይ ጥቅም የሚሰጥ ወጪ፤

ለ) “ዋጋው የሚቀንስ ሀብት” ማለት የሚከተሉትን ሁኔታዎች የሚያሟላ ግዙፋዊ ሀልዎት ያለው የሚንቀሳቀስ ሀብት ወይም በማይንቀሳቀስ ሀብት ላይ የሚደረግ ማሻሻያ ነው፡-

(፩)ከአንድዓመትየሚበልጥየአገልግሎትዘመንያለው፤

(፪)

በእርጅናወይምጊዜውበማለፉምክንያትዋጋውሊቀንስየሚችል፤

(፫)

በከፊልወይምበሙሉየንግድሥራገቢለማግኘትጥቅምላይየዋለ፤

ሐ) "በማይንቀሳቀስ ሀብት ላይ የሚደረግ ማሻሻያ" ማለት ቤት ወይም ሌላ የቤቱ አካል የሚሆን ወይም ከቤቱ ጋር ለዘለቄታው የተያያዘ በቤቱ ላይ የሚደረግ ማንኛውም ጭማሪ ወይም ለውጥ ሲሆን መንገድን፣ መጋቢ መንገድ፣ የመኪና ማቆሚያ፣ አጥር ወይም ግንብን ይጨምራል፡፡

፳፮. <u>ኪሳራን ስለማሸጋገር</u>

፩/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚፈቀደውን ተቀናሽ ሳይጨምር፣ ለግብር ዓመቱ ተቀናሽ የሚደረገው ወጪ ግብር ከፋዩ በግብር ዓመቱ ካገኘው ጠቅላላ ገቢ ከበለጠ በብልጫ የታየው የገንዘብ መጠን ግብር ከፋዩየደረሰበት ኪሳራ ይሆናል፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ግብር ከፋዩ በግብር ዓመቱ ኪሳራ ካጋጠመው፣ በግብር ዓመቱ የደረሰውን ኪሳራ ለሚቀጥለው የግብር ዓመት ለማሸጋገር ይችላል፤ ስለሆነም የግብር ከፋዩ የሚቀጥለው ዓመት ግብር የሚከፈልበት ገቢ በሚሰላበት ጊዜ የተሸጋገረው ኪሳራ በተቀናሽነት ይያዛል፡፡

፫/ ግብር ከፋዩ ኪሳራውን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ሙሉ በሙሉ መቀነስ ያልቻለ እንደሆነያልተቀነሰውን ኪሳራ ለሚቀጥለው የግብር ዓመትማሸጋገር እናየተካካሰውን የገንዘብ መጠን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተገለጸው መሠረት በዚያው የግብር ዓመት ከተገኘው ጠቅላላ ገቢ ላይ በመቀነስ ኪሣራው ሙሉ በሙሉ ተቀናሽ ተደርጐ እስከሚያልቅ ድረስ ማሸጋገር የሚችል ሲሆን፣ ነገር ግን ግብር ከፋዩ የደረሰበትን ኪሣራ ኪሣራው ከተከሰተበት ዓመት መጨረሻ ጀምሮ ከሚቆጠሩ አምስት የግብር ዓመታት በላይ ማሸጋገር

፬/ ግብር ከፋዩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ለኪሳራ የተዳረገባቸው ሁለት ዓመታት ያሉእና እያንዳንዱ ኪሳራ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የተሸጋገረ እንደሆነ ግብር ከፋዩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ሌላ ማንኛውንም ተጨማሪ ኪሳራ እንዲያሸጋግር ሊፈቀድለት አይችልም፡፡

፭/ ግብር ከፋዩ በዚህ አንቀጽ መሠረት ኪሳራ ሊያሸጋግር የሚችለው በገቢ ግብር ደንቡ በተመለከተው መሠረት ይሆናል፡፡

፳፯. <u>ተቀናሽ የማይደረጉ ወጪዎችእና ኪሳራዎች</u>

፩/ በዚህ አዋጅ ከተደነገገው በስተቀር የሚከተሉት ወጪዎችበተቀናሽ አይያዙም፡-

ሀ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፪(፩)(ሐ) በተደነገገው አኳኋን ካልሆነ በስተቀር የካፒታልነት ባህርይ ያላቸው ወጪዎች፤

ለ) የኩባንያ አክሲዮን ወይም የሽርክና ማህበር መሠረት የሆነውን ካፒታል ለማሳደግ የሚወጣ ወጪ፤

ሐ) ከተቀጣሪው የወር ደመወዝ ፲፭% (አሥራ አምስት መቶኛ) በላይ በፈቃደኝነት የሚደረግ የጡረታወይም የፕሮቪደንት ፈንድ መዋጮ፤

መ) የአክሲዮን ድርሻ እና የትርፍ ድርሻ ክፍፍል፤

ሠ) በመድን፣ በካሳ ወይም በዋስትና ውል መሠረት የተመለሰ ወይም ሊመለስ የሚችል ወጪወይም ኪሳራ፤

ረ) ማንኛውንም ሕግ ወይም ውል በመጣስ የሚጣል የገንዘብ ቅጣት ወይም የሚከፈል ካሳ፤

ሰ) ግብር ከፋዩ በሂሳብ መዝገቡ የሚይዘው በወቅቱ ወጪያልተደረገ ነገር ግን ለወደፊት በግብር ዓመቱ ለሚከሰቱ ወጪዎችወይም ኪሳራዎች መጠባበቂያ ይሆን ዘንድ የሚያዝ ገንዘብ ወይም የመጠባበቂያ ሂሣብ፤

ሸ) በዚህ አዋጅ ወይም በውጭ ሀገር የታክስ ሕግ መሠረት የተከፈለ የገቢ ግብር ወይም ተመሳሽ የሚደረግ የተጨማሪ እሴት ታክስ፤

ቀ) መሥሪያ ቤቱን ወክሎ በተለያዩ ቦታዎች ለሚገኝ ተቀጣሪ ከተቀጣሪው ከመቀጠር የሚገኝ ገቢ ፲%

(አሥር በመቶ) በላይ የሚከፈል የኃላፊነት አበል፤

በ) ከሚከተሉት በስተቀር ለመዝናኛ የሚወጣ ወጪ፤

(፩) የግብር ከፋዩ የንግድ ሥራ የመዝናኛ አገልግሎት መስጠት ሲሆን፤ወይም

(፪)ሚኒስትሩ በመመሪያ ተቀናሽ እንዲደረግ በሚፈቅደው ልክ በማዕድን ማውጣት፣ በማኑፋክቸሪንግ ወይም በግብርና ሥራ የተሠማራ ቀጣሪ ሠራተኞቹን ለማዝናናት የሚያወጣው ወጪ፤

ተ) በአንቀጽ፷፬ከተመለከተው ውጪ የሚደረግስጦታወይምእርዳታ፤

ቸ) ግብር ከፋዩ ለራሱ የሚያወጣው የግል ውጪ፤

ኀ) ግብር ከፋዩ አንድን የንግድ ሥራ ሀብት ግንኙነት ላለው ሰው ሲያስተላልፍ የሚደርስ ኪሳራ፤

ነ) የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ተቀናሽ የማይደረጉ ናቸው የተባሉ ወጪዎች፤

፪/ በዚህ አንቀጽ "መዝናኛ" ማለት ለማንኛውም ሰው የሚቀርብ ምግብ፣ መጠጥ፣ ትንባሆ፣ ማረፊያ፣ መደሰቻ ወይም ማናቸውም ዓይነት መስተንግዶ ነው።

ምዕራፍሁለት

የታክስ ሂሳብአያያዝ

፷፰. የሂሳብ ዓመት

፩/ ይህ አንቀጽ በሚከተሉት ግብር ከፋዮች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፦

ሀ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፪(፳፩)(ሀ) ለግብር ዓመት በተሰጠው ትርጉም መሠረት የራሱንየሂሳብ ዓመት እንደ ግብር ዓመትአድርጎ እንዲጠቀም ፈቃድ ለተሰጠው ግለሰብ ግብር ከፋይ፤

ለ) በድርጅት፤

፪/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ ለሚሆንበት ግብር ከፋይ የሂሳብ ዓመት ነው የሚባለው የግብር ከፋዩ ዓመታዊ የፋይናንስ ሂሳብ ሚዛን በሚዘጋበት ጊዜ የሚጠናቀቀው የአሥራ ሁለት ወራት ጊዜ ነው፡፡

፫/ ማንኛውም ግብር ከፋይ ከባለሥልጣኑ አስቀድሞ በጽሁፍ ፈቃድ ሳያገኝና ባለሥልጣኑ የሚያስቀምጣቸውን ቅድመ-ሁኔታዎችሳያሟላ የሂሳብ ዓመቱን ለመቀየር አይችልም፡፡

፬/ ግብር ከፋዩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(፫)በተመለከተው መሠረት ከተሰጠው ፈቃድ ጋር የተያያዘውን ማንኛውንም ቅድመ-ሁኔታ ሳያሟላ የቀረ እንደሆነ፣ ባለሥልጣኑ የጽሁፍ ማስጠንቀቂያ በመስጠት የሰጠውን ፈቃድ ሊሰርዘው ይችላል፡፡

፭/ የግብር ከፋዩ የሂሳብ ዓመት በንዑስ አንቀጽ (፫) ወይም (፬) መሠረት የተለወጠ እንደሆነ ለውጡ ከመደረጉ በፊት ባለው የግብር ዓመት እና አዲሱ የግብር ዓመት በሚጀምርበት ቀን መካከል ያለው ጊዜ "የመሸጋገሪያ ዓመት" በመባል የሚታወቅና ራሱን የቻለ የግብር ዓመት ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

፮/ የግብር ከፋዩ የሂሳብ ዓመት ከበጀት ዓመቱ ጋር የማይገጥም በሚሆንበት ጊዜ ለሂሳብ ዓመቱ ተፈፃሚ የሚሆነው ሕግ በሂሳብ ዓመቱ ውስጥ በሚጠናቀቀው የበጀት ዓመት ተፈፃሚ የሚሆነው ሕግ ነው፡፡

፳፱. <u>የታክስ ሂሳብ አያያዝ ዘዴን ስለመለወጥ</u>

፩/ ግብር ከፋዩ የሂሳብ አያያዝ ዘዴውን ለመለወጥ ለባለሥልጣኑ የጽሁፍ ማመልከቻ ሊያቀርብ ይችላል፤ ባለሥልጣኑም ለውጡ የግብር ከፋዩን ግብር የሚከፈልበት ገቢ በትክክል ለማስላት የሚያስፈልግ መሆኑን ሲያምንበት ግብር ከፋዩ የሂሳብ ዘዴውን ለመለወጥ ያቀረበውን ማመልከቻ መቀበሉን በጽሁፍ ሊያሳውቀው ይችላል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የግብር ከፋዩ የሂሳብ አያያዝ ዘዴ በሚለወጥበት የግብር ዓመት የግብር ከፋዩ የግብር ከፋይ ደረጃምየሚለወጥ ከሆነ፣ የግብር ከፋዩ ገቢ ሳይመዘገብእንዳይቀር ወይም በድጋሚ እንዳይመዘገብ ለማድረግ በገቢ ርዕሶች፣በተቀናሽ ወጪዎች ወይም በታክስ ማካካሻ ሂሳቦች ላይ ከለውጡ ጋር በተያያዘ ተገቢውን ማስተካከያ ማድረግ አለበት፡፡

፴. የማይሰበሰቡ ዕዳዎች

፩/ በአንድ የግብር ዓመት ውስጥ የግብር ከፋዩን ግብር የሚከፈልበት ገቢ ለመወሰን የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ የማይሰበሰበው ዕዳ ለግብር ከፋዩ በተቀናሽነት ይያዝለታል፡-

ሀ) ከማይሰበሰው ዕዳ ጋር ተመጣጣኝ የሆነ የገንዘብ መጠንቀደም ሲል የግብር ከፋዩ የንግድ ሥራ ገቢ ሆኖ ተይዞ ከሆነ፤

ለ) ዕዳው ወይም የዕዳው የተወሰነ የገንዘብ መጠን ከግብር ከፋዩ የግብር ዓመት የሂሳብ መዝገብ ላይ ሲሰረዝ፤

ሐ) ዕዳውን ለማስመለስ የሕግ እርምጃ ተወስዶ ዕዳው ሳይመለስ ሲቀር፤

፪/ ለግብር ከፋዩ በዚህ አንቀጽ መሠረት በግብር ዓመቱየሚፈቀደው የተቀናሽ የገንዘብመጠን በግብር ከፋዩ የሂሳብ መዝገብ ከተሰረዘው የዕዳ መጠን መብለጥ አይኖርበትም፡፡

፫/ ይህ አንቀጽ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፴፩ ተፈፃሚ ለሚሆንባቸው የፋይናንስ ተቋማት ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

፴፩. የፋይናንስተቋማት እና የኢንሹራንስ ኩባንያዎች

የሚኒስትሮች ምክር ቤት የሚያወጣው የገቢ ግብር ደንብ የሚከተሉትንጉዳዮችየሚወስኑ ድንጋጌዎችንሊይዝይችላል፡-

ሀ) የፋይናንስ ተቋማትየሚይዙት የኪሳራመጠባበቂያሂሣብ ተቀናሽየሚደረግበትን አኳኋን፤

ለ) የሕይወትመድንኢንሹራንስኩባንያዎችንሳይጨምር፣ የኢንሹራንስ ኩባንያዎች ከሚያወጡዋቸው ጊዜያቸውካላለፈባቸውየኢንሹራንስዋስትናዎች ጋር በተያያዘ የሚይዙት የመጠባበቂያሂሣብ ተቀናሽስለሚደረግበት ሁኔታ፤

ሐ) የሕይወትመድንኩባንያዎችግብር የሚከፈልበት ገቢ የሚሠላበትን ሁኔታ፤

፴፪. ለረጅም ጊዜ የሚቆዩ ውሎች

፩/ ለንግድ ሥራ ገቢ ግብር ሂሳቡን በተሰብሳቢና ተከፋይ ሂሳብ ዘዴ የሚይዝ ግብር ከፋይ ከተዋዋለው የረዥም ጊዜ ውል ውስጥ በግብር ዓመቱ የተጠናቀቀውን መቶኛ መሠረት በማድረግ ገቢውን በንግድ ሥራ ገቢው ውስጥ ሲያካትት ወጪውምበዚያው መቶኛ ልክ በተቀናሽነት እንዲያዝለት ይደረጋል፡፡

፪/ በግብር ከፋዩ ለረጅም ጊዜ ከተደረገው ውል ውስጥ በግብር ዓመቱየተጠናቀቀው በመቶኛ የሚወሰነው በግብር ዓመቱ የሚኖረውን ለውጥጨምሮግብር ከፋዩ በግብር ዓመቱየወጣውን ወጪከአጠቃላይ የውሉ ወጪ ግምት ጋር በማነፃፀር ይሆናል፡፡

፫/ ግብር ከፋዩ ለረጅም ጊዜ ከተደረገ ውል ጋር ተያይዞ በውሉ የመጨረሻ ዓመት ኪሳራ የደረሰበት እና በአንቀጽ ፳፮ መሠረት ኪሳራውን እንዲያሸጋግር የተፈቀደለት ቢሆንም ኪሳራውን ማሸጋገር ያልቻለ ሆኖ በውሉ ዘመን መጨረሻ በኢትዮጵያ የንግድ ሥራ መሥራት ያቆመ እንደሆነ ይህ ግብር ከፋይ የደረሰበት ኪሳራ ወደ ኋላ ተመልሶ በአምናው የግብር ዓመትበተቀናሽነት እንዲያዝለት ይደረጋል፡፡

፬/ ግብር ከፋዩ የደረሰበትን ኪሳራ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫)በተመለከተው መሠረት ወደ ኋላ ተመልሶ ሙሉ በሙሉ በተቀናሽ ወጪነት እንዲያዝ ማድረግ ያልቻለ እንደሆነ፣ ያልተቀነሰው ኪሳራ ወደኋላ ተመልሶወደአቻምናው የግብር ዓመት የሚሸጋገር ሆኖ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) በተመለከተው መሠረት ተቀናሽ ይደረጋል፡፡

፫/ ግብር ከፋዩ በረዥም ጊዜ ውል ኪሣራ ደርሶበታል የሚባለው የሚከተሉት ቅድመ-ሁኔታዎች በአንድነት ተሟልተው ሲገኙ ይሆናል፡-

ሀ) የተጠናቀቀውንሥራ በመቶኛ ለማስላት ዘዴ ዓላማ ሲባል በውሉ ይገኛል ተብሎ የተገመተው ግብር የሚከፈልበት ገቢ በእርግጠኛነትከተገኘው ግብር ከሚከፍለበት ገቢ በልጦ ሲገኝ፤ እና

ለ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊደል ተራ (ሀ) መሠረት በብልጫ የታየው ገንዘብ በዚህ አንቀጽ መሠረት ተሰልቶ ከተደረሰበት ውሉ በተጠናቀቀበት የግብር ዓመት የንግድ ሥራ ገቢና ወጪው መካከል ካለው ልዩነት በልጦ ሲገኝ፤

፬/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "ለረጅም ጊዜ የሚቆይ ውል" ማለት ሥራው ከተጀመረበት ጊዜ አንስቶ በ፲፪ ወራት ውስጥ ይጠናቀቃል ተብሎ ከሚገመተው በስተቀር በተጀመረበት የግብር ዓመትውስጥ ያልተጠናቀቀ የማምረት፣ የመትከል ወይም የግንባታ ሥራ እንዲሁም ከእነዚህ ጋር የተያያዘ አገልግሎት ነው፡፡

፴፫. ለደረጃ "ለ" ግብር ከፋዮች ቀላል የታክስ ሥርዓት

በግብር ዓመቱግብር የሚከፈልበት የደረጃ "ለ" ግብር ከፋዮች ገቢ የሚሰላው በዚህ አዋጅ መሠረት ሲሆን በዚህ አንቀጽ የተመለከቱት ሁኔታዎች መጠበቅ ይኖርባቸዋል፡-

፩/ ግብር ከፋዩ የንግድ ሥራ ገቢውንና ተቀናሽ ወጪውንየሚይዘው በጥሬ ገንዘብ እንቅስቃሴ ላይ በተመሰረተ የሂሳብ አያያዝ ዘዴ መሆን አለበት፤

፪/ ለዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፫ አፈፃፀም ሲባል፣ ዋጋቸው ለሚቀንሱሀብቶች እናግዙፋዊ ሀልዎት ለሌላቸው የግብር ከፋዩ የንግድ ሥራ ሀብቶች የሚደረገው የእርጅና ቅናሽ ፲% (መቶ ፐርሰንት) ይሆናል፤

፫/ በግብር ዓመቱለተገኙ የንግድ ዕቃዎች የወጣ ወጪበተቀናሽነት ይያዛል፤

፬/ በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ ፲፯(፪) የተመለከተው የሂሳብ መዛግብትን ይዞ የማቆያው ጊዜ እና የግብር ውሳኔን ለማሻሻል በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ ፳፰(፪) (ለ) የተመለከተው ጊዜ ሦስትዓመት ይሆናል፡፡

ምዕራፍሦስት

ድርጅቶች

፴፩. አንድን ድርጅት በመቆጣጠር ረገድ የሚደረግ ለውጥ

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እንደተጠበቀ ሆኖ አንድ ድርጅት "የኪሳራ ዓመት" ተብሎ በሚጠቀሰውየግብር ዓመት የደረሰበት ኪሳራ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፯ ወይም አንቀጽ ፵፯ መሠረት "የመሸጋገሪያ ዓመት" ተብሎ ወደሚጠቀሰው የሚቀጥለው ዓመት ሊያሸጋግር የሚችለው በኪሳራው ዓመት፣ በማሸጋገሪያው ዓመትእና በማናቸውም ጣልቃገብ ዓመታት የኩባንያውን ከ፶%(ሃምሳ በመቶ) በላይ የሆነውን የዋና ባለቤትነት ድርሻ የያዘው ሰው ተመሳሳይ ሰው የሆነ እንደሆነ ብቻ ነው፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የኪሳራ መሸጋገርን መከልከል የማይቻለው፡-

ሀ) በኪሳራው ዓመት፣ በማሸጋገሪያው ዓመትእና በሁሉም ጣልቃገብ የግብር ዓመታት ድርጅቱ አንድ ዓይነት የንግድ ሥራ የሠራ እንደሆነ፤ ወይም

ለ) የድርጅቱ ዋና ባለቤትነት ከተለወጠም በኋላ የደረሰው ኪሣራ በወጪነት ተቀናሽ ተደርጐ እስከሚጠናቀቅ ድረስ፣ ድርጅቱ በአዲስ የንግድ ሥራ ያልተሠማራ እና ድርጅቱ ወይም የድርጅቱ አባላት በአዲስ የንግድ ሥራ ላይ የተሰማሩበት ዋነኛ ዓላማ የደረሰው ኪሣራ በአዲሱ የንግድ ሥራ ከተገኘው ገቢ ላይ ተቀናሽ እንዲሆን በማድረግ በድርጅቱ ሊከፈል የሚገባውን የንግድ ሥራ ገቢ ግብር ለማሳነስ ያልሆነ እንደሆነ ነው፡፡

፴፭. <u>የኩባንያ እንደገና መደራጀት</u>

፩/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ"አስተላላፊ" ተብሎ የሚጠራ በኢትየጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ"የሚተላለፍለት" ተብሎ ለሚጠቀስ ለሌላ በኢትዮጵያ ነዋሪ ለሆነ ኩባንያ እንደገና ከመደራጀት ጋር ተያይዞ የንግድ ሥራ ሀብት ያስተላለፈለት እንደሆነ፡-

ሀ) ማስተላለፉ የንግድ ሥራ ሀብትን እንደመሸጥ፣መለወጥወይምመስጠትተደርጎ አይወሰድም፤

ለ) የንግድ ሥራ ሀብቱ የተላለፈለት ኩባንያም የንግድ ሥራ ሀብቱ በተላለፈበት ጊዜ አስተላለፊው የንግድ ሥራ ሀብቱን ለማግኘት ካወጣው ወጪ ጋር እኩል የሆነ ወጪ በማውጣት የንግድ ሥራ ሀብቱን እንዳገኘው ተደርጎ ይወሰዳል፤

ሐ) ሀብቱ የተላለፈለት ሰው በተላለፈለት ሀብትለውጥ አክሲዮን የሰጠ እንደሆነ ለአክሲዮኖቹ የተደረገው ወጪ፣ የተላለፈው ሀብት ማስተላለፍ በሚከናወንበት ጊዜ ከነበረው ዋጋ ጋር እኩል መሆን ይኖርበታል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሰው የንግድ ሥራ ሀብት ዋጋው የሚቀንስ ሀብት ወይም ግዙፋዊ ህልውትየሌለው የንግድ ሥራ ሀብት የሆነ እንደሆነ፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ለንግዱ ሥራ ሀብት የተደረገው ወጪ በሚል የተጠቀሰው የሀብቱ መተላለፍ በሚደረግበት ጊዜ ያለውን የንግድሥራ ሀብቱን የተጣራ የመዝገብ ዋጋ የሚመለከት ይሆናል፡፡

፫/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "እንደገና መደራጀት" ማለት፡-

ሀ) በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆኑ ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ ኩባንያዎች መዋሃድ፤

ለ) በኢትዮጵያ ውስጥ ነዋሪ የሆነውን ኩባንያ ድምጽ የሚያሰጥ የአክሲዮን ዋጋ ፶%(ሃምሳ በመቶ) ወይም የሌሎች ጠቅላላ የአክሲዮኖች ዋጋ ሃምሳ በመቶ እንደገና በሚደራጀው ኩባንያ አባል የሚሆን ድርጅት በሚያገኘው አክሲዮን ለውጥ ብቻ በማናቸውም መንገድ የተላለፈ እንደሆነ፣

ሐ) እንደገና በሚደራጀው ኩባንያ ውስጥ አባል ለሆነ ኩባንያ በአክሲዮን ድርሻ ክፍያ ረገድ ልዩ መብት በማያሰጥና የድምጽ ተሳትፎ ብቻ በሚያስገኝ አኳኋን፣ በኢትዮጵያ ነዋሪ ከሆነ እና የእንደገና መደራጀቱ አባል ከሆነ ኩባንያ ሀብት ውስጥ ሃምሳ በመቶ ወይም ከዚያ በላይ ሌላ በኢትዮጵያ ነዋሪ ለሆነ ኩባንያ የተሰጠ ወይም የተላለፈ እንደሆነ፤

መ) በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ ወደሁለት ወይም ከዚያ በላይ ወደሆኑ ኩባንያዎች ሲከፋፈል፤ወይም

ሠ) አንድ የንግድ ሥራ ድርጅት የተቀጽላዎቹን ካፒታል፣ የድርጅቱን ካፒታል ለያዙ ሲያከፋፍል ነው፡፡

፬/ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌ ተፈፃሚ የሚሆነው የታክሱ ባለሥልጣን የተደረገው ውህደት፣ በባለቤትነት መያዝ፣ መጠቅለል፣ መከፋፈል ወይም የተቀጽላዎቹን ካፒታል የድርጅቱን ካፒታል ለያዙ የማስተላለፍ ተግባር ዋነኛ ዓላማ ከታክስ ለመሸሽ ያለመሆኑን ሲያምንበት ነው፡፡

<u>ምዕራፍአራት</u>

<u>የማዕድንእና የነዳጅ ሥራዎች</u>

፴፮. <u>ትርጓሜ</u>

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ትርጉም ያልተሰጣቸው ቃላትና ሀረጎች በማዕድን ሥራዎች አዋጅ እና በነዳጅ ሥራዎች አዋጅ የተሰጣቸውን ትርጉም ይይዛሉ፡፡ ከዚህም በተጨማሪ የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካልተሰጠው በስተቀር በዚህ ምዕራፍ ሥር፡-

፩/ “ሥራ ተቋራጭ” ማለት ከመንግሥት ጋር የነዳጅስምምነት ያደረገ ማንኛውምሰው ነው፤

፪/ “የውል ክልል” ማለት በነዳጅስምምነት ውስጥ የውል ክልል ተብሎ የተሰየመ አካባቢ ነው፤

፫/ “መብትን ለማስተላለፍ የሚደረግ ስምምነት” ማለት የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፵፫ ተፈፃሚ የሚሆንበት ስምምነት ነው፤

፬/ “የማልሚያወጪ” ማለት ዋጋው ለሚቀንስ ሀብት የሚወጣን ወጪን ሳይጨምር ፈቃድ በተሰጠው ሰው ወይም በሥራ ተቋራጩየልማት ሥራዎችን ለመሥራት የሚወጣ የካፒታል ወጪሲሆን የሚከተሉትንም ይጨምራል፡፡

ሀ) የሚከተሉትን ተግባራት ለማከናወን በማናቸውም ጊዜ የሚወጣ ወጪ፦

(፩) “የፍለጋ ወጪ” ለሚለው ሀረግበዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፮)(ሀ)(፩) በተሰጠው ትርጉም የተመለከተውን ጥቅም ሳይጨምር፣ በማዕድን ማውጣት ወይም በነዳጅሥራ ጥቅም ለማግኘት የሚወጣ ወጪ፤ ወይም

(፪) “የፍለጋ ወጪ”ለሚለው ሀረግ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፮) (ሀ)(፪) በተሰጠው ትርጉም የተመለከተውን ሳይጨምር የማዕድን ማውጣት ወይም የነዳጅሥራ መረጃ ለማግኘት የወጣ ወጪ፤

ለ) ከማዕድን ማውጣት መብት ወይም ከነዳጅ ስምምነት ጋር በተያያዘ ለማህበራዊ መሠረተ-ልማት ዝርጋታ የሚወጣ ወጪ፣

፭/ “የልማት ሥራዎች” ማለት፡-

ሀ) ለማዕድን ማውጣት ሥራ ሲሆን በማዕድን ማውጣት ሥራ ፈቃድ የተፈቀደ ሥራ፤ ወይም

ለ) ለነዳጅሥራ ሲሆን ከነዳጅሥራ ጋር ተያይዞ ለልማትና ለማምረት በነዳጅስምምነት የተፈቀዱ ሥራዎች ናቸው፡፡

፯/ “የፍለጋወጪ” ማለት ዋጋቸው ለሚቀንስ ሀብቶች የሚወጣውን ወጪ ሳይጨምር ፈቃድ በተሰጠው ሰው ወይም በሥራ ተቋራጩየምርመራ ሥራዎችን ለማካሄድ የሚወጣ ወጪሲሆን የሚከተሉትን ይጨምራል፡፡

ሀ) የሚከተሉትን ለማግኘት የወጣ ወጪ፡-

(፩) ከመንግሥት ወይም መብትን ከሚያስተላልፍስምምነት የፍለጋን መብት የሚመለከት ጥቅም ለማግኘት የሚወጣ ወጪ፤ ወይም

(፪) ከመንግሥት ወይም መብትን ከሚያስተላልፍ ስምምነት የፍለጋ መረጃን ለማግኘት የሚወጣ ወጪ፤ ወይም

ለ) ከማዕድን ፍለጋ ሥራ ወይም ከነዳጅስምምነት ጋር ተያይዞ ለማህበራዊ መሠረተ-ልማት ግንባታ የሚወጣ ወጪ፤

፯/ “የፍለጋ መረጃ” ማለት፡-

ሀ) በማዕድን ፍለጋ መብት ውስጥ የተካተቱ ማዕድናትን ለማግኘት ለሚደረግ ፍለጋ የሚያገለግል መረጃ፤ወይም

ለ) በነዳጅስምምነት ውስጥ የተካተተን ነዳጅ ለማግኘት ለሚደረግ ፍለጋ የሚያገለግል መረጃ ነው፡፡

፰/ “የፍለጋ ሥራ” ማለት፡-

ሀ) ለማዕድን ፍለጋ ሲሆን በማዕድን ፍለጋ መብት ውስጥ የተፈቀደ ሥራ፤ ወይም

ለ) ለነዳጅ ሥራ ሲሆን በነዳጅስምምነት ውስጥ የተፈቀደ የፍለጋ ሥራ ነው፡፡

፱/ “የፍለጋ መብት” ማለት በማዕድን አዋጅ መሠረት በመንግሥት የተፈቀደ የማዕድን ፍለጋ መብት ወይም በነዳጅ ስምምነት መሠረት የተሰጠ የፍለጋ ፈቃድ ነው፡፡

፲/ “ፈቃድ የተሰጠበት አካባቢ” ማለት የማዕድን ማውጣት ፈቃድየተሰጠበት አካባቢ ነው፡፡

፲፩/ "ፈቃድ የተሰጠው ሰው" ማለት ማዕድን የማውጣት መብት የተሰጠው ሰው ነው።

፲፪/ "የማዕድን ፍለጋ መብት" ማለት በማዕድን አዋጅ መሠረት የተሰጠ የቅኝት፣ የፍለጋ፣ ወይም ፈቃድን ይዞ የመቆየት መብት ነው።

፲፫/ "የማዕድን መረጃ" ማለት ከማዕድን ሥራዎች ጋር የተያያዘ መረጃ ነው።

፲፬/ "የማዕድን ሥራዎች" ማለት በማዕድን መብት መሠረት የተፈቀዱ ሥራዎች ናቸው።

፲፭/ "የማዕድንመብት" ማለት በማዕድን ሥራዎች አዋጅ መሠረት በመንግሥት የሚሰጥ የቅኝት፣ የምርመራ፣ ፈቃድን ይዞ የመቆየት ወይም የማዕድን ማምረት ፈቃድ ነው።

፲፮/ "የነዳጅስምምነት" ማለት በነዳጅሥራዎች አዋጅ መሠረት አንድ ሰው ከመንግሥት ጋር የሚፈራረመው ስምምነት ነው።

፲፯/ "የነዳጅ መረጃ" ማለት ከነዳጅሥራዎች ጋር የተያያዘ መረጃ ነው።

፲፰/ "የነዳጅሥራዎች" ማለት በነዳጅስምምነት የተፈቀዱ ሥራዎች ናቸው።

፲፱/ "የማህበራዊ መሠረተ-ልማት ወጪ" ማለት ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም ሥራ ተቋራጭ በማዕድን ሥራ መብት ወይም በነዳጅ ስምምነት ባለበት ግዴታ መሠረት የህዝብ ትምህርት ቤቶችን፣ ሆስፒታልን፣ መንገድን ወይም ሌላ ተመሳሳይ ማህበራዊ መሠረተ-ልማት ለመገንባትየሚያወጣው የካፒታል ወጪ ወይም ለማህበረሰብ ልማት ፈንድ የሚያደርገው መዋጮነው።

፳/ "ንዑስ-ሥራተቋራጭ" ማለት በተቀጣሪነት አገልግሎት የሚሰጥን ሰው ሳይጨምር ፈቃድ ለተሰጠው ሰውከማዕድን ማውጣትሥራ ጋር የተያያዙ አገልግሎቶችን የሚሰጥ ሰው ነው።

፴፯.ፈቃድ በተሰጠው ሰውእናሥራ ተቋራጭ ላይ ግብር ስለመጣል

፩/ በዚህ ምዕራፍ የተቀመጡት ማሻሻያዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ ይህ አንቀጽ ፈቃድ በተሰጠው ሰው ወይም በሥራ ተቋራጩ ላይ ተፈፃሚነት ይኖረዋል፡፡

፪/ ፈቃድ በተሰጠው ሰው ወይም በሥራ ተቋራጩ ላይ የሚጣለውን ግብር በተመለከተ በዚህ ምዕራፍ እና በአዋጁ ሌሎች ክፍሎች በተደነገገው መካከል አለመጣጣም የተፈጠረ እንደሆነ ይህ ምዕራፍ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፫/ ፈቃድ በተሰጠው ሰው ወይም በሥራ ተቋራጩ ላይ ተፈፃሚ የሚሆነው የንግድ ሥራ ገቢ ግብር መጣኔ ፳፭% (ሃያ አምስት በመቶ) ነው፡፡

፬/ ፈቃድ የተሰጠው ሰው በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆነ ንዑስ-ሥራ ተቋራጭከሚፈፅመው ማንኛውም ክፍያ ላይ፲% (አሥር በመቶ) ግብር ቀንሶ ለባለሥልጣኑ ገቢ ማድረግ አለበት፡፡

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) መሠረት የሚከፈለው የግብር መጠን የሚሰላው የሞቢላይዜሽን እና የዲሞቢላይዜሽን ወጪዎች ተቀናሽ ተደርገው ነው፡፡

፴፰. በማዕድን ወይም በነዳጅሥራዎች ተቀናሽ የሚደረጉ ወጪዎች ገደብ

፩/ ፈቃድ የተሰጠው ሰው በፈቃድ ክልል ውስጥ የማዕድን ማውጣት ሥራ ለመሥራት የሚያወጣው ወጪበተቀናሽነት የሚያዝለት ፈቃድ በተሰጠበት ክልል ውስጥ ከማዕድን ሥራ ጋር በተያያዘ በግብር ዓመቱ ካገኘው የንግድ ሥራ ገቢ ላይ ብቻነው፡፡

፪/ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ፈቃድ በተሰጠበት ክልል ውስጥ በግብር ዓመቱ የማዕድን ሥራውን በሚሰራበት ጊዜ ኪሳራ ያጋጠመው እንደሆነ ይህ ኪሳራ ወደሚቀጥለው የግብር ዓመት ተሸጋግሮ ፈቃድ የተሰጠው ሰው በፈቃድ ክልሉ ውስጥ የማዕድን ማውጣት ሥራ በመስራት ከሚያገኘው የንግድ ሥራ ገቢ ላይ ተቀናሽ ይደረጋል፡፡

፫/ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ኪሳራውን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ሙሉ በሙሉመቀነስ ያልቻለ እንደሆነ ያልተቀነሰውን ኪሳራ ለሚቀጥለው የግብር ዓመት ማሸጋገር እና የተካካሰውን መጠን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተገለጸው መሠረት በዚያው የግብር ዓመት ከተገኘው ጠቅላላ ገቢ ላይ በመቀነስ ኪሣራው ሙሉ በሙሉ ተቀናሽ ተደርጐ እስከሚያልቅ ድረስ ማሸጋገር የሚችል ሲሆን፣ ነገር ግን ፈቃድ የተሰጠው ሰው የደረሰበትን ኪሣራ ኪሣራው ከተከሰተበት ዓመት መጨረሻ ጀምሮ ከሚቆጠሩ አሥር የግብር ዓመታት በላይ ማሸጋገር አይችልም፡፡

፬/ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ከማዕድን ማውጣት ሥራ ጋር በተያያዘ ፈቃድ በተሰጠበት ክልል ውስጥ ኪሳራ ደረሰበት የሚባለው በፈቃድ ክልል ውስጥ ከሚያከናውነው የማዕድን ማውጣት ሥራ ጋር በተያያዘ በግብር ዓመቱበተቀናሽነት የሚያዝለትወጪበዚሁ ግብር ዓመትበዚሁ ክልል የማዕድንማውጣት ሥራ በመሥራት ካገኘው የንግድ ሥራ ገቢ የበለጠ እንደሆነ ነው፡፡

፭/ ይህ አንቀጽ እንደ አስፈላጊነቱ ማሻሻያ እየተደረገበት በነዳጅስምምነት መሠረት ለሥራ ተቋራጩ የተሰጠውን ውል የተገባበት ክልል በሚመለከት ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፴፱. የፍለጋ ወጪ

፩/ ለዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፭ አፈፃፀም፣ ፈቃድ በተሰጠው ሰው ወይም በሥራ ተቋራጩ ለፍለጋ የሚወጡ ወጪዎችየአገልግሎት ዘመናቸው አንድ ዓመት የሆኑግዙፋዊ ሀልዎት የሌላቸው የንግድ ሥራ ሀብቶች ተደርገው ይወሰዳሉ፡፡

፪/ ለመጀመሪያ ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለው ለፍለጋ ሥራ የሆነ

ዋጋው የሚቀንስ የንግድ ሥራ ሀብት የእርጅና ቅናሽ መጣኔው ፻% (መቶ በመቶ) ይሆናል፡፡

፵. የማልሚያ ወጪ

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ለዚህ አዋጅ አንቀጽ፳፭አፈፃፀም ሲባል ፈቃድ የተሰጠው ሰው

ወይም የሥራ ተቋራጩ የማልሚያ ወጪ ለአራት ዓመታት ያህል የሚያገለግል ግዙፋዊ ህልዎት የሌለው የንግድ ሥራ ሀብት እንደሆነ ተደርጐ ይወሰዳል፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጭ ለንግድ የሚውል ምርት ማምረት ከመጀመሩ በፊት የማልሚያ ወጪ ያወጣ እንደሆነ፤ ይህ ወጪ ለንግድ የሚሆን ምርት ማምረት በተጀመረበት ጊዜ እንደወጣ ወጪ ተቆጥሮ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፩ ድንጋጌ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጭ ለንግድ ሥራ የሚሆን ምርት ማምረት ከመጀመሩ በፊት ለማልሚያ ሥራዎች አገልግሎት የሚውል ዋጋው ሊቀንስ የሚችል ሀብት የገዛ ወይም የገነባ እንደሆነ ይህ ሀብት ለንግድ ሥራ የሚሆን ምርት በተጀመረበት ጊዜ እንደተገዛ ወይም እንደተገነባ ተቆጥሮ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፩ ድንጋጌ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የሚፈቀደው የማልሚያ ወጪ ተቀናሽ መጠን ወይም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት በእርጅና ምክንያት ዋጋው ለሚቀንስ የንግድ ሥራ ሀብት በግብር ዓመቱ የሚደረገው የእርጅና ቅናሽ የሚሰላው በሚከተለው ቀመር መሠረት ይሆናል፦

$$ሀ \times {}^{ለ}/_{ሐ}$$

ሀ) የወጪው መጠን ወይም ለሀብቱ የተደረገ ወጪ፣

ለ) ለንግድ ማምረት ከተጀመረበት ቀን አንስቶ ለንግድ ማምረት በተጀመረበት የግብር ዓመት የመጨረሻ ቀን መካከል ያሉት ቀናት፣

ሐ) ለንግድ የሚሆን ምርት ማምረት በተጀመረበት የግብር ዓመት ያሉት ቀናት ብዛት፣

፫/ መብትን ለማስተላለፍ የሚደረግ ስምምነትን ሳይጨምር፣ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ከማዕድን ሥራ መብት ውስጥ አንድ ጥቅም ያስተላለፈ እንደሆነ ወይም ደግሞ የሥራ ተቋራጩበነዳጅስምምነት ካገኘው መብት ውስጥ አንድ መብት ወይም ጥቅም ያስተላለፈ እንደሆነ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጩ መብቱን በማስተላለፍ የሚያገኘው ጥቅም ተደርጎ የሚወሰደው የማስተላለፉ ተግባር በተከናወነበት ጊዜ ተቀናሽ የተደረገለትን ወይም በማናቸውም መንገድ ያልመለሰውን ሂሣብ ሳይጨምር ፈቃድ ለተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጩ ያወጣው የማልሚያ ወጪ ከተቀነሰ በኋላ ነው።

፬/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "ለንግድ የሚሆን ምርት ማምረት መጀመር" ማለት የማዕድን፣ የነዳጅና የተፈጥሮ ጋዝ ሚኒስቴር በሚወስነው መሠረት ከ፴ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ከፍተኛ ምርት ማምረት በተቻለባቸው ፳፫ ቀናት ካሉት ፴ ቀናት ውስጥ የመጀመሪያው ቀን ነው።

፵፩. <u>የመልሶ ማቋቋሚያ ወጪ</u>

፩/ በተፈቀደ መልሶ ማቋቋሚያ ዕቅድ መሠረት ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጭ ከማዕድን ወይም ከነዳጅሥራዎች ጋር ተያይዞ በግብር ዓመቱለመልሶ ማቋቋሚያ ፈንድ የሚያደርገው መዋጮ መዋጮው በተደረገበት የግብር ዓመት በተቀናሽነት ይያዛል።

፪/ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጩ የማዕድን ወይም የነዳጅሥራን በሚመለከት በፀደቀ መልሶ ማቋቋሚያ ዕቅድ መሠረት ለሚሰራው ሥራ የሚያወጣው ወጪበቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ከመልሶ ማቋቋሚያፈንድ ያልተከፈለው እንደሆነ ወጪውበወጣበት የግብር ዓመት በተቀናሽነት ይያዝለታል።

፫/ በመልሶ ማቋቋሚያ ፈንድ ውስጥ የሚጠራቀም የገንዘብ መጠን ወይም በመልሶ ማቋቋሚያ ዕቅድ መሠረት የሚያስፈልገውን ወጪለመሸፈን ከማቋቋሚያ ፈንድ ወጪየሚደረግ የገንዘብ መጠን ከገቢ ግብር ነፃ ነው።

፬/ ከመልሶ ማቋቋሚያ ፈንድ ወጪ ሆኖ ፈቃድ ለተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጩ ተመላሽ የተደረገ የገንዘብ መጠን ተመላሽ በተደረገበት የግብር ዓመት ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጩ የንግድ ሥራ ገቢ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

፭/ የመልሶ ማቋቋሚያ ሥራ በሚጠናቀቅት ጊዜ ፈቃድ በተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጭየመልሶ ማቋቋሚያ ፈንድ ውስጥ ትርፍ የገንዘብ መጠን በሚኖርበት ጊዜ ይህ የገንዘብ መጠን የመልሶ ማቋቋሙ ስራ በተጠናቀቀበት የግብር ዓመት ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጩ የንግድ ሥራ ገቢ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

፮/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

ሀ) "የፀደቀ የመልሶ ማቋቋሚያ ዕቅድ" ማለት በማዕድን መብት ወይም በነዳጅስምምነት የሚወሰኑትን ግዴታዎች ጨምሮ የማዕድን፣ የነዳጅናየተፈጥሮ ጋዝ ሚኒስቴር የፀደቀ የማዕድን ወይም የነዳጅማውጫ ቦታ መልሶ ማቋቋሚያ ዕቅድ ነው፤

ለ) "መልሶ ማቋቋሚያ ፈንድ" ማለት በማዕድን መብት ወይም በነዳጅስምምነት የተሸፈነውን ክልል ለማስተካከል ለወደፊት የሚያስፈልጉ ወጪዎችን ለመሸፈን በማዕድን መብት ወይም በነዳጅስምምነት መሠረት መቀመጥ የሚገባው እና የማዕድን፣ የነዳጅናየተፈጥሮ ጋዝ ሚኒስቴር እና ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጩ በጋራ የሚያስተዳድሩት ገንዘብ ነው፡፡

፵፪. ስለ ኢንቨስትመንት ተቀናሽ

፩/ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም ሥራ ተቋራጩ በፈቃድ ሰጪው ባለሥልጣን በተፈቀዱ ሌሎች የልማት መስኮችወጪ ሆኖ ኢንቨስት ለሚደረግ የኢንቨስትመንት ወጪ ከእያንዳንዱ የግብርዓመት ጠቅላላ ገቢው ላይ እስከ ፭% (አምስት በመቶ) መቀነስ ይችላል፡፡

፪/ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም ሥራ ተቋራጭ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በአንድ የግብርዓመት ተቀናሽ ያደረገውን የገንዘብ መጠን ተቀናሽ ከተደረገበት የግብርዓመት ቀጥሎ እስካለው የግብርዓመት መጨረሻ ድረስ ኢንቨስት ካላደረገ በዚሁ የግብርዓመት ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም ሥራ ተቋራጭ ጠቅላላ ገቢው ላይ ይደመራል፡፡

፵፫. <u>መብትን ስለማስተላለፍ</u>

፩/ መብትን ማስተላለፍ ተፈፃሚ የሚሆነው የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ይሆናል፡-

ሀ) "አስተላላፊ" ተብሎ የሚጠቀሰውባለፈቃድ ወይም ሥራ ተቋራጭ በማዕድን ማውጣት መብት ወይም በነዳጅስምምነት ያገኘውን የተወሰነ መብት "መብትየተላለፈለት" ተብሎ ለሚጠቀሰው ሌላ ሰው ለማስተላለፍ "የማስተላለፍ ስምምነት" ተብሎ የሚጠቀስስምምነትያደረገ እንደሆነ፤

ለ) መብቱ የተላለፈለት ሰው ከመብት አስተላላፊው በሙሉ ወይም በከፊል ለተላለፈለት መብት የሚከፍለው ዋጋ መብት የተላለፈለት ሰው ሊከፍል የተስማማበትን ወጪ ወይም መብት አስተላላፊው ካስቀረው የተወሰነ መብት የሚመነጩ የተወሰኑትን ወይም ሁሉንም ግዴታዎች መብት አስተላላፊውን ተክቶ ለመወጣት የሚገባውን ግዴታም ይጨምራል፡፡

፪/ መብትን ማስተላለፍ ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ፤

ሀ) መብት አስተላላፊው ካስቀረው መብት ጋር በተያያዘ መብት የተላለፈለት ሰው የሚያከናውነው ሥራ ዋጋ በሚከተሉትውስጥ አይካተትም፡-

(፩) መብት አስተላላፊው ለተላለፈው መብት በተቀበለውዋጋ፤ ወይም

(፪) በመብትአስተላላፊው የንግድ ሥራ ገቢ፤ እና

ለ) መብት አስተላላፊው ለተላለፈው መብት በተቀበለው ወይም በሚቀበለው የገንዘብ መጠን ላይ የሚከተሉት ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል፡-

(፩) መብት አስተላላፊው ከተላለፈው መብት ጋር በተያያዘ ላወጣው ወጪ ያገኘው ተቀናሽ ተመላሽ በመደረጉ ምክንያት በተቀበለው የገንዘብ መጠን ላይ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፸፫ድንጋጌ ተፈፃሚ ይሆናል፣

(፪) መብት አስተላለፊው ከተቀበለው የገንዘብ መጠን የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፸፫ድንጋጌ ተፈፃሚ የሚሆንበት ተቀናሽ ወጪየበለጠ እንደሆነ በብልጫ የታየው የገንዘብ መጠን የተላለፈው መብት ዋጋ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

፵፩. <u>የማዕድን ወይም የነዳጅመብትን በተዘዋዋሪ መንገድ ስለማስተላለፍ</u>

፩/ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጩየነበረውዋና የባለቤትነት መብት ከ፲% (ከአስር በመቶ) በላይ የተለወጠ እንደሆነ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም ሥራ ተቋራጩይህንኑ ለውጥ ወዲያውኑ ለባለሥልጣኑ በጽሁፍ ማሳወቅ አለበት፡፡

፪/ በአንድ ድርጅት ውስጥ የአባልነት መብቱን በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ የሚያስተላልፈው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሰውን ማስታወቂያ መስጠት ያለበት ሰው የኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ እንደሆነ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጩ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነው ሰው ወኪል እንደሆኑ ተቆጥሮ ከማስተላለፉ ጋር ተያይዞ በዚህ አዋጅ መሠረት ሊከፈል የሚገባውን ግብር የመክፈል ግዴታ አለባቸው፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፪ መሠረት ፈቃድ የተሰጠው ሰው ወይም የሥራ ተቋራጩ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነውን ሰው በመወከል የከፈሉት ማንኛውም ግብር በዚህ አዋጅ መሠረት በኢትዮጵያ ነዋሪ ካልሆነው ሰው ላይ ከሚፈለገው የታክስ ዕዳ ጋር ይካካሳል፡፡

፬/ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ሲባል፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተመለከተው በአንድ ድርጅት ውስጥ ያለው የአባልነት ጥቅም እንደ ንግድ ሥራ ሀብት ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

ምዕራፍአምስት

ዓለም ዓቀፍ ግብር

፵፭. በውጭ ሀገር የተከፈለን የንግድ ሥራ ግብር ስለማካካስ

፩/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ግብር ከፋይ በሠንጠረዥ "ሐ" መሠረት ግብር የሚከፍልበት ገቢ ያለው እንደሆነ እና በዚሁ ገቢ ላይ በውጭ ሀገር ግብር ከፍሎበት ከሆነ ግብር ከፋዩ በውጭ ሀገር የከፈለው ግብር "በውጭ ሀገር ለተከፈለ ግብር የሚደረግ ማካካሻ" ተብሎ የሚካካስለትከሚከተሉት ከአነስተኛው መጠን ጋር እኩል የሚሆነው የገንዘብ መጠን ነው፡፡

ሀ) በውጭ ሀገር የተከፈለው የገቢ ግብር፤ ወይም

ለ) በውጭ ሀገር በተገኘው ገቢ ላይ በሠንጠረዥ "ሐ" መሠረት ተከፋይ የሚሆነው የንግድ ገቢ ግብር፤

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ለ) የተመለከተው የንግድ ገቢ ግብር የሚሰላው በዓመቱ በኢትዮጵያ ነዋሪ በሆነው ግብር ከፋይ ላይ ተፈፃሚ የሚደረገውን አማካይ የንግድ ሥራ ገቢ ግብር መጣኔ ግብር ከፋዩ ባገኘው የተጣራ የውጭ ሀገር ገቢ ላይ ተፈፃሚ በማድረግ ነው፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ መሠረት በውጭ ሀገር የተከፈለ ግብር ሊካካስ የሚችለው፡-

ሀ) በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነው ሰው በውጭ ሀገር ባገኘው ገቢ ላይ ሊከፍል የሚገባውን ግብር ገቢው ከተገኘበት የግብር ዓመትበኋላ ባሉት ሁለት የግብር ዓመታትወይም ደግሞ ባለስልጣኑ በሚፈቅደው ተጨማሪ ጊዜ ውስጥ የከፈለ እንደሆነ፤ እና

ለ) በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነው ሰው ለከፈለው ግብር በውጭ አገር የታክስ ባለሥልጣን የተሰጠ ደረሰኝ ያለው እንደሆነ ብቻ ነው፡፡

፬/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነው ሰው በግብር ዓመቱ መክፈል የሚኖርበትን የንግድ ሥራ ገቢ ግብር ሲያሰላ፣ ማንኛውንም የግብር ማካካሻ ተግባራዊ ከማድረጉ በፊት በውጭ ሀገር ለተከፈለ ግብር የተፈቀደውን ማካካሻ ተግባራዊ ማድረግ አለበት፡፡

፭/ በአንድ የግብር ዓመት ውስጥ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነው ሰው በውጭ ሀገር የከፈለው ግብር በዚያው የግብር ዓመትሙሉ በሙሉ የማይካካስ የሆነ እንደሆነ ሳይካካስ የቀረው ግብር ተመላሽ ሊደረግ ወይም ወደቀደመው የግብር ዓመት ሊመለስ ወይም ወደሚቀጥለው የግብር ዓመትሊሸጋገር አይችልም፡፡

፮/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

ሀ) "አማካይ የንግድ ሥራ ገቢ ግብር መጣኔ" ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት ማንኛውም የግብር ማካካሻ ከመደረጉ በፊት በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነው ሰው የግብር ዓመቱ ግብር በሚከፈልበት ገቢ ላይ ተግባራዊ የሚሆነው መጣኔ ነው፤

ለ) "የውጭ ሀገር ገቢ ግብር" ማለት በከፋዩ ተቀንሶ የሚያዝን ግብር ጨምሮ በውጭ ሀገር መንግሥት ወይም በውጭ ሀገር አካባቢያዊ መንግሥት የተጣለ ግብር ሲሆን፣ ቅጣትን፣ ተጨማሪ ታክስን፣ ወይም ደግሞ ይህንን ግብር በሚመለከት የሚከፈል ወለድን አይጨምርም፤

ሐ) "የተጣራ የውጭ ሀገር ገቢ" ማለትበአንድ የግብር ዓመት በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነን ግብር ከፋይ በሚመለከት በዚህ ሰንጠረዥ መሠረት ግብር ከፋዩ በግብር ዓመቱካገኘው ጠቅላላ የውጭ ሀገር ገቢ ላይ

ለግብር ከፋዩ በግብር ዓመቱበዚህ ሡንጠረዥ መሠረት የሚፈቀደው ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት ጋር በተያያዘ ተቀናሽ የሚደረገው ወጪ ከተቀነሰ በኋላ የሚቀረው ገቢ ነው፤

ሀ) የውጭ ሀገር ገቢውን ለማግኘት ሲባል ብቻ ወጪ የተደረገ፤ እና

ለ) በውጭ ሀገር የሚገኝ ገቢ እራሱን የቻለ የገቢ ዓይነት ሆኖ የሚመደብ በመሆኑ የውጭ ሀገር ገቢውን ለማግኘት በወጣው መጠን በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፮ መሠረት የተከፋፈለ ሲሆን፡፡

፵፮. የውጭ ሀገር የንግድ ሥራ ኪሳራዎች

፩/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ግብር ከፋይ በሠንጠረዥ"ሐ" መሠረት ግብር የሚከፈልበትን የውጭ ሀገር ገቢን ለማግኘት ያወጣው ወጪ በዚህ አዋጅ መሠረት ተቀናሽ የሚደረግለት በውጭ ሀገር ካገኘው ገቢ ላይ ብቻ ነው፡፡

፪/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ግብር ከፋይ በአንድ የግብር ዓመት በውጭ ሀገር ኪሳራ ያጋጠመው እንደሆነ ኪሳራው ከደረሰበት የግብር ዓመት ቀጥሎ ላለው የግብር ዓመት የሚሸጋገር ሆኖ ይህምኪሳራበተሸጋገረበት የግብር ዓመትግብር ከፋዩ በውጭ ሀገር ካገኘው ገቢ ላይ በሠንጠረዥ "ሐ" መሠረት ተቀናሽ ይደረጋል፡፡

፫/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነው ግብር ከፋይ ኪሳራውን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት በሙሉ ወይም በከፊል መቀነስ ያልቻለ እንደሆነ ኪሳራው በሙሉ ተቀንሶ እስከሚያልቅ ድረስ ወደሚቀጥሉት የግብር ዓመታት ተሸጋግሮ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪)መሠረት ተቀናሽ ይደረጋል፡፡ ሆኖም ግብር ከፋዩ ኪሳራው ከደረሰበት የግብር ዓመት በኋላ ካሉት አምስት የግብር ዓመታት በላይ ኪሳራውን ለማሸጋገር አይችልም፡፡

፬/ ግብር ከፋዩ የውጭ ሀገር ኪሳራ ያስተናገደባቸው ሁለት የግብር ዓመታት የኖሩ እንደሆነ እና እያንዳንዱ ኪሳራ

በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(፪) መሠረት የተሸጋገረ እንደሆነ ግብር ከፋዩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ተጨማሪ ኪሳራዎችን ለማሸጋገር አይፈቀድለትም፡፡

፫/ አንድ ግብር ከፋይ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(፪)እና (፫) የተመለከቱትን የውጭ ሃገር ኪሳራዎች ሊያሸጋግር የሚችልበት ዝርዝር የአፈፃፀም ሥርዓት የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል፡፡

፬/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም በአንድ የግብር ዓመት በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነን ግብር ከፋይ በሚመለከት፣ "በውጭ ሀገር የደረሰ ኪሳራ" ማለት ግብር ከፋዩ በሠንጠረዥ "ሐ" መሠረት ግብር የሚከፈልበትን የውጭ ሀገር ገቢ ለማግኘት ያወጣቸው ወጪዎች መጠን ከጠቅላላው የውጭ ሀገር ገቢ በልጦ ሲገኝ ነው፡፡

፵፬. <u>ለኩባንያ ካፒታል የሚወሰድ ብድር</u>

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የፋይናንስ ድርጅቶችን ሳይጨምር በውጭ አገር ባለአክሲዮኖች ቁጥጥር ስር ያለና በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ የግብር ዓመቱ አማካይ ዕዳ ከአማካይ የካፒታል መዋጮ ከ፪ ለ ፩ የበለጠ እንደሆነ ኩባንያው ለወለድ ክፍያ ያወጣው ወጪ ከዚህ በታች በተመለከተው ስሌት መሠረት በተቀናሽ እንዳይያዝለት ይደረጋል፡፡

$$ሀ \times {}^{ለ}/_{ሐ}$$

በዚህስሌት

ሀ)

ኩባንያውበግብርዓመቱተቀናሽእንዲደረግለትየሚጠይቀውየወለድወጪ፤

ለ) ኩባንያውከተፈቀደውመጠንበላይየወሰደውብድር፤ እና

ሐ) ኩባንያው በግብር ዓመቱ ያለበት አማካይ ዕዳ፤

፪/ በውጭ አገር ባለአክሲዮኖች ቁጥጥር ስር ያለ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ አማካይ ዕዳ እና አማካይ የካፒታል መዋጮ በግብር ዓመቱ ከ፪ ለ ፩ የበለጠ እንደሆነ እናየኩባንያው የግብር ዓመቱ አማካይ ዕዳ ግንኙነት ከሌላቸው ሰዎች ከተወሰደው ዕዳ የማይበልጥ ከሆነ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፩ ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች ከዚህ በታች በተዘረዘረው መሠረት በኢትዮጵያ በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት ባለው በኢትዮጵያ ነዋሪ ባልሆነ ኩባንያ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፡-

ሀ) በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት በውጭ አገር ባለአክሲዩኖች ቁጥጥር ስር ያለ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ ሆኖ ይቆጠራል፤ እና

ለ) በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት አማካይ ዕዳ እና አማካይ የካፒታል መዋጮ የሚከተለውን መሠረት በማድረግ ይሰላል፡-

(፩) በቋሚነትለሚሠራው ድርጅት የዋለው በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነው ኩባንያ የወሰደው ብድር፤ እና

(፪) በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነው ኩባንያ ለሥራው ማንቀሳቀሻ የመደበውና በቋሚነትበሚሠራ ድርጅት አማካኝነት ሥራ ላይ የዋለው የካፒታል መዋጮ፤

፬/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

ሀ) "ግንኙነትከሌላቸው ሰዎች የተወሰደ ዕዳ" ማለትበውጭ አገር ባለአክሲዮኖች ቁጥጥር ስር የሚገኝን በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ በሚመለከት አንድ የፋይናንስ ተቋም ኩባንያው የሚገኝበትን ሁኔታ ከግምት ውስጥ በማስገባት ግንኙነት በሌላቸው ሰዎች መካከል በሚደረግ ግብይት አኳኋን ሊያበድረው የሚችለው ገንዘብ ነው፤

ለ "አማካይ ዕዳ" ማለት በውጭ አገር ባለአክሲዮኖች ቁጥጥር ስር የሚገኝን በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ

በሚመለከት በግብር ዓመቱ ውስጥ የወሰደው በሚከተለው ቀመር ስሌቱ የሚከናወን ዕዳ ነው፡፡

$^{ሀ}/_{12}$

ለዚህ ስሌት አፈፃፀም፡-

ሀ- በሚቀጥለው የግብር ዓመት ውስጥ በእያንዳንዱ ወር መጨረሻ ኩባንያው የሚፈለግበት ጠቅላላ የዕዳ መጠን ነው፡፡

ሐ) "አማካይ የካፒታል መዋጮ" ማለት፣ በውጭ አገር ባለአክሲዮኖች ቁጥጥር ስር የሚገኝን በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ በሚመለከት፣ በግብር ዓመቱ ውስጥ የተከፈለ በሚከተለው ቀመር ስሌቱ የሚከናወን የካፒታል መዋጮ ነው፡፡

$^{ሀ}/_{12}$

ለዚህ ስሌት አፈፃፀም፡-

ሀ-በሚቀጥለው የግብር ዓመት ውሰጥ በእያንዳንዱ ወር መጨረሻ ለኩባንያው የተደረገ ጠቅላላ የካፒታል መዋጮ መጠን ነው፡፡

መ) "ዕዳ" ማለት በውጭ አገር ባለአክሲዮኖች ቁጥጥር ስር የሚገኝን በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ በሚመለከት፣ በፋይናንስ ሪፖርት አቀራረብ ደረጃዎች በሚወሰነው መሠረት ወለድ የሚከፈልበት የኩባንያው ዕዳ የመክፈል ግዴታ ነው፡፡

ሠ) "ዕዳ የመክፈል ግዴታ" ማለት ከቃል ኪዳን ሰነድ፣ ከሀዋላ፣ እና ከቦንድ የሚመጣን ግዴታ ጨምሮ ለሌላ ሰው ገንዘብ መልሶ የመክፈል ግዴታ ሲሆን፣ የሚከተሉትን አይጨምርም፡-

(፩)ተከፋይ ሂሳቦችን፤ ወይም

(፪)ወለድየመክፈልግዴታንየማያስከትል ማናቸውንም ገንዘብ መልሶ የመክፈል ግዴታ፤

ረ) "የካፒታል መዋጮ" ማለት በውጭ አገር ባለአክሲዮኖች ቁጥጥር ስር ያለን በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ በሚመለከት፣ የወለድ ክፍያን የማይጨምር ዕዳን መልሶ የመክፈልን ግዴታ የሚያስከትል ብድርን ጨምሮ በሂሳብ ሪፖርት ደረጃዎች መሠረት በግብር ዓመቱ ውስጥ በማናቸውምጊዜ ተመዝግቦ የሚገኝ ከፍተኛው የኩባንያው የካፒታል መዋጮ ነው፡፡

ሰ) "በብልጫ የታየ ዕዳ" ማለት በውጭ አገር ባለአክሲዮኖች ቁጥጥር ስር ያለን በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ በሚመለከት፣ በግብር ዓመቱ ውስጥ ኩባንያው ያለበት አማካይ ዕዳ በ፪ ለ ፩ ቀመር መሠረት ከተፈቀደለት ከፍተኛው አማካይ ዕዳ በላይ የሆነው የገንዘብ መጠን ነው፡፡

ሸ) "በውጭ አገር ባለአክሲዮኖች ቁጥጥር ሥር ያለ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ኩባንያ" ማለት ከኩባንያው የአባልነት ጥቅም መካከል ከ፶%(ሃምሳ በመቶ) በላይ የሚሆነው በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ በኢትዮጵያ ነዋሪ ባልሆኑ ሰዎች ግንኙነት ካለው ወይም ካላቸው ሰዎች ጋር በመሆን የተያዘ ኩባንያ ነው፡፡

፵፰. <u>ግብርን በሚመለከት የሚደረጉ ስምምነቶች</u>

፩/ ሚኒስትሩ ግብርን የሚመለከቱ ስምምነቶችን ከውጭ ሀገር መንግሥት ወይም መንግሥታት ጋር ሊፈራረም ይችላል፡፡

፪/ የዚህን አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) እና የዚህን አዋጅ ክፍል ስምንት ድንጋጌዎች ሳይጨምር፣ በኢትዮጵያ ውስጥ ተፈፃሚነት ባለው የግብር ስምምነት የውል ቃላትና በዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች መካከል አለመጣጣም የተፈጠረ እንደሆነ የስምምነቱ ድንጋጌ ተፈፃሚነት ይኖረዋል፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ኢትዮጵያ የፈረመችው የግብር ስምምነት በኢትዮጵያ የተገኘ ገቢ ከግብር ነፃ ወይም በግብር ውስጥ የማይካተት መሆኑን የሚደነግግ ወይምየስምምነቱ ተፈፃሚነት በኢትዮጵያ ያለውን የግብር መጣኔ የመቀነስ ውጤት የሚኖረው ከሆነ፣ በተዋዋዩ አገር ነዋሪ የሆነው ድርጅት የባለቤትነት ወይም የመቆጣጠር ድርሻ ከ፶%(ሃምሳ በመቶ) በላይ በተዋዋይ ሀገር ነዋሪ ባልሆነ ግለሰብ ወይም ግለሰቦች የተያዘ በሚሆንበት ጊዜ ይህ ድርጅት በስምምነቱ የተቋቋመውከግብር ነፃ የመሆን፣ በግብር ውስጥ ያለመካተት ወይም የተቀነሰው የግብር መጣኔ ተጠቃሚ ሊሆን አይችልም፡፡

፬/ ከኢትዮጵያ ጋር በተዋዋለው ሀገር ነዋሪ የሆነው ግብር ከፋይ፡-

ሀ) በተዋዋዩ ሀገር በአክሲዮን ገበያ ዝርዝር ውስጥ የተካተተ ኩባንያ ከሆነ፤ወይም

ለ) በተዋዋዩ ሀገር በሚገባ በሚንቀሳቀስ የንግድ ሥራ ላይ የተሰማራ እንደሆነና በኢትዮጵያ ለተገኘው ገቢ ምንጭየሆነው ይኸው የንግድ ሥራ የሆነ እንደሆነ፤

የዚህአንቀጽንዑስአንቀጽ(፫)ድንጋጌተፈፃሚ አይሆንም፡፡

፭/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

ሀ) "በሚገባ የሚንቀሳቀስ ንግድ ሥራ" ማለት ኩባንያው የገንዘብ ተቋም ወይም የኢንሹራንስ ኩባንያ ካልሆነ በስተቀር የአክሲዮን፣ የዋስትና ሰነዶች፣ ወይም ሌሎች ኢንቨስትመንቶች ባለቤት መሆንን ወይም ማስተዳደርን አይጨምርም፤

ለ) “የግብር ስምምነት” ማለት ተደራራቢ ግብርን ለማስቀረትና ታክስ ላለመክፈል የሚደረግን ስወራ ለመከላከል የሚደረግ ዓለም በቀፍ ስምምነት ነው፡፡

ምዕራፍስድስት

በግምትላይየተመሠረተየንግድ ሥራ ግብር

፵፱. የደረጃ "ሐ" ግብር ከፋዮች ስለሚከፍሉት የገቢ ግብር

የደረጃ "ሐ" ግብር ከፋዮች በእያንዳንዱ የግብር ዓመት የንግድ ሥራ ገቢ ግብር የሚከፍሉት የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ በሚወሰነው የግብር አከፋፈል ዘዴ ነው፡፡

፶. በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆኑ ዓለም አቀፍ የአየር ትራንስፖርት ንግድ የሚሰሩ ሰዎችን ግብር ስለማስከፈል

፩/ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ እና ዓለም ዐቀፍ የአየር ትራንስፖርት ንግድ ሥራ የሚሰራ ሰው መዳረሻቸው ከኢትዮጵያ ውጭ የሆኑ መንገደኞችን፣ እንስሳትን፣ ፖስታን፣ ሸቀጦችን ወይም ዕቃዎችን ከኢትዮጵያ ውስጥ በመጫን ያጓጓዘ እንደሆነ ከዚህ ስራ ከሚያገኘው ጠቅላላ ገቢ ላይ ፫% (ሶስት በመቶ) የንግድ ስራ ገቢ ግብር ይከፍላል፡፡

፪/ ይህ አንቀጽ ለሚከተሉት ተፈፃሚ አይሆንም፡-

ሀ) ከግብርነፃለሆነየገንዘብ መጠን፤

ለ) ከሚከተሉትጋርበተገናኘየሚገኝ የገንዘብ መጠን ፡-

(፩) ከኢትዮጵያ ውጭ ባሉ ሁለት ቦታዎች መካከል በሚደረግ ጉዞ መንገደኛው ኢትዮጵያን እንደ መሸጋገሪያ ሲጠቀም፤

(፪) መጓጓዣዎችንበመቀያየርእንስሳትን፣መልዕክትን፣ ዕቃዎችን ወይም ሸቀጦችን ማጓጓዝ፤

ክፍልአምስት

ሠንጠረዥ "መ" - ሌሎችገቢዎች

፶፩. በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆኑ ሰዎች ገቢ

፩/ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው የትርፍ ድርሻ፣ ወለድ፣ ሮያሊቲ፣ የሥራ አመራር ክፍያ፣ የቴክኒክ አገልግሎት ክፍያ ወይም የመድን አረቦን ከኢትዮጵያ ውስጥ ያገኘ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተመለከተው መጣኔ መሠረት ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፡፡

፪/ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው ግብር የሚከፍልበት መጣኔ፦

ሀ) ለመድህን በሚከፈል አረቦን ወይም ከሮያሊቲ ጠቅላላው ክፍያ ላይ ፭% (አምስት በመቶ)፤

ለ) ከትርፍ ድርሻ ወይምከወለድ፣ ጠቅላላ ገቢላይ ፲% (አስር በመቶ)፤

ሐ) ከስራ አመራር ክፍያ ወይም ከቴክኒክ አገልግሎት ክፍያ ከጠቅላላ ገቢው ላይ፲፭% (አሥራ አምስት በመቶ)፤

፫/ የትርፍ ድርሻ፣ የወለድ፣ የሮያሊቲ፣ የስራ አመራር ክፍያ፣ የቴክኒክ አገልግሎት ክፍያ ወይም የመድን አረቦን ገቢ የተገኘው በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው በቋሚነት በሚሰራ ድርጅት አማካኝነት ኢትዮጵያ ውስጥ ከሚያከናውነው የንግድ ሥራ የሆነ እንደሆነ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ተፈፃሚ አይሆንም፡፡ ይህ በሚሆንበት ጊዜ እነዚህ ገቢዎች እንደሁኔታው በሰንጠረዥ "ሐ" ወይም "መ" መሠረት ግብር ይከፈልባቸዋል፡፡

፶፪. <u>እንዲተካ በተጠየቀ የቴክኒክ አገልግሎት ክፍያ እና ሮያልቲ ላይ ስለሚከፈል ግብር</u>

፩/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ የሚሆነው የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ይሆናል፦

ሀ) በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው በቋሚነት በሚሠራ ድርጅት አማካኝነት ሳይሆን በራሱ የቴክኒክ አገልግሎት ወይም የመሣሪያ ኪራይ(ሊዝ) አገልግሎት የሰጠ እንደሆነ፤

ለ) የቴክኒክ አገልግሎት ወይም የመሣሪያ ኪራይ (ሊዝ) አገልግሎት የተሰጠው ("አገልግሎት ተቀባይ" ተብሎ የሚጠቀሰው) ሰው፤

(፩) ከኢትዮጵያ ውጪ ባለ በቋሚነት በሚሠራድርጅት አማካኝነትየሚያከናውነውን የንግድ ሥራሳይጨምር፣ በኢትዮጵያ ነዋሪ ከሆነ፤ወይም

(፪) በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ እናበቋሚነት በሚሠራ ድርጅት አማካኝነት የንግድ ሥራ የሚያከናውን ከሆነ፤

ሐ) ከአቅርቦቱ ወይም ከሊዙ ጋር በተያያዘ በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆነው ሰው የቴክኒክ አገልግሎትወይም የሮያሊቲ ክፍያ የተከፈለው ከአገልግሎት ተቀባዩ ጋር ግንኙነት ባለው በኢትዮጵያ ነዋሪ ባልሆነ ሰው የሆነ እንደሆነ፤

መ) ግንኙነት ያለው ሰው የቴክኒክ አገልግሎት ወይም የሮያሊቲ ክፍያውን ከአገልግሎትተቀባዩ የጠየቀ እንደሆነ፤

፪/ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ ግንኙነት ያለው ሰው ለአገልግሎቱ ተቀባይ የቴክኒክ አገልግሎቱን ወይም የመሣሪያውን ሊዝ አገልግሎት እንደሰጠ ተቆጥሮ እንዲሁም እንዲተካ የተጠየቀው ገንዘብ ለቴክኒክ አገልግሎቱ ወይም ለመሣሪያው ሊዝ የተከፈለ ክፍያ እንደሆነ ተቆጥሮ የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ተፈፃሚ እንዲሆኑ ይደረጋል፡፡

፶፫. <u>በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆኑ የመዝናኛ አገልግሎት ሰጪዎች ግብር</u>

፩/ በኢትዮጵያ በሚካሄድ የመዝናኛ አገልግሎት ተግባር ላይ ተሳታፊ የሚሆን በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ የመዝናኛ አገልግሎት የሚሰጥ ሰው ወይም ቡድን ከመዝናኛ አገልግሎት በሚያገኘው ጠቅላላ ገቢ ላይ ፲% ግብር ይከፍላል፡፡

፪/ በቡድን አባልነት የሚገኝን ገቢ ጨምሮ ከመዝናኛ አገልግሎት የሚገኘው ገቢ ተጠቃሚ አዝናኙ ሳይሆን ሌላ ሰው የሆነ እንደሆነ ይህ ሰው በሚያገኘው ጠቅላላ ገቢ ላይ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)ድንጋጌ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፫/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

ሀ) "የመዝናኛአገልግሎትሰጪ"ስፖርተኛን እና ሙዚቀኛንይጨምራል፤

ለ) "ቡድን" የስፖርትክለብን (ቡድንን) ይጨምራል፤

ሐ) "የመዝናኛአገልግሎት"የስፖርትውድድርንይጨምራል፡፡

፶፬. ሮያሊቲ

፩/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ሰው ሮያሊቲ ያገኘ እንደሆነ በጠቅላላ የሮያሊቲ ክፍያ ላይ ፭% (አምስትበመቶ) የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፡፡

፪/በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው ኢትዮጵያ ውስጥ ባለው በቋሚነት የሚሠራድርጅትአማካኝነት በኢትዮጵያ ውስጥየሮያሊቲ ገቢ ሲያገኝ በጠቅላላ የሮያልቲ ክፍያ ላይ ፭% (አምስትበመቶ) የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፡፡

፶፭. የትርፍ ድርሻ

፩/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነና የትርፍ ድርሻ ያገኘ ሰው በጠቅላላው የትርፍ ድርሻ ገቢ ላይ ፲% (አስር በመቶ) የትርፍ ድርሻ የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፡፡

፪/ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው ኢትዮጵያ ውስጥ ባለው በቋሚነት በሚሠራ ድርጅት አማካኝነት በኢትዮጵያ ውስጥ የትርፍ ድርሻ ገቢ ሲያገኝ በጠቅላላ የትርፍ ገቢው ላይ ፲% (አስር በመቶ) የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፡፡

፶፮. ወለድ

፩/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነና ወለድ ያገኘ ሰው፡-

ሀ) ወለዱን ያገኘው በገንዘብ ተቋማት ገንዘቡን በቁጠባ አስቀምጦ ሲሆን በጠቅላላው የወለድ ገቢ ላይ ፭% (አምስት በመቶ) የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፤

ለ) በሌላ በማንኛውም ሁኔታ ወለድ የሚያገኝ ከሆነ በጠቅላላው የወለድ ገቢ ላይ ፲% (አስር በመቶ) የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፤

፪/ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው ኢትዮጵያ ውስጥ ባለው በቋሚነት በሚሠራድርጅትአማካኝነት በኢትዮጵያ ውስጥ የወለድ ገቢ ሲያገኝ፡-

ሀ) ወለዱን ያገኘው በኢትዮጵያ ነዋሪ በሆነ የገንዘብ ተቋም ገንዘቡን በቁጠባ አስቀምጦ ሲሆን በጠቅላላው የወለድ ገቢ ላይ ፭% (አምስት በመቶ) የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፤

ለ) በሌላ በማንኛውም ሁኔታ ወለዱን የሚያገኝ ከሆነ በጠቅላላው የወለድ ገቢ ላይ ፲% (አስር በመቶ) የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፤

፶፯. ከዕድል ሙከራ የሚገኝ ገቢ

፩/ በኢትዮጵያ ውስጥ በሚደረጉ የዕድል ሙከራዎች ተሳትፎ ገቢ ያገኘ ሰው ባሸነፈው ጠቅላላ ገቢ ላይ ፲፭% (አስራ አምስት በመቶ) የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በዕድል ሙከራ አሸናፊነት የተገኘው ገቢ ሲሰላ ገቢውን ያገኘው ሰው የዕድል ሙከራውን ሲያከናውን የደረሰበት ኪሳራ ተቀናሽ አይደረግለትም።

፫/ በዕድል ሙከራ የተገኘው ገንዘብ ከ፩ሺ ብር (አንድ ሺህብር) በታች ሲሆን የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ተፈፃሚ አይሆንም።

፬/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "የዕድል ሙከራ" ማለት የጨዋታው ውጤት በተሳታፊው ችሎታ ሳይሆን በዋነኝነት በዕድል ላይ የተመሰረተ ሲሆን ሎተሪንና ቶምቦላንም ይጨምራል።

፶፰. ሀብትን አልፎ አልፎ በማከራየት የሚገኝ ገቢ

፩/ በኢትዮጵያ ውስጥ አልፎ አልፎ ሀብት (ማንኛውንም መሬት፣ቤት፣ ወይም የሚንቀሳቀስ ሀብት) በማከራየት ገቢ የሚያገኝ ሰው ከጠቅላላው የኪራይ ገቢ ላይ ፲፭% (አስራ አምስት በመቶ) የኪራይ ገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት።

፪/ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌ በዚህ አዋጅ በአንቀጽ ፶፩ወይም ፶፬ መሠረት የሮያሊቲ ግብር በሚከፈልበት ገቢ ላይ ተፈፃሚ አይሆንም።

፶፱. የካፒታል ሀብቶችን በማስተላለፍ የሚገኝ ጥቅም

፩/ አንድ ሰው “ግብር የሚከፈልበትሀብት” ተብሎየሚጠቀስንየማይንቀሳቀስ ሀብት፣ አክሲዮን ወይም ቦንድበማስተላለፍ ጥቅም ያገኘ እንደሆነ በተገኘው ጥቅም ላይ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተመለከተው መጣኔ መሠረትየገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በሚከፈለው ግብር ላይ ተፈፃሚ የሚሆነው መጣኔ፡-

ሀ) ለምድብ ሀ ግብር የሚከፈልባቸው ሀብቶች፲፭% (አሥራ አምስት በመቶ)፤

ለ) ለምድብ ለ ግብር የሚከፈልባቸው ሀብቶች ፴% (ሠላሳ በመቶ) ይሆናል፡፡

፫/ ግብር የሚከፈልበትን ሀብት በማስተላለፍ የሚገኘው ጥቅም ሀብቱን በማስተላለፍ የተገኘው ዋጋ ሀብቱ በተላለፈበት ጊዜ ከነበረው ዋጋበልጦ የተገኘው የገንዘብ መጠን ነው፡፡

፬/ በዚህ ንዑስ አንቀጽ የተዘረዘሩት እንደተጠበቁ ሆኖ፣ አንድ ሰው በግብር ዓመቱ ውስጥ አንድን ግብር የሚከፈልበት ሀብት ሲያስተላልፍ ኪሳራ የደረሰበት እንደሆነ ኪሣራው በዚያው የግብር ዓመት በተመሳሳይ ምድብ ያለ ግብር የሚከፈልበት ሀብት ሲተላለፍ ከሚገኘው ገቢ ጋር እንዲቻቻል ይደረጋል፡-

ሀ) ኪሳራው የሚውለው በዚህ አንቀጽ መሠረት የተገኘን ገቢ ለማቻቻል ነው፤

ለ) ያልተቻቻለው ኪሳራ ተቻችሎ እስከሚያልቅ ድረስ በተመሳሳይ ምድብ ውስጥ ያለ ሀብትበሚተላለፍበትጊዜ ለማካካስ እንዲውል ላልተወሰነ ጊዜ ይሸጋገራል፤

ሐ) አንድ ሰው ግንኙነት ላለው ሰው ሀብት ያስተላለፈ እንደሆነ የደረሰው ኪሳራ ዕውቅና አይሰጠውም፤

መ) አንድ ሰው የደረሰበትን ኪሳራ ባለስልጣኑን በሚያሳምን መንገድ ማስረዳት የቻለ እንደሆነ ነው፡፡

፫/ ግብር የሚከፈልበትን ሀብት በማስተላለፍ የደረሰው ኪሳራ ሀብቱ በተላለፈበት ጊዜ ለሀብቱ የወጣው ወጪ ሀብቱ ከተላለፈበት ዋጋ የሚበልጠው የገንዘብ መጠን ነው፡፡

፬/ የተላለፈው ግብር የሚከፈልበት ሀብት የንግድ ሥራ ሀብት በሚሆንበት ጊዜ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፴፫ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፭/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም፡-

ሀ) “የማይንቀሳቀስ ሀብት“ ሕንፃው ከመተላለፉ በፊት ለሁለት ዓመታት ሙሉ በሙሉ ለመኖሪያነት ያገለገለ ሕንፃን አይጨምርም፤

ለ) “ምድብ "ሀ" ግብር የሚከፈልበት ሀብት ማለት የማይንቀሳቀስ ሀብት ማለት ነው፤

ሐ) “ምድብ "ለ" ግብር የሚከፈልበት ሀብት“ ማለት አክሲዮኖችና ቦንዶች ማለት ነው፡፡

፷. <u>ንፋስ አመጣሽ ትርፍ</u>

፩/ ሚኒስትሩ በሚያወጣው መመሪያ ከተመለከቱ የንግድ ሥራዎች የሚገኝ ንፋስ አመጣሽ ትርፍበመመሪያው በተመለከተው የማስከፈያ ልክ ግብር ይከፈልበታል፡፡

፪/ ሚኒስትሩ በሚያወጣው መመሪያ፡-

ሀ) ንፋስ አመጣሽ ትርፍነው ሊባል የሚችለው የገቢ መጠን፤

ለ) በንፋስ አመጣሽ ትርፍላይ የተጣለውን ግብር ሊከፍሉ የሚገባቸውን የንግድ ሥራዎች ዓይነት፤

ሐ) በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚከፈለው ግብር ሥራ ላይ የሚውልበትን ቀን፤

መ) የግብር አወሳሰኑን ዘዴ እና ለግብሩ አወሳሰን መሠረት የሚሆኑ ታሳቢዎችን፣

እንዲወስን ስልጣን ተሰጥቶታል፡፡

፫/ ሚኒስትሩ የንግድ ሥራ ባህሪያትን ከግምት ውስጥ በማስገባት ለተለያዩ የንግድ ሥራዎች ንፋስ አመጣሽ ትርፍየሚባለው የገንዘብ መጠን እንዲለያይ ለማድረግ እንዲሁም የተለያየ የግብር ማስከፈያ ልክ ለመወሰን ይችላል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ "ንፋስ አመጣሽ ትርፍ" ማለት ማንኛውም ያለልፋትየሚገኝ፣ ያልተጠበቀ ወይም ሌላ ተደጋግሞ የማይገኝትርፍነው።

፷፩. ያልተከፋፈለ ትርፍ

ሚኒስትሩ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት በአንድ የግብር ዓመት ግብር ከተከፈለ በኋላ ለአባላቱ ያልተከፋፈለ እና መልሶ ኢንቨስት ያልተደረገ የተጣራ የድርጅቱ ትርፍ፲% (አሥር በመቶ) ግብር ይከፈልበታል።

፷፪. በቋሚነት በሚሠራ ድርጅት የሚላክትርፍ

፩/ በኢትዮጵያ ውስጥ በቋሚነት በሚሠራ ድርጅት አማካኝነት የንግድ ሥራ የሚያከናውን በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ ካለው በቋሚነት በሚሠራ ድርጅትበሚላክለትትርፍላይ ፲%(አሥር በመቶ) ግብር የመክፈልግዴታአለበት።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) አፈፃፀም የሚመራው የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ መሠረት ይሆናል።

፷፫. ሌሎች ገቢዎች

በሠንጠረዥ ሀ፣ ለ፣ ሐ እና በዚህ ሠንጠረዥ ሌሎች አንቀጾች መሠረት የገቢ ግብር የማይከፈልበት ማንኛውንም ገቢ ያገኘ ሰው በጠቅላላ ገቢው ላይ ፲፭% (አሥራ አምስት በመቶ) የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ ይኖርበታል።

፷፬. ከሠንጠረዥ "መ" ጋር የተያያዙ ጠቅላላ ድንጋጌዎች

፩/ በሠንጠረዥ "መ" መሠረት የሚጣል ግብር፡-

ሀ) በሌሎች ሠንጠረዦች ሥር ግብር ለሚከፈልበት ገቢ፤ ወይም

ለ) ከገቢ ግብር ነፃ በሆኑ ገቢዎች፤

ላይ ተፈፃሚ አይሆንም።

፪/ በዚህ ሠንጠረዥ መሠረት የሚጣለው ግብር በገቢው ላይ የመጨረሻ ግብር ይሆናል።

፫/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ሰው ያገኘው የሮያሊቲ፣ የትርፍ ድርሻ፣ የወለድ ወይም በአንቀጽ ፰፫የተመለከተውን ግብር የሚከፈልበትን ሀብት በማስተላለፍያገኘው ገቢ ከውጭ ሀገር የተገኘ እንደሆነ፣ ይህ ሰው በዚህ ሠንጠረዥ ከሚከፈለው ገቢ ላይ በውጭ ሀገር በዚሁ ገቢ ላይ የከፈለው ግብር ከዜሮ በታች ሳይወርድ ተቀናሽ እንዲደረግ ይፈቀድለታል።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ተቀናሽ ያልተደረገን ግብር ለማሸጋገር አይቻልም።

፭/ ግብርን ቀንሶ የመያዝ ኃላፊነት ያለበት ሰው በዚህ አዋጅ ክፍል አስር መሠረት ግብሩን ቀንሶ ያስቀረ እንደሆነ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፺፩፣፺፪፣፺፫፣፺፬፣፺፭፣፺፮ ወይም ፺፯ በተመለከተው መሠረት ግብር ከፋዩ ያለበትን ግብር የመክፈል ግዴታ እንደተወጣ ይቆጠራል።

ክፍልስድስት

ሠንጠረዥ “ሠ” - ከገቢግብርነፃ የሆነገቢ

፷፭. ከገቢ ግብር ነፃ የሆነ ገቢ

፩/ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ሲባል የሚከተሉት ገቢዎች ከገቢ ግብር ነፃ ናቸው፡-

ሀ) ሚኒስትሩ በዚህ ፊደል ተራ በቁጥር (፪) ፣(፫) ፣(፬) እና (፯) በተመለከቱት ላይ በሚያወጣው መመሪያ የሚያደርገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ለተቀጣሪው የሚከፈሉ የሚከተሉት ገቢዎች ከገቢ ግብር ነፃ ናቸው፡-

(፩) ሠራተኛው ሲታመም አሠሪው ለሠራተኛው ህክምና አገልግሎት የከፈለለት ገንዘብ፤

(፪) በሥራ ውል መሠረት ለሠራተኛው የሚከፈል የትራንስፖርት አበል፤

(፫) በሥራ ቦታው ወይም በሥራ ሁኔታው አስቸጋሪነት ምክንያት ለሠራተኛው የሚከፈል አበል፤

(፱) ሠራተኛው ከመደበኛ ሥራው ውጪሥራውን ለማከናወን ሲንቀሳቀስ የሚከፈለው የመጓጓዣ ወጪ እና የውሎ አበል፤

(፲) የመጓጓዣ ወጪው በቅጥር ውሉ መሠረት የተከፈለ ከሆነ ከሥራ ቦታው ውጪ ተመልምሎ ለተቀጠረ ሠራተኛ ወደ ሥራው ሲመጣ ወይም ሥራውን አጠናቆ ሲመለስ የሚከፈለው የመጓጓዣ ወጪ፣ እንዲሁም የውጭ ሀገር ሠራተኞች ከሀገራቸው ሲመጡና ወደ ሀገራቸው ሲመለሱ የሚከፈል የመጓጓዣ ወጪ፤

(፲፩) የማዕድን ማውጣት፣ የማኑፋክቸሪንግ እና የግብርና የንግድ ሥራ የሚሠራ ቀጣሪ ለተቀጣሪው በነፃ የሚያቀርበው ምግብና መጠጥ፤

(፲፪) የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥት በውጭ አገር ለሚመድባቸው ሠራተኞች የሚከፈል አበል፤

ለ) የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ወይም የመንግሥት መስሪያ ቤቶች የቦርድ አባል ወይም ፀሐፊ እንዲሁም የፌደራልና የክልል መንግሥታት ወይም የከተማ አስተዳደሮች በሚያቋቁሟቸው የጥናት ቡድኖች አባል ወይም ፀሐፊ በመሆን የሚከፈል አበል፤

ሐ) ለሠራተኛው ጥቅም ተብሎ ከተቀጣሪው የወር ደመወዝ፲፭% (አሥራ አምስት በመቶ) ባልበለጠ መጠን በየወሩ በቀጣሪው የሚዋጣ የጡረታ መዋጮ ወይም የፕሮቪደንት ፈንድ፤

መ) በመንግሥት ሠራተኞች የጡረታ አዋጅ እና በግል ድርጅት ሠራተኞች የጡረታ አዋጅ ከግብር ነፃ የተደረገ የጡረታ ገቢ፤

ሠ) የኢትዮጵያ የፌደራል፣ የክልል ወይም የአካባቢ መንግሥታት ወይም የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ከመደበኛ ሥራዎቻቸው ጋር በተያያዘ የሚያገኙት ገቢ፤

ረ) በዓለም ዐቀፍ ስምምነት መሠረት ከግብር ነፃ የሆነ የገቢ መጠን፤

ሰ) በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ መንግሥት በተደረገ ስምምነት (ከዚህ በኋላ "ከግብር ነፃማድረግ የሚያስችል አንቀጽ" ተብሎ የሚጠቀስ) መሠረት ማናቸውም ገቢ ከግብር ነፃ የሚሆነው የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ነው፡-

(፩) ስምምነቱ የተደረገው ለመንግሥት የገንዘብ፣ የቴክኒክ፣ሰብአዊ ወይም አስተዳደራዊ እርዳታ ለማቅረብ የሆነ እንደሆነ፤

(፪) ከግብር ነፃ ማድረግ የሚያስችለውን አንቀጽ በሚመለከት ሚኒስትሩ መስማማቱን በጽሁፍ ሲገልጽ፤

ሸ) በማንኛውም መስክ ለላቀ የሥራ ክንውን ወይም በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ ፩፻፴፭መሠረት የሚሰጥ ሽልማት፤

ቀ) በተቀባዩ ላይ በደረሰ ጉዳት ወይም በሌላ ሰው ሞት ምክንያት የሚከፈል ካሳ፤

በ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፱ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ስጦታው የመቀጠር፣የኪራይ ወይም የንግድ ሥራ ገቢ ካልሆነ በስተቀር በስጦታ ወይም በውርስ የሚገኝ ጥሬ ገንዘብ ወይም ሀብት፤

ተ) በትምህርት ተቋም ውስጥ ትምህርትን በነፃ ለመከታተል የሚፈፀም ክፍያ፤

ቸ) ለቀለብ ወይም ለህፃናት ድጋፍ የሚሰጡ ክፍያዎች፤

ኀ) ድርጅቱ ከተቋቋመበት ዓላማ ጋር የማይገናኝ የንግድ ሥራ ገቢን ሳይጨምር ለትርፍ ያልተቋቋመ ድርጅት የሚያገኘው ገቢ፤

ነ) ገንዘብ በሚቆጠርበት ጊዜ ለሚደርሰው ጉድለት ማካካሻ በሚሆን መጠን ብቻ ቀጣሪው ለተቀጣሪው የሚከፍለው እና ለዚሁ ዓላማ መዋሉ የተረጋገጠ የጥሬ ገንዘብ ማካካሻ ክፍያ፤

ኀ) በኢትዮጵያ ፀንቶ በሚሰራበት ሕግ መሠረት በተለይ ከገቢ ግብር ነፃ የተደረገ ገቢ፤

ለ) ለመኖሪያ ቤት ሠራተኞች የሚከፈል ደመወዝ፤

ከ) በነዳጅ ሥራ ላይ የተሰማራ ሥራ ተቋራጭ ለንዑስ ሥራ ተቋራጮች የሚፈፅመው ክፍያ፡፡

፪/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ለኢኮኖሚ፣ ለአስተዳደራዊ ወይም ለማህበራዊ ምክንያቶች አንድን ገቢ ከገቢ ግብር ነፃ ሊያደርግ ይችላል፡፡

<u>ክፍልሰባት</u>

<u>የወልድንጋጌዎች</u>

<u>ምዕራፍአንድ</u>

<u>ሀብት</u>

፷፯. <u>ሀብትስለማግኘት</u>

አንድ ሰው ሀብት አገኘ የሚባለው ሕጋዊ የሀብት ባለቤትነት ስም ከተላለፈለት ጊዜ አንስቶ ሲሆን ሀብቱመብት ወይም ምርጫ በሚሆንበት ጊዜ ይህ መብት ወይም ምርጫ የተሰጠበትንም ጊዜ ይጨምራል፡፡

፷፰. <u>ሀብትንስለማስተላለፍ</u>

፩/ አንድ ሰው ሀብቱንአስተላለፈ የሚባለው ሀብቱን ሲሸጥ፣ ሲለውጥ ወይም በሌላ መንገድ በሀብቱ ላይ ያለውን የባለቤትነት ስም ሲያስተላልፍ ሲሆን፣ ሀብቱ እንዲሠረዝ፣ ለቀድሞ ባለቤቱ እንዲመለስ፣ እንዲጠፋ፣ እንዲወድም፣ ጊዜው እንዲያልፍ ወይም ለሌላ ተላልፎ እንዲሠጥ ማድረግን ይጨምራል፡፡

፪/ ማናቸውም ሰው ከዚህ ቀደም ያልነበረ ሀብት የሌላ ሰው ሀብት እንዲሆን ያደረገ እንደሆነ፣ ይህንን ያደረገው ሰው ሀብቱ በተፈጠረበት ጊዜ በባለቤትነቱ ስም የነበረን ሀብት ለሁለተኛው ሰው እንዳስተላለፈ ይቆጠራል፡፡

፫/ አንድ ሀብት በውርስ ወይም በኑዛዜ ከተላለፈ፣ ሀብቱ በተላለፈበት ጊዜ ሟቹ ሀብቱንእንዳስተላለፈ ይቆጠራል፡፡

፱/ ሀብትን ማስተላለፍ የአንድን የንግድ ሥራ ሀብት የተወሰነ ክፍል ማስተላለፍንም ይጨምራል፡፡

፲/ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የአንድን ሰው ሀብት("ባለቤቱ" ተብሎ የሚጠቀስ) ለአጣሪ፣ በኪሣራ ሂደት ለተሰየመ ባለአደራ፣ወይም ለተቀባይ መስጠት ሀብቱንእንደ ማስተላለፍ የማይቆጠር ሲሆን ከሀብቱ ጋር ተያይዞ በአጣሪው፣ በባለአደራው ወይም በተቀባዩ የሚከናወኑ ተግባራት ባለቤቱ እንዳከናወናቸው ይቆጠራሉ፡፡

፳፰. <u>ለሀብት የሚደረግ ወጪ</u>

፩/ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፣ ግዙፋዊ ሀልዎት የሌላቸው የንግድ ሥራ ሀብቶችን ሳይጨምርየአንድ ሀብት ወጪ የሚከተሉት ድምር ይሆናል፡-

ሀ) ሀብቱበተገኘበት ጊዜ በዓይነት የሚሰጥን ሀብትትክክለኛ የገበያ ዋጋ ጨምሮ፣ባለሀብቱ ለሀብቱየከፈለው ዋጋ ሲሆን ሀብቱ የተገነባ፣ የተመረተ፣ ወይም የለማ እንደሆነ ለግንባታ፣ ለማምረት ወይም ለማልማት የወጣውንወጪይጨምራል፤

ለ) ሀብቱንበማግኘት፣ በማስተላለፍ ሂደት የወጣ ማንኛውም ወጪ፤

ሐ) ሀብቱንለመትከል፣ ለመቀየር፣ ለማደስ፣ መልሶ ለመገንባት ወይም ለማሻሻል ባለሀብቱ ያወጣው ማንኛውም ወጪ፤

፪/ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የአንድ ግዙፋዊ ሀልዎት የሌለው የንግድ ሥራ ሀብት ወጪነው የሚባለው፡-

ሀ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፮ ንዑስ አንቀጽ (፯)(ሀ)(፩)፣(፪) ወይም (፫) "ግዙፋዊ ሀልዎት የሌለው የንግድ ሥራ ሀብት" ለሚለው ሀረግ በተሰጠው ትርጉም ከተመለከቱትግዙፋዊ ሀልዎትከሌላቸው የንግድ

ሥራሀብቶች ጋር በተያያዘ እነዚህን ሀብቶች ለማግኘት፣ ለመፍጠር፣ ለማሻሻል እና ለማደስ እንዲሁም እነዚህን ሀብቶች ለማግኘት ወይም ለማስተላለፍ የሚወጣ ሌላ ተጓዳኝወጪ፤

ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፰ ንዑስ አንቀጽ (፯)(ሀ)(፬) "ግዙፋዊ ህልዎት የሌለው የንግድ ሥራ ሀብት"ለሚለው ሀረግ በተሰጠው ትርጉም ውስጥ ከተመለከተውግዙፋዊ ህልዎት የሌለው የንግድ ሥራ ሀብት ጋር በተያያዘ የወጣ ወጪ ነው፤

፫/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፰(፪) በተደነገጉት ሁኔታዎች መሠረት በስጦታ የሚገኝ ሀብት ወጪ ሀብቱበስጦታ በተገኘበት ጊዜ የነበረው ትክክለኛ የገበያ ዋጋ ነው።

፬/ የአንድሀብት ዋጋ በዚህ አዋጅ ተቀናሽ እንዲደረግ የተፈቀደውን ማንኛውንም ወጪአይጨምርም።

፭/ የአንድ ሀብትዋጋ የሀብቱባለቤት ሀብቱንየማግኘት ምርጫ እንዲኖረው ከማድረግ ጋር በተያያዘ የወጡ ወጪዎችን ይጨምራል።

፮/ የአንድ ሀብትዋጋ በሀብቱላይ በደረሰ ጉዳት ምክንያት በሀብቱባለቤት የሂሳብ መዝገብ ላይ ተመዝግቦ የሚገኘውን ተቀናሽ ሂሳብ አያካትትም።

፯/ አንድ ሰው ከአንድ ሀብት ውስጥ ከፊሉን ያስተላለፈ እንደሆነ፣ ይህ ሀብት ሲገዛ የነበረውን ትክክለኛ የገበያ ዋጋ ታሳቢ በማድረግ የሀብቱ ዋጋ በተላለፈው እና በባለሀብቱ እጅ ባለው ድርሻ መካከል ይከፋፈላል።

፰/ በዚህ አዋጅ መሠረት በግብር ከፋዩ የንግድ ሥራ ገቢ ውስጥ የተካተተ ካልሆነ በስተቀር፣ የአንድ ግብር ከፋይ ሀብት ዋጋ ግብር ከፋዩ ሀብቱን ሲያገኝ የተቀበለውን ወይም የሚቀበለውን ማንኛውንም ድጎማ፣ ተመላሽ፣ ኮሚሽን ወይም ሌላ ማንኛውንም የገንዘብ ድጋፍ አይጨምርም።

፱/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ የአንድን ሀብትዋጋ ለመወሰን ከግምት ውስጥ ሊገቡ የሚገባቸውን ሌሎች ዝርዝር ድንጋጌዎች ሊወስን ይችላል።

፳፱. <u>የንግድ ሀብት የተጣራ የመዝገብ ዋጋ</u>

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የአንድ የንግድ ሥራ ሀብት የተጣራ የመዝገብ ዋጋ ነው የሚባለው ሀብቱን ለማግኘት ከወጣው ወጪ ላይ ከሀብቱ ጋር በተያያዘ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፫(፩) መሠረት የተፈቀደው ተቀናሽ ወይም በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፫(፫)ተግባራዊ ባይደረግ ኖሮ የሚፈቀደው ተቀናሽ ከተቀነሰ በኋላ የሚገኘው ውጤት ነው፡፡

፪/ የአንድ ግብር ከፋይ የንግድ ሥራ ሀብት የተጣራ የመዝገብ ዋጋ በሚሰላበት ጊዜ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፳(፯) ተፈፃሚ የሚደረግከሆነ የንግድ ሥራ ሀብቱ የተጣራ የመዝገብ ዋጋ ነው የሚባለው በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፳(፯) መሠረት የሀብቱድርሻ ነው ተብሎ ከሚወሰደው ወጪ ላይ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፫(፩) ለግብር ከፋዩ የሚደረገው የወጪ ተቀናሽ ወይም የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳፫(፬) ድንጋጌ ተግባራዊ ባይደረግ ኖሮ ተቀናሽ ይደረግ የነበረው ወጪ ከተቀነሰ በኋላ የሚቀረው ሂሣብ ነው፡፡

፴. <u>ሀብትን በማስተላለፍ የሚገኝ ገቢ</u>

፩/ አንድ ሰው አንድን ሀብት ሲያስተላልፍከዚህ ሀብት የተገኘ ገቢ ሆኖ የሚወሰደው ሀብቱን ሲያስተላልፍ የተቀበለው ወይም የሚቀበለው ጠቅላላ የገንዘብ መጠን ሲሆን፣ ሀብቱ በተላለፈበት ጊዜ በዓይነት የተገኘውን ማንኛውንም ጥቅምትክክለኛ የገበያ ዋጋ ይጨምራል፡፡

፪/ ለኢትዮጵያ የበጎ አድራጎት ደርጅት ወይም የኢትዮጵያ ማህበር የሚሰጥን እርዳታ ሳይጨምር ሀብት በስጦታ የተላለፈ እንደሆነ ሀብቱበተላለፈበት ጊዜ ያለው የሀብቱ ትክክለኛ የገበያ ዋጋ ከሀብቱ የተገኘ ገቢ እንደሆነ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

፫/ አንድ ሰው ሀብቱን በማስተላለፍ ያገኘው ገቢ፣ ሀብቱን ከማስተላለፍ ጋር በተያያዘ ከቀረበለት ምርጫ ያገኘውን ጥቅም ይጨምራል፡፡ ሆኖም ይህ ጥቅም እንደገቢ ተደርጐ የሚወሰደው ከቀረበለት ምርጫ ጋር በተያያዘ ባገኘው ጥቅም ላይ ግብር ያልከፈለ ሲሆን ብቻ ነው፡፡

፬/ አንድ ሀብት የጠፋ ወይም የወደመ እንደሆነ፣ የዚህ ሀብት ዋጋ ነው የሚባለው ባለሀብቱ ሀብቱ በመጥፋቱ ወይም በመውደሙ ምክንያት የተቀበለው ወይም የሚቀበለው የካሳ መጠን ሲሆን የሚከተሉትን ይጨምራል፡-

ሀ) በመድን ፖሊሲ መሠረት፣ በካሳ ወይም በሌላ ስምምነት ምክንያትየተቀበለውን ወይም የሚቀበለውን የገንዘብ መጠን፤

ለ) በድርድር ምክንያት የሚቀበለውን የገንዘብ መጠን፤ወይም

ሐ) የፍርድ ቤት ውሳኔን ተከትሎ የተቀበለውን ወይም የሚቀበለውን የገንዘብ መጠን፤

፭/ አንድ ሰው በአንድ ግብይት ሁለትና ከዚያ በላይ የሆኑ ሀብቶችን ያስተላለፈ እንደሆነና የእያንዳንዱ ሀብት ዋጋ ተለይቶ ያልታወቀ እንደሆነ፣ ሀብቶቹ በተላለፉበትጊዜ ባለው ትክክለኛ የገበያ ዋጋ መሠረት በማስተላለፉ ምክንያት የተቀበለውየገንዘብ መጠን ለተላለፉት ሀብቶችእንደየድርሻቸው ይደለደላል፡፡

፮/ አንድ ግብር ከፋይ የተላለፈውን ሀብት ዋጋ የሚያሳይ ማስረጃ ማቅረብ ያልቻለ እንደሆነ ሀብቱበተላለፈበት ጊዜ የነበረው ትክክለኛ የገበያ ዋጋ የሀብቱዋጋ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

፸፩. <u>ጥቅምን ወይም ኪሳራን ስለ ማስተላለፍ</u>

፩/ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ሲባል፣ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በሚከተሉት ሁኔታዎች ምክንያት አንድ ሀብት ሲተላለፍ የተገኘ ማናቸውም ዓይነት ጥቅም ወይም የደረሰ ኪሳራ ለግብር አከፋፈል ከግምት ውስጥ አይገባም፡-

ሀ) ባልና ሚስት በሚፋቱበት ጊዜ የሚደረግ የሀብትክፍፍል፤

ለ) አንድ ሰው በመሞቱ ምክንያት ለውርስ አጣሪው ወይም ለወራሹ ሀብት ሲተላለፍ፤

ሐ) ሀብቱ በመጥፋቱ ወይም በመውደሙ ወይም ሀብቱ ለህዝብ ጥቅም ሲባል በመንግሥት በመወሰዱ ምክንያት (ከዚህ በኋላ "የተተካው ሀብት" ተብሎ የሚጠቀስ) የተገኘው ገቢ ገንዘቡን በተቀበለው ሰው አማካኝነት ሀብቱ በጠፋ ወይም በወደመ በአንድ ዓመትጊዜ ውስጥ ወይም ባለሥልጣኑ በሚፈቅደው ተጨማሪ ጊዜ ውስጥ ተመሳሳይ ሀብት (ከዚህ በኋላ "የመተኪያ ሀብት" ተብሎ የሚጠቀስ) ለማፍራት የዋለ እንደሆነ፤ ወይም

መ) ሀብቱ (ከዚህ በኋላ "የተተካው ሀብት" ተብሎ የሚጠራ) ዋጋው የሚቀንስ ሀብት የሆነ እንደሆነና ባለሀብቱ የተተካው ሀብት በጠፋ ወይም በወደመ በስድስት ወር ጊዜ ወይም ባለሥልጣኑ በሚፈቅደው ከዚህ የረዘመ ጊዜ ውስጥ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል የንግድ ሥራ ገቢ ለማግኘት የሚውል ዋጋው የሚቀንስ (ከዚህ በኋላ "የመተኪያ ሀብት" ተብሎ የሚጠራ) ተመሳሳይሀብት ያፈራ እንደሆነ፤

፪/ የተተካውን ሀብትያገኘው ሰው ይህንን ሀብት ለወደፊት በሚያስተላልፍበት ጊዜ በዚህ አዋጅ መሠረት ሊከፍል የሚገባው ግብር የሌለ ሲሆን፣ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)(ሀ) እና (ለ) ድንጋጌዎች ተፈፃሚ አይሆኑም፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)(ሀ) ወይም (ለ) ድንጋጌዎች ተፈፃሚ በሚሆኑበት ጊዜ ሀብቱን ያገኘው ሰው ሀብቱን የሚያስተላልፈው ሰው ሀብቱ በሚተላለፍበትጊዜ ለሀብቱ ባወጣው የገንዘብ መጠን ልክ ሀብቱን እንዳገኘ ይቆጠራል፡፡

፬/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሐ) ወይም (መ) ድንጋጌዎች ተፈፃሚ በሚሆኑበት ጊዜ የመተኪያው ሀብት ዋጋ ከተተካው ሀብት ዋጋ የበለጠ እንደሆነ የመተኪያው ሀብት ዋጋ ሆኖ የሚወሰደው ሀብቱ በተላለፈበትጊዜ

ከተተካው ሀብትዋጋ ላይ በብልጫ የታየው የገንዘብ መጠን ተጨምሮበት ነው፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሐ) ወይም (መ) ድንጋጌዎች ተፈፃሚ በሚሆኑበት ጊዜ ለተተካው ሀብትየተከፈለው ዋጋ ከመተኪያው ሀብትዋጋ የሚበልጥ ከሆነ፤ የመተኪያው ሀብትዋጋ ነው የሚባለው ሀብቱ በተላለፈበትወቅት ያለው የተተካው ሀብት የተጣራየመዝገብ ዋጋ ላይ በብልጫ የታየውየገንዘብ መጠን ተቀንሶ ነው፡፡ ነገር ግን ከዜሮ በታች መሆን የለበትም፡፡

፬/ የሀብቱን የተጣራ የመዝገብ ዋጋ ለመቀነስ ያልዋለው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት በትርፍ የታየው የገንዘብ መጠን በግብር ከፋዩ ገቢ ውስጥ መካተት አለበት፡፡

፭/ የተላለፈው ሀብት ዋጋው የሚቀንስ ወይም ግዙፋዊ ህልዎት የሌለው የንግድ ሥራ ሀብት የሆነ እንደሆነ፡-

ሀ) በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፫) "ለሀብት ባወጣው የገንዘብ መጠን" በሚል የተመለከተው አገላለጽ የሀብቱ የተጣራ የመዝገብ ዋጋ ተደርጎ ይወሰዳል፤

ለ) በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፬) እና (፫) "ለተተካው ሀብት የተደረገ ወጪ" በሚል የተመለከተው የተተካው ሀብት የተጣራ የመዝገብ ዋጋ ተደርጎ ይወሰዳል፤

፸፪. <u>የተላለፉሀብቶችን ስለመመዝገብ</u>

የአንድን ሀብት መተላለፍ ለመቀበል፣ ለመመዝገብ ወይም በሌላ በማንኛውም መንገድ መተላለፉን ለማፅደቅ በሕግ ሥልጣን የተሰጠው ማንኛውም ሰው በሀብቱ መተላለፍ ምክንያት በዚህ አዋጅ መሠረት መከፈል የሚገባው ማንኛውም ግብር መከፈሉን ሳያረጋግጥ መተላለፉን ሊቀበል፣ ሊመዘግብ ወይም ሊያፀድቅ አይችልም፡፡

ምዕራፍሁለት
ሌሎችየወል ድንጋጌዎች

፷፫. የተመለሰ ወጪ

አንድ ግብር ከፋይ በአንድ የግብር ዓመት ላወጣው ወጪ ተቀናሽ የተያዘለት እንደሆነ ወይም የማይሰበሰብ ዕዳ የተሰረዘለት እንደሆነ እና በቀጣይ ግን ግብር ከፋዩ በገንዘብ ወይም በዓይነት በተቀናሽ የተያዘለትን ወጪ ወይም የተሰረዘለትን ዕዳ የሚያካክስየገንዘብ መጠን የተቀበለ እንደሆነ ግብር ከፋዩ የተቀበለው የገንዘብ መጠን ገንዘቡን በተቀበለበት የግብር ዓመት እንደተገኘ ገቢ የሚቆጠር ሲሆን ይህም ገቢ ተቀናሽ ተደርጐለት ከነበረው ገቢ ጋር ተመሳሳይ ምድብ ይኖረዋል፡፡

፷፬. ገቢ የሚያስገኝ ሥራስለማቆም

፩/ ማናቸውም ግብር ከፋይ፡-

ሀ) በግብር ዓመቱ ገቢው ከመገኘቱ በፊት ካቆመው የንግድ ሥራ፣ የሥራ እንቅስቃሴ፣ ወይምኢንቨስትመንት ገቢ ያገኘ እንደሆነ፤ እና

ለ) ገቢው የተገኘውየንግዱ ሥራ፣ የሥራውእንቅስቃሴ ወይም ኢንቨስትመንቱ ከመቆሙ በፊት ቢሆን ኖሮ በዚህ አዋጅ መሠረት ግብር የሚከፈልበት በሚሆንበት ጊዜ፤

የንግዱ ሥራ፣የሥራውእንቅስቃሴ ወይም ኢንቨስትመንቱ ገቢው በተገኘበት ጊዜ እንዳልቆመ ተቆጥሮ በገቢው ላይ ይህ አዋጅ ተፈፃሚ እንዲሆን ይደረጋል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን ገቢ ለማግኘት የወጣ ወጪ በዚህ አዋጅ በሚፈቀደው መጠን በተቀናሽ ይያዛል፡፡

፷፭. በዓይነት የተገኘየገንዘብ መጠን

የዚህአዋጅ አንቀጽ ፲፪(፬) እንደተጠበቀ ሆኖ፣ በዓይነት የተገኘ የገንዘብ መጠንወይም የተፈፀመ ክፍያ ዋጋ የገንዘቡ መጠንበተገኘበት ወይም ክፍያው በተፈፀመበት ጊዜ ሀብቱ የነበረው ትክክለኛው የገበያ ዋጋ ሲሆን፣ ይህ ዋጋ በሚወሰንበት ጊዜ ሀብቱን በማስተላለፍ መብት ላይ የተጣለው ገደብ ግምት ውስጥ አይገባም፡፡

፸፮. <u>ወጪዎችንስለማከፋፈል</u>

፩/ የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁሆነው፣ ማናቸውም ወጪ፡-

ሀ) ከአንድ በላይ የሆኑ የገቢ ዓይነቶችን ለማግኘት፤ ወይም

ለ) አንድን የገቢ ዓይነት ለማግኘት እና ለሌሎች ዓላማዎች የዋለ እንደሆነ፤

የሥራዎቹንወይም የወጪዎቹን አንጻራዊ ባህርይና መጠን ግምትውስጥ በማስገባት ወጪዎቹምክንያታዊ በሆነ መንገድ ይከፋፈላሉ፡፡

፪/ የሚከተሉት የተለያዩ የገቢ ዓይነቶች ተደርገው ይወሰዳሉ፡-

ሀ) ከመቀጠር የሚገኝ ገቢ፤

ለ) ቤትን በማከራየት የሚገኝ ገቢ፤

ሐ) የንግድ ሥራ ገቢ፤

መ) እያንዳንዱ ራሱን የቻለ የገቢ ዓይነት ሆኖ የሚወሰደው በሠንጠረዥ "መ" ሥር ግብር የሚከፈልበት ገቢ፤

ሠ) ከገቢ ግብር ነፃ የሆነ ገቢ፤

፸፯. <u>የገንዘብ ምንዛሪ</u>

፩/ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚሰላ የገንዘብ መጠን በብር መገለጽ አለበት፡፡

፪/ የገንዘብ መጠን ከብር ውጪበሆነ ገንዘብ የተያዘ ከሆነ፣ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ሲባል የገንዘቡ መጠን በሂሣብ መዝገብ በሚመዘገብበት ጊዜበወቅቱ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ባወጣው የምንዛሬ ተመን መሠረት ተሰልቶ ገንዘቡ ወደ ብር ይለወጣል፡፡

፫/ በውጭ ምንዛሪ በሚደረግ ግብይት የተገኘ ጥቅም

ወይም የደረሰ ኪሳራለግብር አከፋፈልሲባል ግብይቱ

በተከናወነበት የግብር ዓመት ውስጥ እንደተገኘ ጥቅም ወይም እንደ ደረሰ ኪሳራ ሆኖ መገለጽ አለበት፡፡

፬/ ባለሥልጣኑ በውጭ ምንዛሪ ግብይት የደረሰ ኪሣራ ወይም የተገኘ ጥቅም የሚሰላበትን ዘዴ እና የውጭ ሀገር ገንዘብ ወደ ብር የሚቀየርበትን ሁኔታ የሚወስን መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

ክፍልስምንት

ከግብርለመሸሽ የሚደረገውን ጥረትስለመከላከል

፸፰. ገቢን መከፋፈል

፩/ አንድ ግብር ከፋይ ግንኙነት ካለው ሰው ጋር በሚኖረው ግብይት ገቢን ለመከፋፈል ከሞከረ፣ ገቢው በመከፋፈሉምክንያት የሚደርሰውን የገቢ ግብር መቀነስ ለመከላከል ሲባል ባለሥልጣኑ የሁለቱን ሰዎች ገቢ እና ተቀናሽ ወጪ ሊያስተካክለው ይችላል፡፡

፪/ አንድ ግብር ከፋይ ገቢውን ለመከፋፈል ሞክሯል የሚባለው፡-

ሀ) ግብር ከፋዩ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ገቢውን ወይም ገቢውን የሚያስገኘውን መብት ግንኙነት ላለው ሰው ሲያስተላልፍ፤

ለ) ግብር ከፋዩ ጥሬ ገንዘብን ጨምሮ ማናቸውንም ሀብት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ግንኙነት ላለው ሰው ሲያስተላልፍና ሀብቱ የተላለፈለት ሰው ከተላለፈው ሀብት ገቢ ወይም ጥቅም ሲያገኝ፤እንዲሁም ሀብቱየተላለፈበት ምክንያት ወይም ከተላለፈባቸው ምክንያቶች አንዱ የአስተላላፊውን ወይም የተላለፈለትን ሰው ገቢ ዝቅ ለማድረግ ሲሆን ነው፡፡

፫/ አንድ ሰው ገቢውን ለመከፋፈል የሞከረ መሆን አለመሆኑን ለመወሰን ባለሥልጣኑ ለተላለፈው ሀብት የተሰጠውን ዋጋ (ካለ) ግምት ውስጥ ማስገባት አለበት፡፡

፸፱. ስለማሸጋገሪያ ዋጋ

፩/ በገበያ ዋጋ መርህ ያልተደረገ ማንኛውም ግብይት ሲኖር፣ በትክክለኛ የገበያ ዋጋ የሚታየውን ትክክለኛ ገቢ፣ ጥቅም፣ ተቀናሽ፣ ኪሳራ፣ ወይም ማካካሻ ለመወሰን ባለሥልጣኑ እነዚህን ገቢዎች፣ ጥቅሞች፣ ተቀናሽ ወጪዎች፣ ኪሣራዎች ወይም ማካካሻዎች ግብይቱን ባደረጉት ወገኖች መካከል ሊያከፋፍል ወይም ሊደለድል ይችላል፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ተፈፃሚ በሚሆንበት ግብይት ከተዋዋዩቹ አንዱ ኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝና በኢትዮጵያ ግብር የመክፈል ኃላፊነት ያለበት ሲሆን እና የግብይቱ ሌላኛው ወገን ደግሞ ከኢትዮጵያ ውጭ የሚገኝ እንደሆነ ማንኛውም ክፍፍል፣ ድልድል፣ የገቢ ክፍፍል፣ ጥቅም፣ ተቀናሽ ሂሣብ፣ ኪሣራ ወይም የግብር ማካካሻየሚደረገው ሚኒስትሩ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት

ይሆናል፡፡

፫/ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ ላለው በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት ወይም በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ሰው ከኢትዮጵያ ውጭ ላለው በቋሚነት የሚሠራ ድርጅትየገቢ ወይም የወጪድልድል የሚደረገው ሚኒስትሩ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ይሆናል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የሚወጣው መመሪያ ሙሉ በሙሉ በኢትዮጵያ ውስጥ ለሚከናወኑ ግብይቶችም ተፈፃሚ ሊሆን ይችላል፡፡

፭/ አንድ ግብር ከፋይ ለግብርዓመቱ በሚያቀርበው የግብር ማስታወቂያ ውስጥ ግንኙነት ካላቸው ሰዎች ጋር ያደረጋቸውን ግብይቶች ዝርዝር አብሮ ማቅረብ አለበት፡፡

፮/ በዚህ አንቀጽ "በገበያ ዋጋ መሠረት የሚደረግ ግብይት" ማለት ግንኙነት የሌላቸው ሰዎች በገበያ ዋጋ መሠረት የሚያደርጉት ግብይት ነው፡፡

፹. <u>ከግብር ለመሸሸ የሚደረጉ ዕቅዶች</u>

፩/ የሚከተሉት ሁኔታዎች ተፈፅመዋል ብሎ ሲያምን ባለሥልጣኑ የዚህን አንቀጽ ድንጋጌዎች ተግባራዊ ሊያደርግ ይችላል፡-

ሀ) ከግብር ለመሸሽ የሚያስችል ዕቅድ ሲዘጋጅ ወይም ተግባራዊ ሲሆን፤

ለ) በዕቅዱ መሠረት አንድ ሰው የግብር ጥቅም ሲያገኝ፤ እና

ሐ) የዕቅዱን መሠረታዊ ጉዳይ ግምት ውስጥ በማስገባት በዕቅዱ የተስማማው ወይም ዕቅዱን ተግባራዊ ያደረገው

ሰው ይህንን ሊያደርግ የቻለበት ብቸኛውወይም ዋነኛው ዓላማበዚህ ንዑስአንቀጽ ፊደል ተራ (ለ) የተመለከተውን የግብር ጥቅም ለማግኘት ነው ብሎ ለመደምደም የሚቻል ሲሆን ነው፡፡

፪/በዚህ አዋጅ ውስጥ ሌላ ተቃራኒ ድንጋጌ ቢኖርም፣ ይህ አንቀጽ ተፈፃሚ ሲሆን ባለሥልጣኑ ምንም ዓይነት የዕቅድ ስምምነት እንዳልተደረገ ወይም ስምምነቱ ተግባራዊ እንዳልተደረገ በመቁጠር ከግብር ለመሸሽ የተደረገውን ተግባር ለመከላከል ወይም ለመቀነስ አግባብነት ይኖረዋል የሚለውን ሁኔታ ግምት ውስጥ በማስገባት ግብር የመክፈል ግዴታ ያለበትን ሰው ወይም ከዕቅዱ ጋር ግንኙነት ያለውን ሰው ግብር ሊወስን ይችላል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የግብር ውሳኔ የተሰጠ ሲሆን፣ ውሳኔውን ተግባራዊ ማድረግ ይቻል ዘንድ ባለሥልጣኑ የግብር ውሳኔውን አስመልክቶ ለግብር ከፋዩ ማስታወቂያዎች ይሰጣል፡፡

፬/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም

ሀ) "ዕቅድ" የሚከተሉትን ይጨምራል፡-

፩)በፍርድ ሂደት ውስጥ ተፈፃሚ ሊሆን የሚችል ወይም የማይችል ቢሆንም፣ወይም በግልጽ ወይም በአንድምታየተደረገቢሆንምባይሆንም፣ስምምነትን፣ማመቻቸትን፣ ቃል ኪዳን መግባትን፣ ወይም አንድን ነገር ለመፈፀም መስማማትን፤

፪)ማንኛውንም ዕቅድ፣ ወይም ሀሳብ ማቅረብ፣ የአንድን ድርጊት ሂደት ወይም የአንድን ድርጊት አፈፃፀም፡፡

ለ) "የግብር ጥቅም" ማለት፡-

፩) ማንኛውም ሰው ሊከፍል የሚገባውን ግብር መቀነስ፤

፪) የአንድን ሰው ግብር የመክፈል ኃላፊነት ማዘግየት፤ ወይም

፫) ሌላ ማንኛውም ከግብር ለመሸሽ የሚከናወን ድርጊት ነው፡፡

ክፍልዘጠኝ

አስተዳደራዊናየሥነ-ሥርዓትድንጋጌዎች

፹፩. የታክስ አስተዳደር አዋጅ ተፈፃሚነት

የዚህ ክፍል ድንጋጌዎች እንደተጠበቁሆነው፣ ይህንን አዋጅ ለማስተዳደር የታክስ አስተዳደር አዋጅ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፹፪. መዝገብ ስለመያዝ

፩/ የንግድ ሥራ ገቢ ግብር የመክፈል ኃላፊነት ያለባቸውየደረጃ "ሀ" ግብር ከፋዮች በፋይናንስ ሪፖርት አቀራረብ ደረጃዎች መሠረት የተዘጋጁ የሂሳብ መዝገቦችን የመያዝ ግዴታ ያለባቸው ሲሆን፤ በተለይምየሚከተሉትን መዛግብት መያዝ አለባቸው፡-

ሀ) ቋሚ ሀብቶችየተገዙበትን ቀን፣ የተገዙበትን ዋጋ፣ ሀብቱን ለማሻሻል የወጣውን ወጪ እና የሀብቱንየወቅቱን የተጣራ የመዝገብ ዋጋ የሚያሳይ ሰነድን ጨምሮ የንግድ ሥራውን ሀብትና ዕዳ የሚያሳይ መዝገብ፤

ለ) ከግብር ከፋዩ ንግድ ሥራ ጋር በተያያዘ በየቀኑ የተገኘውን ማናቸውንም ገቢ እና ወጪየሚያሳይ ሰነድ፤

ሐ) ከንግድ ሥራው ጋር በተያያዘ የንግድ ዕቃዎችን ግዢና ሽያጭ እንዲሁም በግብር ከፋዩ የተሰጡ እና የተገኙ አገልግሎቶችን በተመለከተ የሚከተሉትን የሚያሳይ ሰነድ፤

(፩) ለገበያ የዋሉትን ወይም የተቀበላቸውን የንግድ ዕቃዎች እና የተሰጠውን ወይም የተገኘውን አገልግሎት ዝርዝር፣

(፪) ከግብር ከፋዩ ላይ የንግድ ዕቃዎችን ወይም አገልግሎቶችን የገዙ ወይም ለግብር ከፋዩ ያቀረቡ ሰዎችን ስም እና የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር (እንደሁኔታው)፣

(፫) የአቅራቢውን የግብር ከፋይ መለያ ቁጥር የያዙ አስቀድሞ ቁጥር የተሰጣቸው ደረሰኞችን፣

መ) በግብር ዓመቱመጨረሻ በግብር ከፋዩ እጅ የሚገኙ የንግድ ዕቃዎችን ዓይነት፣ መጠንና ዋጋ እና የዋጋ መገመቻ ዘዴን የሚያሳይ ሰነድ፤

ሠ) የግብር ከፋዩን የግብር ኃላፊነት ለመወሰን የሚያስችል ሌላ ማንኛውምሰነድ።

፪/ የንግድ ሥራ ገቢ ግብር የመክፈል ኃላፊነት ያለባቸው የደረጃ "ለ" ግብር ከፋዮች የሚከተሉትን ሰነዶች የመያዝ ግዴታ አለባቸው፡-

ሀ) የየቀኑን ገቢ እና ወጪ የሚያሳይ መዝገብ፤

ለ) ሁሉንም ግዥዎችና ሽያጮችን የሚያሳይ መዝገብ፣

ሐ) የደመወዝንና የአበሎች መዝገብ፤

መ) የግብር ከፋዩን የግብር ኃላፊነት ለመወሰን የሚያስችል ሌላ ማንኛውም አግባብነት ያለውሰነድ፤

፫/ የደረጃ "ሐ" ግብር ከፋዮች የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ በሚወሰነው መሠረት ጠቅላላ የሽያጭ ገቢያቸውን የሚያሳይ ወይም ሌላ አስፈላጊ መዝገብ ሊይዙ ይችላሉ።

፬/ በዚህ አዋጅ ሠንጠረዥ "ለ" መሠረት ግብር የመክፈል ኃላፊነት ያለበት የደረጃ "ሀ"ወይም"ለ" ግብር ከፋይ የሚከተሉትን ሰነዶች የመያዝ ግዴታ አለበት፡-

ሀ) ከኪራይ የተቀበለውንገቢ የሚያሳይ ሰነድ፤

ለ) ከቤቱ ጋር በተያያዘ ለመንግሥት ወይም ለከተማ አስተዳደር የተከፈሉትን ክፍያዎች የሚያሳይ ሰነድ፤

ሐ) የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፰(፰)(ለ) ተፈፃሚ በሚሆንበት ሁኔታ ካልሆነ በስተቀር፣ ከቤቱ ጋር ተያይዞ የሚወጣውን ማንኛውንም ወጪ የሚያሳይ ሰነድ፤

መ) የሚከራየው ሕንፃ የተገኘበትን ቀን፣ ሕንፃው የተገኘበትን ዋጋ፣ ሕንፃውን ለማሻሻል የወጣውን ወጪ እና የህንፃውን የወቅቱን የተጣራ የመዝገብ ዋጋ የሚያሳይ ሰነድ፤

ሠ) ቤቱን በሚመለከት የተደረገ ማንኛውንም የተከራይ አከራይ ስምምነት የሚያሳይ ሰነድ፤

፫/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፱ መሠረት ግብር የመክፈል ኃላፊነት ያለበት ግብር ከፋይ ግብር የሚከፈልበት ሀብት የተገኘበትን ቀን፣ የተገኘበትን ዋጋ እና ሀብቱን ለማሻሻል የወጣ ሌላ ማንኛውንም ወጪ፣ ሀብቱበሚተላለፍበትጊዜ የተቀበለውን ገቢ የሚያሳይ መዝገብ የመያዝ ግዴታ አለበት፡፡

፬/ ግብር ከፋዩ አንድ ወጪ በተቀናሽነት እንዲያዝለት ወይም በአንድ ሀብትዋጋ ውስጥ እንዲካተትለት የሚያስችለውን የሰነድ ማስረጃ ማቅረብ ያልቻለ እንደሆነ ባለሥልጣኑ የሚከተሉትን ላይፈቅድ ይችላል፡-

ሀ) ወጪ በተቀናሽነት እንዲያዝ፤

ለ) አንድ ወጪ በአንድ ሀብት ዋጋ ውስጥ እንዲካተት፤

፭/ ባለሥልጣኑ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም የሚያግዙ መመሪያዎችን ያወጣል፡፡

፹፫. **<u>ግብርን ስለማሳወቅ</u>**

፩/ አንድ ተቀጣሪ በአንድ ወር ውስጥ ከአንድ በላይ ለሆኑ ቀጣሪዎች የማይሰራ ወይም ግብርን ቀንሶ ገቢ የማድረግ ግዴታ ያለበት ካልሆነ በስተቀር ግብሩን የማስታወቅ ግዴታ የለበትም፡፡

፪/ አንድ ተቀጣሪ በአንድ ወር ውስጥ ከአንድ በላይ ቀጣሪዎች ያሉት ወይም ከራስ ገቢ ላይ ግብር ቀንሶ የመያዝ ግዴታ ያለበት እንደሆነ፣ ተቀጣሪው ከየሦስት ወሩ መጨረሻ በኋላ ባሉት ፴ ቀናት ውስጥ የግብር ማስታወቂያ ማቅረብ ይኖርበታል፡፡

፫/ አንድ ተቀጣሪ ግብር የማሳወቅ ግዴታ የሌለበት ሲሆን ቀጣሪው በአንቀጽ ፺፯ መሠረት ለተቀጣሪው የሚሰጠው ግብር ተቀንሶ ቀሪ መሆኑን የሚያሳየው ደረሰኝ ለዚህ አዋጅና ለታክስ አስተዳደር አዋጅ ዓላማ ሲባል ቀጣሪው በየወሩ መክፈል በሚኖርበት ግብር ላይ እንደተሰጠ የግብር ውሳኔ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

፬/ የደረጃ “ሀ” እና “ለ” ግብር ከፋዮች የግብር ዓመቱንግብር የሚያሳውቁት በሚከተሉት ጊዜያት ውስጥ ይሆናል፡-

ሀ) የደረጃ “ሀ” ግብር ከፋዮች የግብር ዓመቱ ከተጠናቀቀበት ጊዜ አንስቶ ባሉት የአራት ወራት ጊዜ ውስጥ፤
ለ) የደረጃ “ለ” ግብር ከፋዮች የግብር ዓመቱ ከተጠናቀቀበት ጊዜ አንስቶ ባሉት የሁለት ወራት ጊዜ ውስጥ፤

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚቀርብ የግብር ማስታወቂያ የሚከተሉትን መያዝ ይኖርበታል፡-
ሀ) ለደረጃ “ሀ” ግብር ከፋዮች፣ የግብር ከፋዩን የግብር ዓመቱን ትርፍና ኪሳራ መግለጫ እና የሃብትና ዕዳ መግለጫ፤ ወይም
ለ) ለደረጃ “ለ” ግብር ከፋዮች፣ የግብር ከፋዩን የግብር ዓመቱንየትርፍና ኪሳራ የሂሳብ መግለጫ፤

፬/ የደረጃ “ሐ” ግብር ከፋይ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፹፩(፬) በተወሰነው ጊዜ ውስጥ የግብር ማስታወቂያውን ማቅረብ አለበት፡፡

፭/ ካገኘው ገቢ ላይ ግብሩ ተቀናሽ የተደረገ በመሆኑ ምክንያት ነፃ ካልተደረገ በስተቀር የሠንጠረዥ "መ" ገቢ ያለው ግብር ከፋይ በግብር ዓመቱ ገቢውን ያስገኘው ግብይት ከተደረገ ጀምሮ ባሉት ሁለት ወራት ውስጥ የግብር ማስታወቂያየማቅረብ ግዴታ አለበት፡፡

፹፬. <u>ግብርን ስለመክፈል</u>

፩/ አንድ ተቀጣሪ ለወሩ መክፈል የሚኖርበት ከመቀጠር የሚገኝ ገቢ ግብር የመክፈያ ጊዜ ግብር ከፋዩ የየሦስት ወሩን የግብር ማስታወቂያ የሚያቀርብበት ጊዜ ነው፡፡

፪/ የደረጃ "ሀ" ወይም"ለ" ግብር ከፋዩች ዓመታዊ ገቢያቸውን ማስታወቅ ባለባቸው ጊዜ በግብር ዓመቱ ሊከፍሉት የሚገባውን ግብር ከፋዮቹመክፈል አለባቸው፡፡

፫/ የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፹፫(፭) የሚመለከተው ግብር ከፋይ ግብር መክፈያ ጊዜ ግብይቱን አስመልክቶ የግብር ማስታወቂያ መቅረብ የሚኖርበት ጊዜ ይሆናል፡፡

፬/ የደረጃ “ሐ” ግብር ከፋይ በዚህ አዋጅ ሥር በሚወጣ ደንብ መሠረት ለእያንዳንዱ በጀት ዓመት ከሐምሌ ፩ ቀን እስከ ሐምሌ ፴ ቀን ባለው ጊዜ ውስጥ ግብሩን መክፈል ይኖርበታል፡፡

፹፭. <u>ዕቃዎች ወደሀገር በሚገቡበት ጊዜ በቅድሚያ ስለሚከፈል ግብር</u>

፩/ የሠንጠረዥ “ሐ” ግብር ከፋይ ለንግድ የሚውሉዕቃዎችን ወደ ሀገር ሲያስገባ የዕቃዎቹን የጉምሩክ ዋጋ፣ የመድን አረቦንና የማጓጓዣ ወጪ፫% (ሦስት በመቶ) የንግድ ሥራ ገቢ ግብር በቅድሚያ ለባለሥልጣኑ ይከፍላል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት መከፈል የሚኖርበት ግብር የሚከፈለው ዕቃዎቹ ከጉምሩክ ቁጥጥር ከመውጣታቸው በፊት ሆኖ፤ ይህም ግብር ግብር ከፋዩ ዕቃዎቹን ወደ ሀገር ውስጥ የማስገባቱ ተግባር በተከናወነበት የግብር ዓመት ከግብር ከፋዩ ላይ ከሚፈለገው ዓመታዊ የንግድ ሥራ ግብር ዕዳ ጋር ይካካሳል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ሊካካስ የሚችለው በአንድ የግብር ዓመትበየጊዜው የተከፈለው የግብር መጠን ግብር ከፋዩ በግብር ዓመቱ መክፈል ከሚኖርበት የንግድ ሥራ ገቢ ግብር ዕዳ የበለጠ እንደሆነ፤ በልዩነት የታየው የገንዘብ መጠን በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ፵፱ መሠረት ሥራ ላይ ይውላል፡፡

፬/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም ”ለንግድ የሚውሉዕቃዎች”የሚለው ሀረግ ሚኒስትሩ በሚያወጣው መመሪያ ትርጉም የሚሰጠው ይሆናል፡፡

፹፮. <u>ግብርን በየጊዜው መክፈል</u>

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የሠንጠረዥ "ሐ" ግብር ከፋይ በግብር ዓመቱ ውስጥ ፮ኛውን ወር ተከትሎ እስከሚመጣውወር የመጨረሻ ቀን ድረስ የንግድ ሥራ ገቢ ግብሩን በከፊል ለመክፈል ይችላል፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) እና (፬) እንደተጠበቁ ሆኖ፣ አንድ ግብር ከፋይ በአንድ የክፍያ ጊዜ መክፈል የሚችለውከፊል ግብር ባለፈው የግብር ዓመት የተከፈለውን የንግድ ሥራ ገቢ ግብር ግማሽ ይሆናል፡፡

፫/ ግብር ከፋዩ ባለፈው የግብር ዓመት የንግድ ሥራገቢ ግብር የመክፈል ኃላፊነት ያልነበረበት ከሆነ በከፊል የሚከፈለው የግብር መጠን በጣም ቅርብ በነበረው የግብር ዓመትየነበረው የንግድ ሥራ ገቢ ግብር ግማሽ ይሆናል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት በአንድ ግብር ከፋይ በከፊል ሊከፈል ከሚገባው ግብር ላይ፣ ግብር ከፋዩ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፹፭ መሠረት የከፈለው የቅድሚያ ክፍያ ወይም ደግሞ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፺፪ መሠረት የተከፈለው ግብር ተቀናሽ የሚደረግ ሲሆን፣ ተቀናሽ ተደርጎ የሚቀረው ከዜሮ በታች ሊሆን አይችልም፡፡

፭/ ግብር ከፋዩ በግብር ዓመቱ በዚህ አንቀጽ መሠረት በከፊል የከፈለው ግብር በግብር ዓመቱ መክፈል ካለበት የንግድ ሥራ ገቢ ግብር ጋር ይካካሳል፡፡

፮/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፭) መሠረት ሊካካስ የሚችለው ግብር ከፋዩ በአንድ የግብር ዓመትበከፊል የከፈለው የግብር መጠን በዓመቱ መክፈል ከሚኖርበት የገቢ ግብርየበለጠ እንደሆነ፤ በልዩነት የታየው የገንዘብ መጠን በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ ፵፱ መሠረት ሥራ ላይ ይውላል፡፡

፯/ በዚህ አንቀጽ "የንግድ ሥራ ገቢ ግብር" የሚለው አገላለጽ "የኪራይ ገቢ ግብር"የሚለውን አገላለጽ አካቶ ይህ አንቀጽ ለሠንጠረዥ "ለ" ግብር ከፋይም ተፈፃሚነት ሊኖረው ይችላል፡፡

፰/ በዚህ አንቀጽ"ከፋፍሎ የመክፈያ ጊዜ"ማለት የግብርከፋዩ የግብር ዓመት በሚመለከትበግብር ዓመቱ ውስጥ የመጀመሪው ስድስት ወር የሚያበቃበት መጨረሻ ቀንነው፡፡

፹፮.ከዓለም ዐቀፍ የአየር ትራንስፖርት ከሚገኝ ገቢ ግብር ስለመሰብሰብ

፩/ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ እና በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶ መሠረት ግብር የመክፈል ግዴታ ያለበት ሰው ለእያንዳንዱ ሩብ ዓመት ከሩብ ዓመቱ መጨረሻ ቀጥሎ ባለው ፴ ቀን ውስጥ ግብሩን ለባለሥልጣኑ የማስታወቅ ግዴታ አለበት።

፪/ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው ለሩብ ዓመቱ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶ መሠረት መክፈል የሚኖርበትን ግብር የሚከፍለው ለሩብ ዓመቱ የግብር ማስታወቂያ ማቅረብ በሚኖርበት ጊዜ ነው።

፫/ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው በአንድ ሩብ ዓመት ውስጥ መክፈል የሚኖርበትን ግብር ግብሩ መከፈል ከሚኖርበት ጊዜ ጀምሮ ባሉት የሶስት ወራት ጊዜ ውስጥ ያልከፈለ እንደሆነ ባለሥልጣኑ በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነውን ሰው ስምና መክፈል የሚኖርበትን የግብር መጠን የሚገልጽ ማስታወቂያ ለኢትዮጵያ የሲቪል አቪየሽን ባለሥልጣን ይልካል። የኢትዮጵያ ሲቪል አቪዬሽን ባለሥልጣንም በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነው ሰው ሀብት ወይም ለተከራየው በኢትዮጵያ ኤርፖርቶች ለሚገኝ ማንኛውም አውሮፕላን ግብሩእስከሚከፈል ድረስ መልቀቂያ ለመስጠት አይችልም።

፬/ ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም "ሩብ ዓመት" ማለት ለእያንዳንዱ ዓመት እ.ኤ.አ መጋቢት ፴፩፣ ሰኔ ፴፣ መስከረም ፴ እና ታህሳስ ፴፩ የሚጠናቀቅ የሦስት ወራት ጊዜ ነው።

ክፍልአሥር

ከተከፋይሂሳብላይግብርንቀንሶስለማስቀረት

፹፯.ከመቀጠር ከሚገኝ ገቢ ላይ ግብርን ቀንሶ ማስቀረት

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(፪) እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ማንኛውም ቀጣሪ በዚህ አዋጅ አንቀጽ፲ መሠረት ከመቀጠር የሚገኝ ግብር የሚከፈልበትን ገቢ ለተቀጣሪው በሚከፍልበት ጊዜ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፩ በተደነገገው

መሠረት ተፈፃሚ በሚሆነውየግብር መጣኔ መሠረትበእያንዳንዱ የክፍያ ጊዜ መከፈል የሚኖርበትን የገቢ ግብር ከጠቅላላው ክፍያ ላይ ቀንሶ የማስቀረት ግዴታ አለበት፡፡

፪/ ቀጣሪው ተቀጣሪው ከአንድ በላይ የሆነ ከመቀጠር የሚገኝ ገቢ እንዳለው ያወቀና ሌላው ቀጣሪ ወይም ሌሎቹ ቀጣሪዎች በጠቅላላው የተቀጣሪው ገቢ ላይ ተመስርተው የገቢ ግብሩን ቀንሰው እንደማያስቀሩ ያወቀ እንደሆነ ቀጣሪው የተቀጣሪውን ገቢ በማጠቃለል የገቢ ግብር ቀንሶ የማስቀረት ግዴታ አለበት፡፡

፫/ ቀጣሪው ለተቀጣሪው ከሚከፍለው ከመቀጠር የሚገኝ ገቢ ላይ ግብር ቀንሶ የማስቀረት ግዴታው ለሠራተኛው ከሚፈፅማቸው ክፍያዎች ላይ በቀጣሪው ተቀናሽ መደረግ ካለባቸው ሌሎች ግዴታዎች ቅድሚያ ይኖረዋል፡፡

፹፱. <u>በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆኑ ሰዎች ከሚፈፀሙ ክፍያዎች ላይ ግብርን ቀንሶ ማስቀረት</u>

፩/ የኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ሰው እና በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው በኢትዮጵያ ያለው በቋሚነት የሚሠራድርጅት በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆነ ሰው የትርፍ ድርሻ፣የንዑስ ሥራ ተቋራጭ ክፍያ፣የወለድ፣ የሮያሊቲ፣ የሥራ አመራር ክፍያ፣ የቴክኒካል ክፍያ ፣የመድን አረቦን፣ ወደ ውጭ የሚላክ ትርፍ ወይም የሌሎች ገቢዎችክፍያ የፈፀመ እንደሆነ እንደአግባብነቱ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፯(፬)፣ ፶፩(፪)፣፶፬፣ ፶፭፣ ፶፮፣፷፪ ወይም ፷፫ በተደነገገው የግብር መጣኔ መሠረት በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆነው ሰው ከሚፈፅመው ጠቅላላ ክፍያ ላይ የገቢ ግብር ቀንሶ መያዝ አለበት፡፡

፪/ የኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ሰው እና በኢትዮጵያ በቋሚነት የሚሠራድርጅት ያለው ነዋሪ ያልሆነ ሰው በኢትዮጵያ ነዋሪ ላልሆነ አዝናኝ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፫ መሠረት ግብር የሚከፈልበት ክፍያ የፈፀመ እንደሆነ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፫(፩) በተደነገገው የግብር መጣኔ መሠረት ለአዝናኙ ከሚፈፅመው ጠቅላላ ክፍያ ላይ የገቢ ግብር ቀንሶ መያዝ አለበት፡፡

፫/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ሰው ያልተከፋፈለ ትርፍ ያለው እንደሆነ ከዚህ ትርፍ ላይ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፷፩ በተደነገገው መሠረት ግብሩን ቀንሶ መያዝ አለበት፡፡

፺. <u>ከትርፍ ድርሻ፣ ካልተከፋፈለ ትርፍ፣ከወለድ እና ከሮያሊቲ ክፍያዎች ላይ ግብር ቀንሶ ማስቀረት</u>

፩/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ሰው እና በኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው በቋሚነት የሚሠራድርጅት በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፱ መሠረት ግብር የሚከፈልበት የሮያሊቲ ክፍያ በሚፈፅምበት ጊዜ በዚያው አንቀጽ በተወሰነው መጣኔ መሠረት ግብሩን ከጠቅላላው ክፍያ ላይ ቀንሶ ማስቀረት አለበት፡፡

፪/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ድርጅት እንደአግባብነቱ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፰ወይም አንቀጽ ፷፩መሠረት ግብር የሚከፈልበት የትርፍ ድርሻክፍያ ወይም ያልተከፋፈለ ትርፍ በኢትዮጵያ ነዋሪ ለሆነ ሰው ሲፈፅም ወይም ሲይዝ በዚያው አንቀጽ በተወሰነው መጣኔ መሠረት ግብር ቀንሶ የማስቀረት ግዴታ አለበት፡፡

፫/ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ ሰው ወይምበኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው በቋሚነት የሚሠራ ድርጅት በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፮ወይም ፷፪ መሠረት ግብር የሚከፈልበት ወለድ ወይም ወደ ውጭ የሚላክ ትርፍ የከፈለ ወይም ያልተከፋፈለ ትርፍ እንደሆነ በዚያው አንቀጽ በተወሰነው የግብር መጣኔ መሠረት ግብሩን ቀንሶ የማስቀረት ግዴታ አለበት፡፡

፺፩. <u>ከዕድል ሙከራ ከሚገኝ ገቢ ላይ ግብርን ቀንሶ ማስቀረት</u>

በዕድል ሙከራ አሸናፊ ለሆነ ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፶፯ መሠረት ግብር የሚከፈልበት ገንዘብ የሚከፍል ሰው በዚያው አንቀጽ በተወሰነው መጣኔ መሠረት ለአሸናፊው ከሚከፍለው ገንዘብ ላይ ግብር ቀንሶ የማስቀረት ግዴታ አለበት፡፡

፺፪. <u>በሀገር ውስጥ ከሚፈፀሙ ክፍያዎች ላይ ግብር ቀንሶ ስለማስቀረት</u>

፩/ ከጥቃቅን ኢንተርፕራይዝ በስተቀር ድርጅት፣ የመንግሥት መስሪያ ቤት፣ ለትርፍ ያልተቋቋመ ድርጅትወይም

መንግስታዊ ያልሆነ ድርጅት እንዲሁም ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ ግብር ቀንሰው እንዲያስቀሩ ኃላፊነት የተሰጣቸው ግብር ከፋዮች ለሚከተሉት ግብይቶችከሚፈፅሙት ጠቅላላ ክፍያ ላይ ፪% (ሁለት በመቶ) ግብር ቀንሰው የማስቀረት ግዴታ አለባቸው፡-

ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥ በአንድ ግኸ ወይም በአንድ የዕቃ አቅርቦት ውል ከብር ፲ሺ ብር (አሥር ሺህ) በላይ ለሆነ የዕቃ አቅርቦት ለሚፈፀም ክፍያ፤

ለ) በኢትዮጵያ ውስጥ በአንድ የአገልግሎት ውል ከብር፫ሺ ብር (ሶስትሺህ ብር) በላይ በሚፈፀም ክፍያ፤

፪/ ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከተው ገንዘብ በሚያንስ መጠን ተነጣጥለው ሲቀርቡና እነዚህ ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች በመደበኛው አሰራር በአንድ አቅርቦት እንደሚቀርቡና ለአቅርቦቱ የሚከፈለው ገንዘብም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተወሰነው የገንዘብ መጠን እንደሚበልጥ የሚገመት ከሆነ፣ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ፣ ባለሥልጣኑ ያልተከፈለውን የግብር መጠን በመወሰን እና የጽሁፍ ማስታወቂያ በመስጠት ያልተከፈለውን ተቀንሶ መያዝ የነበረበትን ግብር ከአቅራቢው ወይም ከገኘው ላይ ለማስከፈል ይችላል፡፡

፬/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ተፈፃሚ የሚሆንበት አቅራቢ ግብር ቀንሶ ለሚያስቀረው ሰው የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥሩን ያልሰጠ እንደሆነ ግብሩን ቀንሶ የማስቀረት ግዴታ ያለበት ሰው ከሚፈፅመው ጠቅላላ ክፍያ ላይ ፴% (ሰላሳ በመቶ) ቀንሶ የማስቀረት ግዴታ አለበት፡፡

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) መሠረት ተይዞ የሚከፈለው ግብር፡-

ሀ) አቅራቢው ከአቅርቦቱ የሚያገኘውን ገቢ በተመለከተ የመጨረሻ ግብር ይሆናል፤

ለ) በመመሪያ ወይም በአስተዳደራዊ ውሳኔ ቀሪ ሊደረግ አይችልም፤

፯/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተወሰነውን የገንዘብ መጠን ሚኒስትሩ በመመሪያ ሊለውጠው ይችላል፡፡

፺፫. ከራስ ገቢ ላይ ግብር ቀንሶ ስለመያዝ

፩/ በዓለም ዐቀፍ ድርጅት የተቀጠረ ወይም በኢትዮጵያ ውስጥ ባለ የውጭ ሀገር ኤምባሲ፣ ዲፕሎማቲክ ሚሽን፣ ወይም ሌላ ኮንሱላር ተቋም ተቀጥሮ የሚሰራ ሰው ወይም በማናቸውም ሕግ ከመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ ግብር ቀንሶ የማስቀረት ግዴታ ለሌለበት ቀጣሪ የሚሰራ ሰውከእነዚህ ተቋማት ከሚቀበለውከመቀጠር የሚገኝ ገቢ ላይ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፹፰ በተደነገገው መሠረት ግብር ቀንሶ የመያዝ ግዴታ አለበት፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ተፈፃሚ የሚሆነው ዓለም አቀፍ ድርጅቱ ወይም የውጭ ሀገር መንግሥት በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፹፰ በተደነገገው መሠረት ግብሩን ቀንሶ በማይዝበት ጊዜ ብቻ ነው፡፡

፫/ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ በኢትዮጵያ ነዋሪ የሆነ እና ገቢውን ያገኘው ሰው በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፺ ወይም ፺፩ መሠረት ራሱ ግብሩን ቀንሶ ማስቀረት አለበት፡-

ሀ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፺፬፣፺፯ ወይም ፺፯ መሠረት ግብር የሚከፈልበትን ገቢ የሚከፍለው ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ በቋሚነት የሚሠራድርጅት የሌለውና የኢትዮጵያ ነዋሪ ያልሆነ ሰው ሲሆን፤ ወይም

ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፺፫ መሠረት ግብር የሚከፈልበትን ገቢ የሚከፍለው ሰው በኢትዮጵያ ውስጥ ነዋሪ ያልሆነ ድርጅት ሲሆን፤

፺፬. ከግብር ነፃ በሆኑ ገቢዎች ላይ ግብር ተቀንሶ የማይያዝ ስለመሆኑ

በዚህ ምዕራፍ መሠረት ግብር ቀንሶ የመያዝ ግዴታ ያለበት ሰው ከግብር ነፃ በሆነ ገቢ ላይ ግብር ቀንሶ መያዝ አይችልም፡፡

፺፩. ግብር ተቀናሽየሚደረግበት ገቢ ተከፈለ ስለሚባልበት ጊዜ

ለዚህ የአዋጁ ክፍል አፈፃፀም ሲባል፣ ግብር ተቀናሽ የሚደረግበት ገቢ ግብር ቀንሶ የመያዝ ግዴታ ባለበት ሰው ተከፈለ የሚባለው ከሚከተሉት አንዱ ሲፈፀም ነው፡-

፩/ ግብር ተቀናሽ የሚደረግበት ገቢ ክፍያ ለሚፈፀምለት ሰው በእርግጥ ሲከፈል፤

፪/ ግብር ተቀናሽ የሚደረግበት ገቢ በተከፋዩ ትዕዛዝ ወይም በሕግ መሠረት በተከፋዩ ስም ሲከፈል፤

፫/ ግብር ተቀናሽ የሚደረግበት ገቢ ለተከፋዩ ጥቅም ሲባል ሥራ ላይ ከዋለ፣ ከተጠራቀመ፣ ወይም ለካፒታል ሀብት ማግኛ ሲውል፣

፬/ ግብር ተቀናሽ የሚደረግበት ገቢ ለተከፋዩ ጥቅም ሲባል በተከፋዩ ስም ሲያዝለት፡፡

፺፪. ግብር ተቀንሶ መያዙን የሚያረጋግጥ ደረሰኝ ስለመስጠት

ከአንድ ክፍያ ላይ ግብር ተቀንሶ በሚያዝበት ጊዜ፣ ግብሩን ቀንሶ የሚይዘው ሰው ክፍያውን ለሚቀበለው ሰው ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ግብር ተቀንሶ መያዙን የሚያረጋግጥ ደረሰኝ የመስጠት ግዴታ አለበት፡፡

፺፫. ተቀንሶ የተያዘውን ግብር ስለመክፈል

፩/ ማንኛውም ግብር ቀንሶ የማስቀረት ግዴታ ያለበት ሰው ከሚከፍለው ገንዘብ ላይ ቀንሶ የሚያስቀረውን ግብር ክፍያ ከፈፀመበት ወር በኋላ ባሉት፴ (ሰላሳ)ቀናት ውስጥ፣ ለባለሥልጣኑ መክፈል ይኖርበታል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ተቀንሶ የሚያዝ ግብር የሚከፍል ግብር ቀንሶ የመያዝ ግዴታ ያለበት ሰው ተቀናሽ ተደርጎ የተያዘውን ግብር በፀደቀው ቅጽ መሠረት ለባለሥልጣኑ የማስታወቅና ግብሩን አብሮ የመክፈል ኃላፊነት አለበት፡፡

፫/ ማንኛውም ግብር ቀንሶ የመያዝ ግዴታ ያለበት ሰው፡-

ሀ) በዚህ የአዋጁ ክፍል በተደነገገው መሠረት ግብር ቀንሶ ያልያዘ ከሆነ፤ ወይም

ለ) ቀንሶ የያዘውን ግብር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተደነገገውመሠረትለባለሥልጣኑያልከፈለ እንደሆነ፤

ለባለሥልጣኑ መከፈል የሚኖርበትን ግብር በተመለከተ ኃላፊ ይሆናል፡፡

፬/ ግብር ቀንሶ የመያዝ ግዴታ ያለበት ሰው ግብሩን ቀንሶ ባለመያዙ ምክንያት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ለተመለከተው የግብር መጠን ኃላፊ በሚሆንበት ጊዜ እርሱ የከፈለውን ግብር ክፍያ ከተፈፀመለት ሰው ላይ የማስመለስ መብት አለው፡፡

፺፰. <u>ተቀንሶ ለተያዘ ግብር የሚሰጥ የግብር ማካካሻ</u>

፩/ በዚህ ምዕራፍ መሠረት ከገቢ ላይ የተቀነሰው ግብር በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲(፫) ወይም ፰፬(፪) መሠረት የመጨረሻ ግብር በማይሆንበት ጊዜ ግብር ከፋዩ ተቀንሶ ለተያዘው ግብር በግብር ዓመቱ የግብር ማካካሻ የማግኘት መብት አለው፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተከፈለው ግብር ከግብር ከፋዩ ላይ በዓመቱ ከሚፈለገው የግብር መጠን ያነሰ እንደሆነ ግብር ከፋዩ ገቢውን በሚያስታውቅበት ጊዜ በልዩነት የሚፈለገውን ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተከፈለው ግብር ከግብር ከፋዩ ላይ በግብር ዓመቱ ከሚፈለገው የግብር መጠን በልጦ የተገኘ እንደሆነ በብልጫ የተከፈለው ግብር በታክስ አስተዳደር አዋጅ አንቀጽ ፹፱ በተደነገገው መሠረት ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

<u>ክፍልአሥራአንድ</u>

<u>ልዩልዩድንጋጌዎች</u>

፺፱. <u>ደንብና መመሪያዎችን የማውጣት ሥልጣን</u>

፩/ ለዚህ አዋጅ ትክክለኛ አፈፃፀም የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ያወጣል፡፡

፪/ ሚኒስትሩ ለዚህ አዋጅ እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ለሚወጣው ደንብ ትክክለኛ አፈፃፀም አስፈላጊ የሆኑ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

፺. <u>የተሻሩ እና ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች</u>

፩/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፺፩ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት ሕጎች(ከዚህ በኋላ “የተሻረው ሕግ” ተብለው የሚጠቀሱት) በዚህ አዋጅ ተሽረዋል፡-

ሀ) የገቢግብርአዋጅቁጥር፪፻፹፮/፲፱፻፺፬ ከነማሻሻያዎቹ፤

ለ) የማዕድን ሥራዎች ገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር ፶፫/፲፱፻፹፭ ከነማሻሻያዎቹ፤እንዲሁም

ሐ) የነዳጅ ሥራዎች ገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር ፪፻፺፮/፸፰ ከነማሻሻያዎቹ፤

፪/ ይህን አዋጅ የሚቃረን ሌላ ማንኛውም ሕግ በዚህ አዋጅ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

፺፩. <u>የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች</u>

፩/ በታክስ አስተዳደር አዋጅ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ይህ አዋጅ ተፈፃሚ መሆን ከሚጀምርበት የግብር ዓመት በፊት ላለው የግብር ዓመት በዚህ አዋጅ የተሻሩ ሕጎች ተፈፃሚነት ይቀጥላል፡፡

፪/ በዚህ አዋጅ ያለፈው የግብር ዓመት የሚለው አገላለፅ እንደአግባብነቱ በተሻረው ሕግያለውን የግብር ዓመትም ይጨምራል፡፡

፫/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፸፫ መሠረት ቀደም ሲል የተደረገ ተቀናሽ፣ወጪ፣ ኪሳራ ወይም የማይሰበሰብ እዳ የሚለው አገላለጽ በተሻረው ሕግ መሠረት የተቀነሰን ወጪ፣ ኪሳራ ወይም የማይሰበሰብ ዕዳን ይጨምራል፡፡

፬/ በዚህ አዋጅ መሠረት የትርፍ እና ኪሣራ ወይም የገቢ መግለጫ በፋይናንስ ሪፖርት አዘገጃጀትና አቀራረብ አዋጅ መሠረት የሚዘጋጀው የኢትዮጵያ የሂሣብ አያያዝና ኦዲት

ቦርድ በሚያወጣው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት ይሆናል፡፡ የጊዜ ሰሌዳው ተፈፃሚ እስከሚሆን ድረስ የተሻረው ሕግ ተፈፃሚነት ይቀጥላል፡፡

፫/ ባለሥልጣኑ ይህ አዋጅ በሥራ ላይ ከዋለበት ጊዜ ጀምሮ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ በዚህ አዋጅ የተደነገገው የግብር ከፋዮች ደረጃ ተፈፃሚ የሚሆንበትን ጊዜ ይወስናል፡፡ ይህ እስከሚወሰን ድረስ የግብር ከፋዮችን ደረጃ በሚመለከትየተሻረው ሕግ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፬/ በተሻሩት ሕጎች መሠረት የወጡ ደንቦች እና መመሪያዎች ከዚህ አዋጅ ጋር እስካልተቃረኑ እና በሌሎች ደንቦችና መመሪያዎች እስከሚተኩ ድረስ ተፈፃሚነታቸው ይቀጥላል፡፡

፻፪. <u>**አዋጁ የሚፀናበት ቀን**</u>

ይህ አዋጅ ከሐምሌ ፩ ቀን ፪ሺ፰ ዓ.ም ጀምሮ በተገኘ ገቢ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ ነሐሴ ፲፪ ቀን ፪ሺ፰ ዓ.ም.

ዶ/ር ሙላቱ ተሾመ

የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ

ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት